ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΙ ΣΙΛΟΓΙ

— Δόθικε για στιχιοθέτισι 24/I — 33. —
— Επιτράπικε για εκτίποσι 15/II — 33. —
Εκδοτικὸ εθνικό μιονοτιτ. 16-Ε. Τιράζζ 1500.
Γορλίτ 1188. Αριθμός παρανκελίας 427.
Ιπέφτινος σιντάχτις: Κ. ΜΠΑΛΑΜΠΑΝΟΒ.

Προλετάρι όλυ τυ κόζμυ, ενοθίτε!

ΦΛΟΓΟΜΙΝΙΤΡΕΣ
ΣΠΙΘΕΣ

::: ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΙ ΣΙΛΟΓΙ :::
ΑΠΤΑ ΚΑΛΙΤΕΡΑ ΕΡΓΑ
ΤΟΝ ΕΛΙΝΟΝ ΚΑΛΙΤΕΧΝΟΝ
ΤΙΣ ΣΟΒΙΕΤΙΚΙΣ ΥΚΡΑΝΙΑΣ

ΣΙΝΤΑΧΤΙΚΙ ΕΠΙΤΡΟΠΙ:
ΛΕΟ, ΜΑΡΜΑΡΙΝΟΣ, ΚΟΣΤΘΠΡΑΒ.

ΕΚΔΟΤΙΚΟ ΤΟΝ ΕΘΝΙΚΟΝ ΜΙΟΝΟΤΙΤΟΝ — ΕΛΙΝΙΚΟ ΤΜΙΜΑ
19 ΜΑΡΙΥΠΟΛΙ 33

„ФЛОГОМІНІТРЕС СПІТЕС“

(ІСКРИ, ЩО ВІЩУЮТЬ ПОЛУМ'Я)

АЛЬМАНАХ З КРАЩИХ ТВОРІВ ГРЕЦЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ : : : : РАДЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ : : : :

ЗА РЕДАКЦІЕЮ:
ЛЕО, МАРМАРИНОСА,
:::: КОСТОПРАВА ::::

ΣΑΝ ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

«ΤΑ ΕΘΝΙ (ΣΤΙΝ ΕΣΣΔ) ΟΧΙ ΜΟΝΟ ΔΕΝ ΞΕΚΣΑΦΑΝΙΖΥΝΤΕ, Μ' ΑΝΤΙΘΕΤΑ ΑΝΑΠΤΙΣΥΝΤΕ ΚΗ' ΑΝΘΙΖΥΝΕ». (Ι. Στάλιν).

Ι Ὀχτοβριανί επανάσταςι ςπάζοντας τις αλιςίδες τις καπιταλιςτικίς εκμετάλεψςις, τςάκιςε ταφτόχρονα κε τις αλιςίδες τις εθνικίς καταπίεςις. Το εθνικό ζίτιμα βρίκε τι λίςι-τυ πάνο ςτο έδαφος τις προλετάρικις επανάςταςις.

Λέφτερες τόρα ι εθνικές μιονότιτες τις πρόιν τςαρικίς Ροςίας, με πρωτοπόρο το προλεταριάτο τις χόρας το Σοβιέτ κε κάτο απτι φοτινί καθοδίγιςι τυ ΠΚΚ (μπ.), χτίζυνε τι νέα-τυς ςοςιαλιςτικί ζοί. «Ι εθνικές κυλτύρες κ'ι εθνικές γλόςες αναπτίςυντε κι' ανθίζυνε» (Στάλιν).

Ο τςάρος γκρεμίςτικε. Ι καπιταλιςτές κ'ι τςιφλικάδες τςακιςτίκανε κε με τι ςοςτί εφαρμογί τις πολιτικίς τυ Λενινικύ κόματος λικβιντάρετε ι κυλακιά ςαν τάκςι πάνο ςτι βάςι τυ ςιμπαγί κολεχτιβιζμύ κ'ι εθνικές μιονότιτες οργανόνυνε τα κολεχτιβιςτικά νικοκιριά-τυς.

Αναπτίςετε ι βιομιχανία ςτις καθιςτεριμένες ςοβιετικές διμοκρατίες τις Κεντρικίς Ασίας. Φυντόνι κε δυναμόνι το προλεταριάτο ανάμεςα ςτις καθιςτεριμένες εθνικές μιονότιτες. Φαρδένυν ι ςτρατιές τον υντάρνικον. Πάνο ςτι βάςι τις ςοςιαλιςτικίς άμιλας ςιντελίτε ένα γιγαντιέο ςοςιαλιςτικό χτίςιμο. Ι χτεςινές καθιςτεριμένες αγροτικές περιφέριες μετατρέπυντε ςε μεγάλα βιομιχανικά κέντρα. Ι κολχόζνικι τον εθνικό μιονοτίτον ςτέκυντε ςτις πρότες γραμές τυ αγόνα για το ψομί (Ταταρία, Κριμέα κ. τ. λ.).

Αναπτίςετε παντύ ι μορφοτικί επανάςταςι. Ανίγυντε ςχολιά, τέχνικυμ, ινςτιτύτα, πανεπιςτίμια. Λικβιντάρετε ι αγραματοςίνι ανάμεςα ςτις ςκοτινές, αμόρφοτες μάζες τις πρόιν τςαρικίς Ροςίας. Ιδρίυντε εφιμερίδες, περιοδικά για τις εθνικές μιονότιτες. Αναπτίςετε το εθνικό δίγιμα, το εθνικό θέατρο, ι εθνικί πίιςι πάνο ςε προλετάρικες βάςες.

* * *

Ι εργαζόμενι έλινες τις Σοβιετικίς Ένοςις κε ιδιέτερα ι εργαζόμενι έλινες τις Σοβιετικίς Υκρανίας — κομάτι κι' αφτί απτις πριν καταπιεζόμενες εθνότιτες — ςτα δεκαπέντε χρόνια τις προλετάρικις διχτατορίας έχυνε να δίξυνε αρκετές επιτιχίες:

Πάνι ςτι βάςι τυ ςιμπαγί κολεχτιβιζμύ λικβιντάρανε τιν κυλακιά ςαν τάκςι.

Στα εργοστάσια ίνε πια μπαζμένος ο πιρίνας τυ ελινικύ προλεταριάτυ. Μόνο στα διο μεγάλα εργοστάσια τις Μαριύπολις («Ιλίτζ» κε «Αζοφστάλι») ρίσκυντε 3 χιλιάδες έλινες εργάτες.

Κάναμε σοβαρά βίματα στο επίπεδο τις μορφοτικίς επανάστασις. Τα ελινικά σχολιά περάσανε στι μιτρικί γλόσα. Ιδριθίκανε πεδαγογικά, μεταλυργικά κε κοματικά σχολιά, μέσα στα οπία ατσαλόνοντε στελέχι για τον αγόνα στο σοσιαλιστικό εθνικό χτίσιμο. Βγένι ελινική εφιμερίδα — ο «Κολεχτιβιστίς» κε μια φορά το μίνα το πιονέρικο περιοδικό «Νέος Μαχιτίς». 'Αρχισε ι σιστιματικί έκδοσι μαθιτικόν, πολιτικόν κε φιλολογικό βιβλίον. 'Εκανε τα πρότα-τυ βίματα το ελινικό-μας θέατρο κ. τ. λ.

Μα κοντά στις επιτιχίες-μας πρέπι να σιμιόσυμε κι' αρκετές αρνιτικές-μας πλεβρές. 'Ελιπσες στι δυλιά-μας έχυμε τεράστιες κε δεν πρέπι να τις κρίβυμε:

Στο ελινικό χοριό δε στερεόσαμε ακόμα οργανοτικά το κολχόζι. Λικβιντάραμε τον κυλάκο σαν τάξι, μα αφτός ς' αρκετές περίπτοσες καλοκάθετε μέσα στο κολχόζι, διεξάγι καλά τι δυλιά-τυ ίτε άμεσα ίτε με τυς πράχτορές-τυ—τυς κυλακογλίφτες. 'Ιχαμε περίπτοσες, οπόταν ο κυλάκος βρισκότανε επικεφαλίς—πρόεδρος τυ κολχοζιύ (Κιρίλοβκα). 'Ετσι ο κυλάκος κιριαρχί πολές φορές λέφτερα μέσα στο κολχόζι, χαλνάι τα πλάνα τις χλεμποζαγατόφκας, οργανόνι το κλέψιμο τυ κολχόζικυ σιταριύ, διμιυργί μια δίσκολι εντατικί κατάστασι μέσα στο κολχόζι, το διαλίι σιστιματικά, εκί όπυ ι κομυνιστές δεν το καθοδιγύνε άμεσα.

Καθιστερύμε τρομερά στι δυλιά-μας μέσα στο εργοστάσιο. Δεν κάναμε σχεδόν τίποτα για να εξιπιρετίσυμε το νεαρό ελινικό προλεταριάτο κε δε διεξάγυμε κίνι τι μπολσεβίκικι δυλιά πυ χριάζετε για να μετατρέψυμε τυς χτεσινύς κολχόζνικυς σε γερύς σινιδιτύς προλετάριυς — ικανύς ν' αναλάβυνε το πατρονάτο πάνο στιν κολχόζικι μάζα κε να σταθύνε καθοδιγιτές στο κολχόζικο χτίσιμο.

Καθιστερύμε φοβερά στον πλυτιζμό τις γλόσας-μας. Δεν έχυμε ακόμα γερό γλοσικό όπλο, πυ να μπορί να μας εξιπιρετίσι στις τορινές, σοσιαλιστικές παραγογικές σχέσες-μας, στις μορφοτικές ανάνκες-μας. Δεν κάναμε ακόμα σοβαρά βίματα για να βγύμε απτα στενά όρια κε το φτοχό, πολί φτοχό λεξιλόγιο τις Μαριυπολίτικις διάλεχτυ. Ι πλατιές μάζες τον εργατόν κε τον κολχόζνικον δεν έχυνε ακόμα πλίρι ελινικί γλόσα, με τιν οπία να μπορύνε να εκφραστύνε λέφτερα (δίχος ν' ανακατόνυνε σε μεγάλι ποσότιτα λέξεις, παρμένες απ' άλες γλόσες) μέσα στις σοβιετικές σιθίκες.

Στελέχι στο μορφοτικο-εκπολιτιστικό μέτοπο έχομε πολί λίγα κε τα εκπεδεφτικά-μας ιδρίματα δε μας δίνονε, διστιχός, ακόμα καλά προετιμαζμένα στελέχι ς' αφτό το μέτοπο τις δυλιάς-μας.

Τιν εφιμερίδα-μας ακόμα δεν τι διαβάζυνε ι φαρδιές μάζες τον εργατόν κε τον κολχόζνικον. Καθιστερί αρκετά στι μαζικί-τις δυλιά.

Τρομερά οπορτυνιστικά καθιστερύμε στιν εκπολιτιστικο-μορφοτικί-μας δυλιά ανάμεσα στυς ταταρόφονυς έλινες: ακόμα δε βγένι εφιμερίδα στιν ταταρικι λόσα κ. τ. λ.

Τεράστιες ίνε ι έλιπσές-μας κ'ι ρίζα-τυς βρίσκετε στι μι μπολσεβίκικι δυλιά-μας, στα οπορτυνιστικά τέμπα-μας. Μα τύτες τις έλιπσες μπορύμε να τις λικβιντάρυμε κε μάλιστα σε πολί κοντινό μέλο με μια πιζματικί εντατικί δυλιά ς' όλα τα μέτοπα, με αποφασιστικό αγόνα ενάντια σε κάθε οπορτυνιστικί διάθεσι κε σε κάθε φανέρομα τυ μεγαλοκρατικύ σοβινιζμύ, με πιζματόδικο αγόνα για τιν εφαρμογί τις Λενινικίς εθνικίς πολιτικίς τυ Μπολσεβίκικυ κόματος. Σ' αφτό το βασικό-μας καθίκο πρέπι να ενταθύνε σίμερα όλες ι δίναμές-μας.

* * *

Ι «Φλογομινίτρες σπίθες», ι μικρί-μας ελινικί φιλολογικί σιλογί, πυ βγένι για πρότι φορά στι Σοβιετικί Υκρανία, ίνε κι' αφτί προιόντο τις Οχτοβριανίς επανάστασις. Λέφτερι ι έλινες εργάτες κε κολχόζνικι αρχίσανε να διμιυργύνε τιν εθνικί-τυς κυλτύρα, τιν τέχνι-τυς, το πίιμά-τυς, το διίγιμά-τυς. Γι' αφτό κε το διμιύργιμα ετύτο, πυ βρίσκετε μέσα στις «Φλογομινίτρες σπίθες» δε μπορί να νοιθί έκσο απτα πλέσια τις προλετάρικις διχτατορίας. Ι νεαρίμας πιιτές κε σιγγραφιάδες, πυ προβάλυνε μέσα στις «Φλογομινίτρες σπίθες» ίνε γένιμα κε θρέμα τις Οχτοβριανίς επανάστασις.

Φτοχί από μια μεριά μπορί νάνε ι πρότι-μας φιλολογικί σιλογί, μα κσεχορίζι κατά τύτο, ότι αποτελί ένα ζοντανό διμιύργιμα, βγαλμένο απτι ζοί τυ έλινα εργάτι, τυ έλινα κολχόζνικυ, απτι ζοί τυ γιγαντιέυ-μας σοσιαλιστικύ χτίσιμυ. Γι' αφτό ακριβός έχι αρκετί ακσία. Ίνε ι «πρότες σπίθες» τις διμιυργικότιτας μιανίς πριν καταπιεζόμενις εθνότιτας, πυ βρισκότανε μέσα στιν πιο μάβρι σκοτινιά. Αφτές ι «σπίθες» γλίγορα ασφαλός θα μετατραπύνε σε «μεγάλες φλόγες». Ι κριτές στιν κριτικί-τυς ας κσεκινίσυνε απ' αφτίν τιν πραγματικότιτα.

Απτις «Φλογομινίτρες σπίθες» κσεπροβάλι ζοντανό το σοσιαλιστικό χτίσιμο μέσα στυς στίχυς τυ ς. Μαρμαρινύ («Το κίμα τις νίκις», «Καρδιές

ατσάλινες κροτύν», «Ι μάζα νικάι» κ. τ. λ.). Αφτύ μέσα φένετε το θριαμβεφτικό βάδιζμα προς το σοσιαλιζμό, πυ ίνε στενά σιδεμένο με τα προβλίματα τις πανκόζμιας επανάστασις. Ιδιέτερα κσεπροβάλι το σοσιαλιστικό χτίσιμο στο χοριό μέσα στα έργα τυ ς. Κοστοπράβ («Χαρσσύ-χαρσσύ» κ. τ. λ.).

Στο «Κοοπεράτσια πας τα τρόσσα» κε στο «Ένα μίρα» φένετε μια χτιπιτί μπολσεβίκικι σάτιρα κε καταφέρετε ένα δινατό χτίπιμα ενάντια στις έλιπσές-μας στο σοσιαλιστικό χτίσιμο. Χτιπιτές κσεπροβάλυν ι ικόνες τυ εμφίλιυ πολέμυ μέσα στο πίιμα τυ ς. Γάλα «Το περαγμένο» κε στο πίιμα τυ ς. Κοστοπράβ «Λαμπός».

Θα μας κατιγορίσυνε μερικί, ότι μέσα στις «Φλογομινίτρες σπίθες» ιπάρχυνε έργα αδίνατα, φτοχά κι' «ανάκσια προσοχίς». Ι σίντροφι αφτί δε θάχυνε πέρα για πέρα δίκιο. Το σοστό ίνε ότι μερικά έργα νεαρό πιτόν-μας κε σιγραφιάδον καθιστερύνε πολί κε στιν τέχνι κε στιν έμπνεφσι, μα πάλι έχυνε κε τότα τιν ακσία-τυς, γιατί βγένυνε από νεαρύς σιντρόφυς, από πεδιά, πυ τα δίδακσε μόνο ι στενί περικικλοσιά τυ χοριύ-τυς, μα πύνε εμπσιχομένα μ' αρκετό ζίλο για τιν τέχνι, πυ βρίσκυντε πια σ' ένα προτσέσο εκσέλικσις κε πυ σε κοντινό μέλο μας ιπόσχυντε δινατί, πλύσια κε με τέχνι παραγογί.

Δόσαμε, δίπλα στι ντόπια διάλεχτο, αρκετό ιλικό σε ζοντανί σοβιετικί διμοτικί γλόσα, γιατί ίμαστε πιζμένι, ότι μόνο με το μπάσιμο μέσα στις μάζες μιας πλύσιας σοβιετικίς ελινικίς γλόσας, (πυ νάνε κσετίλιγμα το ντόπιο διαλέχτου προς τι γλόσα τυ ελινικύ προλεταριάτυ τις Ελάδας κε τον άλον καπιταλιστικό χορόν κε πυ νάνε πλυτιζμένι με σοβιετικό περιεχόμενο, γλόσας πυ να μπορί να εκφράζι τιν πλύσια ένια τυ σοσιαλιστικύ-μας χτίσιμυ), θα μπορέσυμε πραγματικά να διαπεδαγογίσυμε κε να οδιγίσυμε σ' ένα ανότερο επιπεδο ανάπτικσις τις εργαζόμενες μάζες, πάνο στι βάσι τις ανικοδόμισις τις σοσιαλιστικίς-μας κινονίας.

Βγάζοντας σίμερα τις «Φλογομινίτρες σπίθες», παρ' όλες τις έλιπσες, πυ μπορί νάχι ι πρότι προσπάθια, ίμαστε μπολσεβίκικα πιζμένι, πος αποτελύνε τι βάσι ενός δινατύ, γερύ διμιυργίματος τυ νεαρύ ελινικύ προλεταριάτυ κε τον ελίνον κολχόζνικον, διμιυργίματος, πυ ασφαλός θα σταθί όπλο γερό στο μέτοπο τις ικοδόμισις μιας κυλτύρας, εθνικίς στι φόρμα κε προλετάρικις στο περιεχόμενο, κυλτύρας, πυ ν' ανταποκρίνετε στα μεγάλα προβλίματα, πυ βάζι μπροστά-μας το χτίσιμο τις δίχος τάκσες σοσιαλιστικίς κινονίας.

Λ. ΛΕΟ.

Μαριύπολι 15 τυ Φλεβάρι 1933.

Ο ΑΓΟΝΑΣ ΤΥ ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΑΤΥ ΕΔΟ... Κ' ΕΚΙ...

Γ. ΚΟΣΤΟΠΡΑΒ

Ο ΛΕΝΙΝ ΖΙ!

Μάβρο στζαδ
πας το ντυνιά ιπλόθιν.
Στζόπακσιν τον πάτο
μάβρο στζαδ...
Τοτ' πες ένα μέρα
ορφανόθαν
Τα εκατομίρια
δυλεφτάδ!
Τις δεν κσερ
για ζμόνσιν
το τνι μέρα
Δυλεφτάδ,
εργάτι κε χυριάτ;
Τυνς καρδίις
δε στάθαν,
τυνς τα σσέρια
Ενα τνα
δε χάσαν τυ χυβάτ:!
Ζδίγχτιν Λένινς...
Ιόχ!
Ατο εν πσέμα!
Τις πιστέβ τυ άτχυ τυ χαμπάρ;
Ιόχσαμ, λετ,
Ιλίτζ ζεστό το έμα
Σ' πάρτιας
τ' καρδία
δε χτιπά;
Ζερ—ατί,
πυ σφιγ τον κόζμο πίνα,
πυ γαρίπ
πλιθένι γιαν-το χυμ, —

Σ' Γερμανία,
Ίντια,
στιν Κίνα
Μις
τακάτ τα λόια
δε γρικύμ;
Τις μετρά το προλεταριάτο;
Ζερ μετράς τυ χόμα κε χαλίτζ;
Δεν εν τίτκο τόπο
πας-τον πάτο
Πυ εργάτ
δε κσέρνι
τον Ιλίτζ!
Λένινς—ζι!
Κολχόζνικος — χυριάτις
Κσέρ τυ:
Λένινς
αχ τα μας δε δάιν!
Πάντα
τζυνυριύτ κολχόζνι πάτος
Πυ δυλέβ τυ Λένινσκι κομπάιν!
Λένινς—ζι!
Εργατικί τ' καρδία
Ζερ να ορφανύτε γιανκιτέν;
Τις δε κσέρτο:
Λένινσκι τ' φοτία
τζέιτ
πες κάθα
ντόμνα κε μαρτέν!
Όσπυ κλυθ στον ίλιο λόρια πάτος,
Μις τι θα να ίμιτς χοριζμέν!
Όσπυ ζι
το προλεταριάτο, —
Λένινς —
δεν πυθέν!!!

Α. ΜΑΡΜΑΡΙΝΥ

Ι ΜΑΖΑ ΝΙΚΑΙ!

Τα ςίνεφα λάβρα,
πικνά,
πιρομένα,
κρατόντας
ςτα ςπλάχνα-τυς μέςα
φοτιά,
πλακόνανε γίρο —
μινύςαν τι γένα τις μπόρας,
πυ πίρινι έχι ματιά...
Κε κςέςπας' ι μπόρα!...
Βροντά ι «Αβρόρα».
Ι φλόγες-τις
κένε παλάτια,
βομύς.
Γιγάντι,
τιτάνες
τραντάζυν τι χόρα.
Λακέδες χτιπάνε,
τςακίζυν οχτρύς.
Εργάτες,
νκρεμίςτε!
Χοριάτες,
χαλάςτε!
Τα ίδολα ρίκςτε παντύ
τις πςεφτιάς.
Τα όρνια,
τις βδέλες,
τι βία
ριμάκςτε.

Σιντρίπςτε
το κράτος τυ νκλομπ,
τις κλεπςιάς
Στι μάχι τραβάτε!
Το Σμόλνι προςτάζι—
ο Λένιν,
ο Στάλιν.
Εμπρός
με καρδιά!
Εκδίκιςι θέλι το έμα,
φονάζι . . .
Μπροςτά ςα λιοντάρια
ορμάτε πεδιά!
Εςί,
γιατί ςτέκις;
Δεν έχις φιςέκια;
—Τα δόντια γερά 'νε,
γερί ι γροθιά!
Εκί . . .
πολεμόντας θα πάρις ντυφέκια
Εκί . .
μες' στι φλόγα θα βρις τα ςπαθιά . . .
Κατάρα ςε κίνον,
πυ τύτι τιν όρα
δε θέλι ν' αφίςι γλικές ανκαλιές!
Προδότες
κςεχνύνε τ' αδέρφια ςτι μπόρα,
μπαμπέςιδες
χόνυντε μες' ςτις φολιές.
Ακύς τιν αντάρα;
—Μπύ-μπυ-υ! . . .
βζζ . . .
βζζ . . .
τραχ!
τραχ!
'Ει, γιύρια-α!.

Μπροστά, παλικάρια, μπροστά!
Α-λα-λα!..
Τρα-τα-τα, τρα-τα-τα.
Μπυ-υμ!...
βζζ...
τραχ!
Χτϊπάτε,
βαράτε!...
Μπυ-μπυ-υ!...
Τρα-τα-τα...
Ι φλόγες
ςα φίδια τι νίχτα ανκαλιάζυν.
Λεβέντικα
χάμο πεζμένα κορμιά...
Τα βόλια—χαλάζι...
Ι ςκίλι λιςιάζυν,
μα ςπάςανε,
πάνε τα δόντια-τυς πια...

. . . .

Ι μάζα νικάι!
Ροζιάρικα χέρια
ιρίνι,
χοράφια,
πςομί,
λεφτεριά
ςε μάχι ςκλιρί τα κερδίζυν
ακέρια.
Κατάχτιςαν τόρνυς,
καμίνια,
χοριά.
Δικά-μας ίν' όλα!
Μονάχα δικά-μας!
Δικιά-μας ι χόρα,
πυ πάι μπροστά!

Δικό-μας το Κόμα!
Βαθιά στιν καρδιά-μας
το Λένιν
φιλάγυμε πάντα πιστά . . .

. . . .

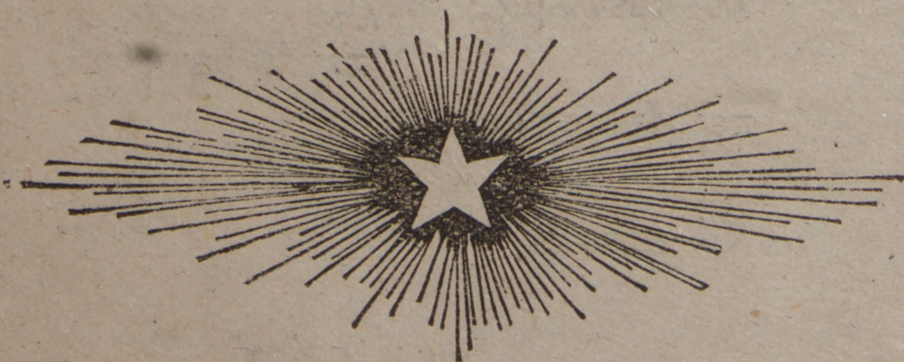
Περάσανε χρόνια . . .
Εδό . . .
Δνιεπροστρόι,
Κυζνιέτσκ,
Αζοφστάλι
φοντόνυν,
βροντύν!
Εκί . . .
Μόργκαν,
Ντέτερντινκ,
Λόιντ,
Ντετρόιτ
σαπίζυνε,
ζβίνυν,
στο βύρκο βυτύν . . .
Το τρένο-μας τρέχι,
πετάι με φόρα,
περνάι σταθμύς
κι' όλο πάι μ' ορμί.
Νά έφτασε,
ίρθε,
σιμένι ι όρα
στιν πρότι
νικόντας
να μπύμε γραμί . . .
Ατμό στο καζάνι!
Τι φλόγα φιλάκστε!
Νά
φένετε π'α καθαρά ο σταθμός . . .
Γλικά κσιμερόνι . . .
Μπροστά-σας κιτάκστε!

Προβάλι
ο νέος ο κόζμος λαμπρός...

. . . .

Ανρί,
Κόςτα,
Φρίντριχ,
Βυ-Λινκ,
Μυχαμέτι
το άςτρο κιτάτε,
πυ φένκι πςιλά...
Τι ςτράτα ςας δίχνι!
Κιπνίςτε!
Ιγέτι το Κόμα-ςας βάλτε,
τραβάτε μπροςτά!..

Μαριύπολι 7—XI—32.

Λ. ΛΕΦΤΕΡΙ

ΠΕΡΑ ΑΠΤΑ ΣΙΝΟΡΑ... ΓΙΟΡΤΑΖΥΜΕ, ΑΓΟΝΙΖΟΜΑΣΤΕ

. . . Κίνο το βράδι ι προκίριξες πέσανε σα βροχί. Παντύ — στο δρόμο, στι φάμπρικα, στο εργοστάσιο, κάτο απτον πάνκο τις δυλιάς, κάτο απτο σφιρί, το εργαλίο, στο σκολιό, στο γραφίο—πλιμίρα ι προκίριξες.

Ι αστινομία λίσαξε απτο κακό-τις. Βάλτιξε όλι σε κίνισι. Έπρεπε με κάθε θισία να μαζεφτύνε αφτά τα «καταραμένα χαρτιά τις Μόσχας», έπρεπε να καθαριστί ο τόπος, να βρεθύνε ι ένοχι!

Μα ι προλετάρι πίρανε μιρυδιά. Ξέραμε απτα τέτια. Ι προκίριξι πύπεφτε στα χέρια ενός διαβαζότανε από δέκα. Τι διαβάζαμε κε τι μεταδιδάζαμε από χέρι σε χέρι. Τι διαβάζαμε με λαχτάρα, μ' ενθυσιαζμό. Μέσα στις λίγες φλογερές γραμές-τις βλέπαμε ζωνταvί, ολοκόκινι να ξεσπιδάι τιν επανάστασι. Βλέπαμε το ρόσο προλετάριο να ξεσικόνετε ενάντια στο λιστι—καπιταλιστί, ενάντια στον τσάρο· το μυζίκο τις απέραντις Ροσίας να ξεσικόνετε πάνο στον τσιφλικά, ν' αρπάζι τι γι στα χέρια-τυ. Βλέπαμε μάχες, έματα, παραζάλες, νίκες, θρίαμβο . . . Ι μάζα νικάι. Τσακίζυντε ι οχτρί.

Βλέπαμε τι λίσα τις πανκόζμιας μπυρζυαζίας. Ι μπυρζυάδες όλον το κορόν τρίζυνε τα δόντια-τυς, γιατί σιντελίτε το ιροικό, νικιφόρο, μεγαλόπρεπο σοσιαλιστικό χτίσιμο. Βλέπαμε το λέφτερο πια μυζίκο να καλιεργί το κολεχτιβικό χοράφι με τράκτορ, μ' αγροτικές μιχανές. Στο εργοστάσιο ι ζοί βράζι. Ι στρατιές τον υντάρνικον εχτελύνε τα δστρέτςνι. Ψιλά τα τέμπα τις σοσιαλιστικίς ανικοδόμισις. Αλάζι το πρόσοπο τις απέραντις χόρας το σοβιέτ. Νέα ζοί προβάλι. Ο οχτρός πιότερο τρίζι τα δόντια-τα. Λισάι. Ετιμάζι επίθεσι.

Κε μιλύσε ακόμα το χαρτί, μιλύσε, καλύσε σε προσοχί: «Προλετάρι όλυ τυ κόζμυ ιπερασπίστε τι μαχιτικί μπριγάδα τις πανκόζμιας επανάστασις!»

* * *

Θ' άξιζε ασφαλός να κατεβύμε τι μέρα ετύτι στυς δρόμυς, να γιορτάσυμε με το λέφτερο ρόσο εργάτι κι' αγρότι, να δίξυμε τιν αγάπι-μας, να δόσυμε τον όρκο-μας, πος θα σταθύμε πάντα πιστί ιπερασπιστές τις προλετάρικίς-μας πατρίδας, να σισφίξυμε πιότερο τις

γραμές-μας, να παλέπςυμε διαδιλόνοντας, πος κ' εμίς θα τραβίκςυμε στον ίδιο δρόμο.

* * *

Κςιμέροςε ι μέρα τις επανάστασις— ι μέρα τυ γιορταζμύ, μα κε τυ αγόνα. Ι πόλι ίνε γιομάτι από ένοπλες δί-ναμες. Το φάζμα τυ κομονιζμύ τρομάζι τι μπυρζυαζία. — Ι ΕΣΣΔ φοτίζι το δρόμο.—Κινιτοπιί λιπόν τις δίναμές-τις.

Μα ι προλετάριι δεν κλονίζυντε. Ίνε αποφαςιζμένι να γιορτάςυνε, ν' αγο-νιςτύνε, να κατεδύνε ςτυς δρόμυς. Δεν κερδίζετε ι λεφτεριά δίχος πάλι, δίχος έμα.

Τραβάμε κατά ομάδες ςτον τόπο τις ςινκέντροςις. Τα όργανα τις αςτινομίας μας διαλίυνε, μας χτιπάνε, μα εμίς πάλι μαζεδύμαςτε, τραβάμε ένας - ένας ίτε διο - διο κι πυ μας έλεγε το «κατα-ραμένο χαρτί», εκί πυ μας καλύςε ι κοματικί οργάνοςι.

* * *

Ι μάζα τριγιρίζι ένα πρόχιρο δίμα. Στα πρόςοπα ολονόν-μας λάμπι ι χαρά, ο ενθυςιαζμός... 'Ενας λεδέντις εργάτις ανεδένι στο δίμα. Σικόνι πςιλά τι γροθιά-τυ. Τα λόγια-τυ απλά, μα... γιομάτα φοτιά. Ι ςπίθες, πυ δγένυνε απτο ςτόμα-τυ, ανάδυνε ολόγιρα μια πιρκαγιά. Κάθε τυ λόγο ι μάζα τον κάνι δικό-τις.

Μιλάι . . . για τι ροςικί επανάςταςι, για τι ςτράτα τυ Λένιν. Καλί ς' αγόνα. Το . . . «Εμπρός τις γις ι κολαζμένι» ςκεπάζι τα τελεφτέα λόγια-τυ.

* * *

'Ενα λιςαζμένο ςκιλολόι κςεφιτρόνι απτιν άκρι τυ δρόμυ. Πλακόςανε τα ένοπλα ςκιλιά. Ορμάνε. Βαράνε. Ιπο-κόπανι, πιςτολιές, φοτιά, δόλια . . .

Ι μάζα άοπλι αμίνετε, επιτίθετε, χτιπάι με πέτρες, με κςίλα, μ' ότι δρίκι μπροςτά-τις.

* * *

Το ντυφέκι, ι ένοπλι δίναμι, ο μα-τοδαμένος φαςιζμός «θριάμδεπςε», «νί-κιςε» ! . . . Κάμποςι πλιγομένι . . . ένας νεκρός . . . γιομάτι έμα ι δρόμι.

Το τίμιο έμα τις εργατιάς χίθικε πάλι. Μα πάνο ςε τύτο το έμα δόςα-με τον όρκο-μας. «Νίκιςε» ακόμα μια φορά ο οχτρός μια «δοκςαζμένι νίκι» ..

Μα ο προλετάριος — ετύτος ο γίγαντας, ο αγονιςτίς τυ δρόμυ ςφίνκι πιότερο τι γροθιά-τυ, πικνόνι πιότερο τις γραμές-τυ ίςτερα από κάθε τέτια «νίκι» τυ οχτρύ.

Δεν ίνε μακριά ι τελιοτικί νίκι, δικιά-μας νίκι, ι προλετάρικι νίκι. Ι ςτράτα πυδικςε ο Λένιν, μέςα απτι οπία διαδένυνε νικιφόρα τα εκατομίρια τον προλετάριον τις χόρας το Σοδιέτ ίνε ολόφοτι.

Ι δίναμες τις επανάςταςις ςιςφίνκυντε Το προλεταριάτο πικνόνι τις γραμές-τυ Σιμένι ι αποφαςιςτικί μάχι!

Α. ΜΑΡΜΑΡΙΝΥ

ΤΟ ΚΙΜΑ ΤΙΣ ΝΙΚΙΣ...

Ι

Φιςύςε άγριος βοριάς
κε πὲφτανε τα χιόνια.
Με χτίπο πάντα τις καρδιάς
περνύςανε τα χρόνια.

Σκοτάδι — πίςα, ςινεφιά
μας πλάκονε εόνια.
Για μάς δε χτίζανε φολιά
ι πέρδικες, τ' αιδόνια...

Για μάς ο νκιόνις ςτο κλαρί
τι μίρα-μας θρινύςε.
Για το δρεπάνι, το ςφιρί
πικρά μιρολογύςε...

Τι γι, τυς τόρνυς, το πςομί,
τα πλύτι, τα παλάτια
τα κλὲφτανε κάθε ςτιγμί
τ' αχόρταγα τα μάτια...

Για μάς — ι γδίμνια, ι πλιγὲς,
το κνύτο, ι κρεμάλα.
Για κίνυς — ι ζεςτές φολιές
κε τυ πυλιύ το γάλα...

Το ὲμα πότιζε τι γι.
Μας βίζεναν ι βδέλες.
Αντιλάλύςαν ςτεναγμί
ςτις δόλιες χαμοκέλες.

Μας δίνανε «παριγοριά»
τα μάβρα τα κοράκια,
πος θε να βρύμε λεφτεριά
ς' ανίπαρχτα κονάκια...

Παντύ τρομάρα, ερημιά,
μπουντρύμια κι' αλιςίδες,
κοράκια, φίδια, αραχνιά,
ανκάθια κε τςουκνίδες...

. . . .

II

Το δάκρι τυ ςκλάβυ, ο ίδρος, το έμα
ποτάμι γενίκαν πελόριο, βαθί.
Μ' ορμί γιγαντένια κιλύςε το ρέμα.
Αφάνιςε βδέλες, μπυντρύμια, Γραφί....

Ιρίνι ςτις τρόγλες, φοτιά ςτα παλάτια!
Εκιός, πυ δυλέβι θα τρόι πςομί!
Για μάς τα καμίνια, για μάς τα χοράφια
για μάς τα τραγύδια, για μάς κ' ι τιμί!

Τις μάχις ι φλόγες δεν κένε τι χόρα.
Ι πίρινι λάβα ςταμάτιςε πια.
Δε δέρνι τις πίνας ι άγρια μπόρα
μετάλινες πόλις, ςταρένια χοριά...

III

Σ' ατςάλι, τςιμέντο το κράτος ντιμένο
μ' αφάνταςτο δρόμο ορμάι μπροςτά.
Πεντάχρονο πλάνο, παντύ κςακυζμένο,
το έκτο τυ κόζμυ ςιμέα βαςτά.

Τα τράκτορ, κομπάιν τυς κάμπυς-μας ςκίζυν.
Κολχόζια, ςοφχόζια, κομύνες, ςταθμί
ςτο κόκινο χόμα λυλύδια ανθίζυν.
Κςεχνιύντε λυρίδες, πετιύντε φραγμί.

Ο ίλιος τις γνόςις ςκορπά το ςκοτάδι
Γρανίτι κυλτύρας ι μάζες μαςύν.
Με πάθος, με δίπςα ορμύν ςτο πιγάδι
αχόρταγα τὲχνις νερό για να πιυν.

Δεν κίτυντε τόρα κορμιά ματομένα.
Τα ὸρνια δε ςκίζυν δυλέφτρες καρδιές.
Τα έθνι τις χόρας μαζί ενομένα.
τα μέταλο λιόνυν, μαζέβυν ςοδιές.

Ιψιλά τι ςιμέα τις πὰλις — το πλάνο!
Μπριγάδες, ριχτίτε ςτις πρότες γραμές!
Τα πὲντε ςε τὲςερα! Όλι απάνο!
Παλέπςτε. μεγάλες να γίνυν δυλιὲς!

Σε χὲρια ατςαλένια κρατά το τιμόνι
το κόμα τυ Λένιν. Καρὰδι γερό
τα κίματα ςκίζι . . . Ι όρα ςιμόνι
ςε νίκις να μπύμε λιμάνι λαμπρό . . .

. . . .

IV

Το μπαρὺτι κςερό ςτα φιςέκια!
Το ςπαθὶ κοφτερό. τα ντυφέκια
δυλεφτάδες ςφιχτά να βαςτάτε! . . .
Ο εχτρός ετιμάζι ςφαγί.
Αλιςίδες, παλὰτια χτιπάτε,
προλετάριι, ς' όλι τι γι!

Το ποτάμι κε κι θα κιλίςι
γιγαντὲνιο. Κε κι θ' αφανίςι
— ίρθ' ι ὸρα. φυςκόνι το κίμα —
τα μπυντρύμια. τις βδέλες. Γραφὶ.
Προλετάριι. ςκάπςτε το μνίμα
ο εχτρός-μας γοργά να ταφί! . . .

Μαριύπολι. Νοέβρις 1931.

Г. КОСТОПРАВ

СТИН 1-ТІ АВГУСТУ

Τμαγμέν ας' ίμιτς κάθα μέρα
να βγένυμ πάλι στο ποχότ.
Τ' στερνό το χράνο στον αγέρα
παντύ-πα μίρκσιν το μπαρότ.

Εκί, — · πυ ίλιος ινισσκάτε,
εκί, — πυ ίλιος βασιλέβ, —
καπιταλίστις δεν κιμάτε,
ντυσσμάνος πάλι χαραχλέβ!

Τα δλίις στιν Φράντσια, στιν Κίνα
διχνίζνι ίσα κε σοστά,
ντυσσμάν τυ τμάχκνι μίνα ς' μίνα
να βγένυν πάνο-μας ζμιχτά!

Πσσιρσέτ! Κοτνίζι όλος πάτος
το έμα πάνο παλ' αν σταζ.
Επαναστατικός εργάτις
γιρίζ το φρόντ χαρσσύ στα σας.

Στιν πρότο 'Αβγυστο τιν μέρα
τος φέτος βγένι στο ποχότ.
Καλά το κσέρι — στον αγέρα
βαρέα μίρκσεν το μπαρότ.

Ζμιχτέτ εργατικί τα γράδες
γιαν ανικσκέσσα τα νερά!
Εκί, πυ χτίζυν μπαρικάδες —
ι ρεβολιύτσια εν. σμα!

Α. ΜΑΡΜΑΡΙΝΥ

ΑΚΥΣ ΤΙ ΦΥΡΤΥΝΑ;— ΘΕΡΙΕΒΙ, ΒΟΝΚΑ!...

Τραγύδια.
Λυλύδια.
Σιμέες.
Πλακάτες.
Ι δρόμι γιομάτι.
Χαρές.
Μυςικί.
Ατέλιοτο κίμα περνύν ι εργάτες.
Στον κάμπο γιορτάζυν
παντύ χορικί.
Περίφανα λόγια αχύν ςτον αγέρα.
Αντρίκια,
μεγάλα,
καφτά,
χτιπιτά.
Κενύργιυς ορίζοντες
τύτι τι μέρα,
κενύργιυς θριάμβυς ι χόρα ζιτά.
Εργάτες,
αγρότες,
μαζί ενομένι
με άμιλα,
πίζμα,
ορμί
πολεμύν.
Στο χτίςιμο όλι με πάθος πεζμένι,
Λονδίνα, Ιόρκες,
για διες,
κςεπερνύν!...

Σα γίγαντας κάθε στιγμὶ μεγαλόνι
το κράτος τυ κόπυ,
γοργά προχορί.
Τ' ατσάλινο κράτος γερά δϊναμόνι.
Τι νίκι,
τι δόξα
σιμά-τυ θορί . . . .
Ι κρίσι
τις χόρες τυ πλύτυ μαστίζι.
Πινύν ι εργάτες...
Δεν έχυν δυλιά...
Βυτύνε στο βύρκο...
Χτικιό τὺς σαπίζι...
Στυς δρόμυς τυς ρίχνυν σα νἄνε σκιλιά!..
Ο βύρδυλας πέφτι!...
Τα βόλια σφιρίζυν!...
Το ὲμα—ποτάμι ποτίζι τι γι...
Φασὶστες-φονιάδες
το χάρο σκορπίζυν...
Τιν Πρότι τυ Μάι
γιορτάζυν κε κι! .
Τα βρόμικα χέρια ταχιά θα κοπύνε
Ακύς τι φυρτύνα;
— Θεριέβι,
βονκά!...
Στα πέντε τα έκτα
κε κι θε να διύνε
το χέρι τυ σκλάβυ οχτρύς να νικά...
Εργάτες!
Κολχόζια!
Ποτὲ μιν ξεχνάτε
τ' αδέρφια-μας, πὔνε στι μάβρι σκλαβιά.
Στιν κρίσιμι μάχι να μπὺμε ελάτε!
Ζοί ν' αποχτίσυν,
ψομί,
λεφτεριά!

Γ. ΚΟΣΤΟΠΡΑΒ

ΕΠΙΚΕΡΑ ΜΟΝΟΣΤΙΧΑ

ΤΥ ΦΛΟΓΑ ΤΙ'ΑΛΟ ΑΛΥΒΛΕΒ!

Το 19 Νάνκινςκ. τ' ςτρατό δεν έκαμιν-τυ χαίλ να κρύχκιτ αντά Κινέζικο Κόκινο Στρατό κε γιαγαλάιςιν. 100 ςαλντάτ τινα ςκόθαν χαρςςύ ςτο βλὰςτ ὶνε ςκοτομὲν κε 8000 ςαλτνὰτ ομπεζορὺζζενι.

(«Κομυνὶςτ» αςτυ I5/IX—32 χρ.)

Τις φίλαιν ατίτκυ δλία!
Ζμπδαζ Τζαν-Κάι-ΣΣις να γιαγαλὲβ.
Χαρςςὺ-χαρςςύ αν φερς τ' φοτία,
Τυ φλόγα τι'άλο αλυβλὲβ!

ΕΡΚΕΤΕ ΟΡΑ...

Στο Μπογὲμια (ΤζεχοΣλοβάκια)
αςα 29 ντόμνες δυλὲβ αλὰι... 1!

Τα ντὸμνις ςτίκνι κρία.
Τ' μπυρζζυαζία γλὶτομα χαντρὲβ.
Καλά τυ κςερ τ' μπυρζυαζζία:
Τίλαγα εν—αν πάι τυ δλία,
Τα ντόμνις να τα τυτυςςτρέβ
Τ' επαναςτατικὸ τ' φοτία!

Τ'ΦΥΛΕΑ ΠΕΜΝΙΝ ΛΑΡΟ...

Το κομὶςια δεν ὲκαμιν το χαὶλ να χαρὶζ ζίςιμυ τον Γοργύλοβ.

(«Κομυνὶςτ» ατυ I2/IX-32).

Εμ κλέγνι-τυν, εμ ςςέρνιτυ πυλί —
Τυ ὲπαθιν Γοργύλοβς τυ θιλέα.
Μπελομπαντίτι βρὲθανε ς' μαρέα.
Δεν έχνι χαςιβέτ τυ πιάςτιν ὲνα πλι,
Λαρό αν πέμνιν τυ φυλέα!

ΤΟ ΚΟΛΧΟΖΙΚΟ ΧΤΙΣΙΜΟ

Α. Φ. ΣΑΡΜΠΑΣΣ

ΟΛΙ ΠΕΣ Τ'ΑΡΤΕΛΙ!

Συρέφτανε πες τ' αρτέλ
Ολ' γαρίπκυ κόζμος.
Ατόρα κάμυμ δυλιά
Τίλογα δίχ-μας νόμος.

Τι 'μπικένιπςαν-το πλυςς,
Τίνα χυλατράιβαν γιαλτζίδια
Ατίντς τι πέλςαντς πες τ' αρτέλ
Να χαραμόννε τ' δλία.

Μις μία τι' άλο τ' πλυςς' ς
Τιθά τς παρακαλίςυμ,
Μις ατόρα λίγυς πλυςς
Τι' άλυ καλά να ζίςυμ!

Τα τάτις-μας υρνέφκανταν
Μέρα-νίχτα πες τ' δυλία.
Αμα ατό τ' ίκςιραν-τυ
Οτ ίταν πες σκυτνία

Ας το παλέο βαςιλία
Γαρίπ τράβαναν νιςτκάδα,
Ατό ίτυν αχ τ' ατό
Τα δλίις οτ τ' ίχαν γράδα.

Ατόρα κάμυμ δυλία
Τίπυς-πα τι νιάςςκυμιτς.
Μις-τον εργάτ, εργάτε-μας
Δύγνιμας τυ χράςςκυμιτς.

Ις-δικρό, άλυς-γυλφάν
Δυλέβυμ ςςένκα πες το ζαν.
Τα μαςςίνις τζαλέβνε,
Τα τζαράνια υςέβνε!

Α. ΜΑΡΜΑΡΙΝΥ

ΣΤΙΝ ΚΟΛΧΟΖΝΙΤΣΑ

Γερά ςε ίχανε μπλεγμένι
μέςα ςτα δίχτια τις πςεφτιάς
ι μπερμπαντιές τυ τραγογένι
κε τα βανκέλια τις ςκλαβιάς...

* * *

Καμπάνες, ράςα, κομπολόγια
ςε ίχανε διαφεντεφτί.
Σε κίμιζαν βαθιά τα λόγια
τυ φτοχογδίτι ιποκριτί...

* * *

Μα κςίπνιςες!...
Κε κςέςκιςες
πλεμάτια κε
μαγνάδια.
Σκόρπιςες τα
ςκοτάδια.
Τι λεφτεριά
κατέχτιςες!

* * *

Κολχόζια τόρα οργανόνις.
Μπίκες στιν πρότι τι γραμί.
Το χτίσιμό-μας διναμόνις.
Δόκσα σε σένα κε τιμί!

* * *

Κενὺργιες μάζες γινεκόνε
στα κολεχτίβια οδιγίς.
Χαλνάς τα πλάνα τον οχτρόνε
για το κυμάντο, για τι γις...

* * *

Στο κόμα το
Λενινικό
τις φάλανκες
πικνόνις.
Κε στο χοριό
σαρόνις
κάθε οχτρό
κολχοζικό.

Γ. ΚΟΣΤΟΠΡΑΒ

ΧΑΡΣΣΥ-ΧΑΡΣΣΥ

(ΔΙΙΓΙΜΑ)

I

Ιγνάτις ράντςιν πάνο ς' γυνέα κε τζυνάιςιν ς' Γυργὸρ το κλύνια. Σμα ς' ανιχτό κλυνί τ' πόρτα,—χαρςςύ ςτον ίλιο,—Γυργόρς τάπτάϊδιν τςαλγύ. Ιλιος ίτυν πα το βαςίλιμα τ'. Ιγνάτ τυ ςτζάδ έντραμιν έμπρο, πέραςιν πάνο ςυν Γυργόρ κε ιπλόθιν απίςυτ, πας το χλορό, ταζό πιτζάν, γιαναςςά ςτα δία τζαλγύιδα.

— Καλιςπέρα, υρτάχυ!

— Καλός ίρτις, Ιγνάτ! Κάτςι, αν βρίςςκις τζαρά!

— Ε, μπαρόχ τα γιυρτζανά-μ' δεν φορένο! Ιγνάτς ντράνςεν λόρια τ', πίριν πες κυςςέ τέςερα τιζάτια, έβαλιν-τα ςιμά ς' μπόρτα, κάτςεν πάνο κε γιυρύχ πέλςιν το ςςέρι τ' πες' τζόπα τ'.

— Κόμα ταπτέβςτυ, μαρέ!—'Ιπιν ατός.—'Αρταχ έκαμις το ας Στεφάνας το γλόςα κοφτέρό.

— Πςέμα δεν ίνε—γέλαςιν Γυργόρς κε πςςίρςιν να υςτρέβ το τζαλγύ παςυ τζαλγυςάπ.

Ζαμέτ αν ίτυν-πα, τοτ' ν' όρα Ιγνάτις έβγαλιν απέςο ς' τζόπα τ' τυτυνί τυ τζιςά—ένα ςαρί ςυφφρόμενυ ςςιρδί φύςκα.

— Κάμι τςιγάρκα!

— Φέρι, κανά ας χαραμὸνυ!

— Τί να ςε δύγυ: «ζζίλκα» ιόγςαμ «τυρέτςκι»;

— Τυ δύις με-ατό, θαρίς μαθένο το ντάμ τ'. Δεν το κςέρο πος πίνε τ' τςιγάρκα-πα: το φτίζμα φτίς' το, το καπνό πελίς' το κζὲν, τίλογα ίπιν κάπιος, τι' κόπρα πιμέν πες ςτόμα ς';

Ιγνάτς χαμνογέλαςιν, έφτιςεν ςςκρά, ςόρεπςεν τα ςςίλια τ' κε ίςακςιν τα μπίχια τ'.

Τραςςέα, πιχτά κε μάβρα, ατά ςο μιςό τιν χαντάρ απ' πάνο γιὰλζαν χάλιζ κυρυνί χανάτ, απ' κάτο ίταν τςυιγμένα κι ςαρὲα ας' τςιγαρκί το καπνό.

— Πιάς χαρτίτς!—Ιγνάτις ίπλοςιν τον Γυργόρ γιαλιςτρό ςπρύτςκο φίλο χαρτὶ αν' τα παλέα τα γράματα.

— Μαθέο το βανκέλι. 'Ομορφο καπνό βγάλι. Φαραζίμ το βανκέλι αςλίπα ίτυνε καπνό, το ςτύπονιν τόςο ζαμάν τα μάτια-μας. Πιχτά—άντα ςτέκυμ νυνίζυ—θαγμάςςκυμ: τίλογα πόρναμ πίςτεβαμ-τα τα εν απέςο γραμένα. Τεκμίλ ίμνιτς γιάν τα τιν τςαρταχλιότυς!

— Πάλι τίπυς να λέις, ςι πα κανά να μι ίκςερες! Τίλογο τζαρνταχλιότ; δεν νταγιάνεπςεν να μι ροτά Γοργόρς.

— Μπιρ-ζαμαντά βάριντι, ένα καθεμπιρνό μέρα πέντι-έκςι τζαρταχλιότ ςορέφταν να πάγνι ςτο βόλοςτ. Το βόλοςτ ίτανε τότες ςτι Χαράχλα.

Γιάν νόνςαν ατίτκο ςςέι, έβζικςαν, κάτςαν-δάβαν. Εςοςαν ς' χαραχλιότκο τιν κλιςία. (Εφτά-όχτό ςπίτια ατί μαρέα ίτον το βόλοςτ). Κρύι χαρςςύ-τιν ένας χαραχλιότις.

— Φυκρίθ, αδό!—ςτέγνι-τον ατίν.

Πέμας-το, δυλέβι ςίμυρ το βόλοςτ:

—Νέ, ά ςις! Εςς τςαρά ςίμυρ το βόλοςτ να δυλέβ!

— Για τι εν για;

— Ζαρ δεν τυ ίκςιτ: Πίςαρ μανάκα πέθανιν, ςίμυρ να τιν ςκόνι!

— Αμπρέ, κυτυρύ ίρταμ τζαχ αδό! Τόρα θα έρκυμιτς άβρι-πα! Νάζις το ίπες-μας, χαρντάςς. Λαμπός, κλόςε τ' άλγα.!

Λαμπός έκλοςεν τ' άλγα κε χαςιβετλαιμέν τζαρνταχλιότ γίρςαν πίςο. Το βόλοςτ, ελμπέτ, δύλεβεν τίλογα πάντα-πα.

— Ιοχ, αλίθα ίτον: Αμπρέ! χαχανίςςκιντον Γοργόρς.

— Για τί φαιντά έχο να ςε αλτέβυ;...

II

Πές' κονιύςςνα χριμίτςαν τ' άλγα. «Χρίςτος πρέπ-να ίρτιν»—νόνςιν Γοργόρς κι κζεν πέςυ ςυ κλόνια.

— Ατόρα βζέκςι, ςίρε γιόμο το ςαχά ςτο πιγάδ' κε τότες να ίμιτς τεκμίλ τιμαγμέν κε ςμα ς' μέρα τζυναέβυμ.

Το ταλικέ ίτονε ίτμο ςυ βζέκςμο. Χρίςτος θέλιαςεν τ' άλογα ςτα ςςλέικις; ίςακςιν το ςαχά, κάτςιν πάςυ ταλικέ κε κζέιν αςυ γιρί.

Πέςυ ςυχάχ τος ντόκιν τ' άλγα ένα δία ζεςτά διτςέις, πέλςεν τα ντιλπόβιατ μπόςςκα κε ντοζντυμανλάιςιν λον ςτράτα ςτυ ταραμά. Στα μιλάρια πίςο τυ ανανκαζμό-τ' λίγο πέφερνιν.

Ολυ τ' μέρα ατός πάλι ίχιν λαχαρδί αν τον τάτατ πάςο έμπαμυ ςτο κολχόζ. Τάτατ κόμα δεν έφταιν το χαίλ, αμα φένιν-το, άρταχ το νιάτ-τ' ςαλέφτιν.

Ατόρα Χρίςτος νόνςιν το λαχίρδιματιν. Ντόκαν ςτο νοτ τα λόγια, τα ίπεν τον τάτατ αντα παργυρέφκανταν.

— Δεν θέλο να έχο πάνομ δέκα νικυτίρς—ίλειν Γοργόρς.

— Για ατόρα δεν ίςε γιαλτζίς;—βάλιςςκιν χαρςςύτ Χρίςτος.

— Πος να ίμι γιαλτζίς;

— Νυν καλά μία! Ολ' αντα ζμίχταν ένα ταιφά, το δυλία τιν βραζ, πάι έμπρο λαφρά κε ένα γιυρύχ, ςι κε ένα-δία νυμάτ τιάλο δεν θέλυν να πάγυν αντάμα τον, μυγανέβιτ, πιμένιτ απίςο. Τις έχι το χαμπάτ: Μαναχίςας! Σις αφίκιτ τυ μέγα τ' ςτράτα κε δάιτ αντο τιόρκο. Τα-κάτιν τα κοςίλκες αντα κυρτύν τα εχτάρια, μις πας' τα κάμας τα δία εχτάρια να ταπταέφκυμιτς 3 μέρες. Τις ίνε ςορμπατζίδ—ατίν για ςις; Γο θαρύ ατίν λίγο καλά δυλέβυν αχ' τα ςας. Αν δε ςαέβιτ γιαλτζίδ τον δαφτόςαςπα, — ςις ίςιτς γιαλτζίδ κε κάμιτ γιαλτζι λίχ ατίνυς, τίνα δε θαρίτε κε δεν θέλετε να κάμιτ.

Τίνα κάμις σι πα γιαλτζιλίχ; Τυν καπιταλιστί, τον κυλάκο, υλνύς ατίνυς τίνα πίνισσκαν το ίδρο-μας. Δέκα-δόδεκα χρόνυς απίσο, αντα ίσνι γαρίπς, σι σκόθις αν το τυφέκι χαρσσύ-τιν. Ατίν, τίνα γίρεβαν να σε κρεμάζαν ατότες, ατόρα ντρανύν χαρσσύς κε σσέρνι: «ατός εν το κόμας άνθροπος, ατός τα δία τ' αλγί τα ράιδα φέρ τα έμπρο στο όλο το τζζυμαγιάτ, ατά τα ράιδα στζόπασαν ασα τόνα τυ κολχόζ, τυ σοσιαλιστικό τυ χτίσιμο. 'Ολι δυλεφτάδ αντα ζμίχκνι ένα τόπο,— ατός γιαγαλέβ σ' μαρέα, άμα κσένυς. Τεκμίλ τυ κόμας άνθροπος εν!» Αέτς λέγνι ατίν. Εμαθις-τυ, τίνα κάμις γιαλτζιλίχ, αντα σαέβς τον απλόγυς σορμπατζίς!

Χαρσσύ σ' τυτά Χρίστυ τα λόγια, τάτα-τ' δεν ίδριν τίπυς-πα να λέι, αλαί:

— Ατο αντα νονίζς αέτς εν, άμα τυ-κότιν τυ κολχόζνι-το δυλία πα δεν πάι πάντα τίλογα πρέπ. Κόμα ντρανύμ το. Ιγνάτς-πα όβα τραβισσκάτ, ταχάτ γαρίπς εν...

Χρίστυ το νόνιζμα πέρασιν πας τον Ιγνάτ, αχ' τ' ατόνα πας το αβριζνό το τζάλεμα, στέρα ντόκαν στο νύ τ τα τέριατ, τίνα δάβαν στο τζόλ να τζαλέβυν τα κολχόζικα τα πιτζάνια.

Χρίστος νόνσιν τίλογο καλό να ίτον αν δύλεβιν ντάμα-τιν: ατός πάντα-πα αγάπανιν τυ υρταχκό τυ δυλία.

Αέτς ας ένα υς άλο — Χρίστος δεν έμαθιν-το, πότε έσοσιν στο πιγάδ. Τος γιανάσσιπσιν στο πιγάδ σιμά, γίρσιν τα μπαλάγιατ κε πσσίρσιν να γιομόν τ' σαχά...

Αντα έκλυσιν τος στιν αδλί, άρταχ σόχνασιν. Ιγνάτς δεν ίτον, Γυργόρς κάθιντον σιμά στο παρασιτό, Στεφάνα γιανασσά στα μπασαμάχια τίμαζιν το τραπέζ...

III

— Κεμάσιτς κόμα; Ατόρα κσεμερέβ! Φένκυς πότε γενίθιν!

Χρίστος ράντσιν σκόθιν κε αχ' το τσιγαρκί το φος αγνόρισεν τον Ιγνάτ. Πέσο ανιχτό το γιαλί, απέσο, φάνιν Γοργόρ το κεφάλ.

— Σι ίσε, Ιγνάτ; Αμαν ντζυνέβυμ;

Χρίστος έντραμιν νίφτιν στο βαρέλ, σφυνκίχτιν με το πυκαμσί το πεσς, τεκμίλ γνέφσιν κε πσσίρσιν να τιμάχκιτ στο βζέκσμο. Τ' άλγα σκόθαν, τάραζαν με τα μιτία τιν το πέμνιν πες το κορίτα το πτζαν κε πυρφύταναν.

Πυ κι πυ χύλζαν τα λυχτόρια, ένα τόπο μακρά νταγιρλάιδιν όφτιρο ταλικέ...

Μισό σατ δεν πέρασιν—τσαλγυτζίδμας κσέβαν ας ναδλί...

...— Ντρανάς, το πιτζάν τιν κόμα στέκετ ατζάλεφτο! Γο ίπα-σας, τιν δεν σπδάζυν!—ίπεν Γοργόρς, αντα έσυσαν στο ζαν.

Γιανασσά ετέκιντυν ένα κυσσέ κολχόζνι πτζανλίχ.

— Ατίν πσες δάβαν σ' άλο το υτζάστοκ. Ατό αντα το μπιτραέβνε, θα να έρκνι αδό! γιρυρυχτά ταράχτιν πες το λαχαρδί Χρίστος. Τος πίριν κε δάιν τ' άλογα πέσυ χυλάχ. — 'Αρταχ τεκμίλ ντόκιν φος...

Τζαλγυτζίδ πςςίρςαν τζάλεπςαν. Υςπυ κρέμςαν τα ςιφτεζνὰ τα γιυλάχια, διπςαζμένος ίλιος έπινιν όλυ τυ τζίχ κε ςπύδαζιν να ςόνιςςκεν στα ςίνεφα, θαρίς γίρεδεν να μλύτιντυν μέςα-τιν ας απλογνύτ τυ πιράδα. Τα ςίνεφα ςτάθαν μακρί, ςτενό γράδα τυ ιπλόθιν πας υρανό ος' τυ ςίρτ.

Μιάζιν — απίςο στο ςίρτ κέιτυντυν μέγα φοτία, ότ' ίτανε τα ςίνεφα γριντζάρκα—ςαρέα, γιάν τυ κάπνό, τυ περνά απ' πάνο ςτυ φλόγα.

Πιρνὸς ίτυνε τίντζκυ, δεν ςαλέφκεντυν πέςα γιυλάχια τυ κριμιζμένυ τ' πιτζάν. Τζαλγυτζίδ μπιτράιςαν απ' ένα γιυλάχ κε πςςίρςανε απ' ένα τι'άλυ.

Τ' ὀλία δάιν λίγο δαρέα.

Ιγνάτις πιγτὰ μπράιδεν τα τςιγάρκες' τ κε ςτέκιντυν μαςατλάεδιν τυ τζαλγύ-τ. Απίςοτ μαςτλάιδαν Γυργόρς κε Χρίςτος. Γάλια-γάλια αιδόνανα τα τζαλγύιδα, θαρίς μυρλόγαναν χορταρί τ' ατζὲλ...

Εμπρο ςτον Χρίςτο μάδριζιν Ιγνάτ το τζαχτζίρ αν το μαντάτζκας το λαδιδ, τυ φένιντυν ας' το ςάχκο τ' τζόπα.

Χρίςτος δαρέα πὲριςςκεν ανάςα. Τυ πυχνιγμὲνυ-τ' τυ πυκάμςυ έδρακςιν πάςυ ιδρυμένυ-τ' ςάρκα. 'Αςυ πύχνα κε άςυ ίδρο τυ ςάρκατ πςςίρςιν να τζύζ...

Αντα μπιτράιςαν τυ γιυλάχ κε γίρςανε ακςαπίςα, Ιγνάτις ίπεν:

— Νύνιςα ένα ςςέι κε ντόκιν στο νυμ, αντα πέραςα ένα ςτυρυτζέρ πέςο ς' Χαράχλα. Στάθα ςμα στο «ποτρέμπ» να πέρυ τυτύν... 'Εμπα πέςυ—κάπυςυ κόζμος. Στυρυτζέρς, κόζμος φτιρτάρ—ςυρέφκνι, ινκλενέδνε: ις' λε τ' ενα, άλυς τ' άλο... Στάθα, φυκρύμ!

— 'Ενα χρόνο—λέι ίς—πιάκα τρίο εργάτυς—ρυς, να τζαλέδνι πιτζάν. Ατίτκο εργάτ' ίτανε, κε άρταχ ζύ στο ντυνιά 60 χρόνια, δεν ίρτα ραςτ ατίτκο κόζμος. Τίλογο χυδάτ, τίλογα τζαλγύδα ίχαν! Χαιά αν δςεδιν-πα, έκυφτάν πέριςςκαν-τυ. Νύνςα νατς ντινκαέδυ.

Αντα κάτςαν ςυ πιρνέςςυ το φαί, πέρυ κριφά δία ςιδιρί ζιδλία κε πάγυ τζιντύτα πέςυ πιτζάν...

'Εφαγαν εργάτ'—πςςιρύν τζαλέδυν. Πρατύ λόρια-λόρια, ντινκέδυ. 'Εςυςιν ίςτιν ς' ατό τον τόπο, πυ ίτυνε τζεντιμένο τυ ζιδλί. Μία τι' άλο—ντζάνκ—ςίρτεν πάςυ γιυλάχ τυ μιςό τ' ζιδλί. 'Εκυπςιν-τυ, κοπέκ όγλυς, δία χαπέις. Δεν κατέςυςα να θαγμάςςκυμ, απίςο άλυς—ντζάνκ—μπόλεπςεν τ' αλο τυ ζιδλί. Ενα θάγμα!

— Αμπρέ, πος δεν κόπις ατο τ'ν όρα ζιδλί, κε να ςι έκυφτεν εργάτι τυ τζαλγύ. Χοριατὶ μας τα πςὲματα κάπυςυ να ικςίλεδαν!—ίπεν ις χοριάτος. Ολ' πα χάτεπςαν ςτο γέλυς. Γο κάτςα πας μπρίτζκα κε δάδα...

IV

'Ος' πυ έςοςαν ςτο ταλικέ, Γυργόρς κε Χρίςτος κάπυςυ χαχανίςταν.

— Κςέρετε τι νύνςα κε ντόκαν ςτο νύμ τα ζιδλία; — ρότιςεν Ιγνάτ' ς— Αντα έςυςαμ ςτο μιςό το ζάνι μποί, άετς δαρέα δάιν το δλίαμ, θαρίς τζάλεδα τα ζιδλία! Τι τι' άν λες πα, Γυρ-

γόρ, δεν φιλά τύτο τ' δλία, τυ κάμυμ μις. Φόνυ κόζμος, να έρκις να μυγανέδς πέςυ τζόλ, τυ ελαφρό τυ δλία αντα ςτέκιτ . . . Ας υλνύς μπιτέρ ίμιτς, ιόχςαμ, κε κάμυμ δλία γόρια. Χαμένο ζαμέτ . . .

Δεν κατέςυςιν Γυργόρς τίπυς-πα να λέι, Χρίςτος αντα γύλκςιν :

— 'Ερκνι, 'Ερκνι !

Ιγνάτις κε Γυργόρς έκλυςαν ντράνςαν ς' ςτράτα μαρὲα. Παςυ ςίρτ φάνιν τυ τράκτορ, απίςο ένα τχλικέ, γιομὰτο κόζμος. Το αρτέλ ίρκεντυν να τζάλεδιν τυ πιτζάν-τ . . .

Συ τράκτορ τιν απίςο ίτανε τιρκαιμένα κοςίλκες Τζαλγυντζίδ μας φίλαγαν τ' κολχὸζνικ να έρκνι ςμα, άμα ατίν ςτὰθαν ς' απάνυ το λαν, κε πςςίρςανε να τιμάγχνε ςτο τζάλεμο.

— Γο λέγυ, ας κρεμίζυμ απ ένα γιυλάχ τι' άλο κε ςτέρας κάθυμιτς ςυ φάιμο,—ίπεν Γυργόρς. Τι λετ' ςις ; ρότιςιν ατός τον Ιγνάτ κε τον Χρίςτο. Ιγνατς πὲραςιν τα μάτζατ αςυ τράκτορ παςυν Γυργόρ. Χαμνογέλαςιν.

— Να φλάγυμε δεν εν φαιντά, χράζετε να τζαλέδυμ αν τα ατίτκα τα τέμπα κε «ατίν» δεν να μας ςόνυν απίςο. Αμα αν ίρκανταν αδό κανά τρία μὲρις ςτέρα να ίτυνε πολά καλίτερο. Ατόρα ὶρτανε—τεχμίλ κόπιν το ιςςτάχυμ να τζαλέδυ αντυ τζαλγὺ, γιαναςςάμ αντα χτιπύν τα κοςίλκες.

— Ος' ατόρα τ' αρτέλ κε ςις ίςνετς γιάν τα τίντς κυρεςςτζίδ, τίνα γίρεδαν να ντικέφκανταν πιρναμί δγένι ςτο κυρέςς. Σίμυρ ίρτεν ραςτ, ςτάθιτ χαρςςύχαρςςύ. Μία τις νικά ;

— Αύτυ καλά ίπεςτυ : «χαρςςύ-χαρςςὺ». Ζερ μις πορύμ να δάλυμ χαρςςύ-τίν ! Αν τι δόχκυμιτς ςτο πλεν !—χυραταλάιςιν Ιγνάτς.

Γυργόρς δεν ίπεν τίπυτιπα πας Ιγνάτ τα λόια , ταχάτ ὲμαθιντυ. Ιγνάτς το ίπεντα αςιλετέν, τι εν να το μαθέν τι νυνίζ ατός, Γυργόρς, πας' ατύτο τ' δλία. Αντα-τό ντάμα, Γυργόρς έμαθιντο, Ιγνάτις το έκλυςιν τ' νύνιζματ.

Απλόγυτ Γυργόρς-πα πιχτά ντρὰνανιν ατί μαρέα, πυ υιντράιδαν κολχόζνικι απίςο ςυ τράκτορ τρία κοςίλκες, κε κριφά νὺνιζιν απέςυτ : «κάπυςα καλά μαρέις πα έςς τυ κολχόζικο τ' δλία !»

— Πςςιρύμε ;

— Αιντα !

—Χρίςτο, ςίρι ένα τνα πότικςε τ' άλογα !

Ιγνάτς κε Γ υ ρ γ ό ρ ς πςςίρςαν κενύριο γιυλὰχ, Χρίςτος πίρεν ας μπρίτζκα πάνυ ένα χανιάρ κε καντέιν πεςυ χυλάχ. Τ' ὰλγα κὰπυςυ αδλάχ ςτέκανταν κε «θίμιαζαν». Χρίςτος ίρτεν ςμα, έλςιν τα πὲδιχλα—τιν, έδιςεν τ' άλγα γιαναςςά-γιαναςςὰ, κάτςιν παςυ τυρὺ κε δάιν λον τυ χυλάχ ςυ πιγάδ να πυτίζ τ' άλγατ.

V

Στο γιριςτί, Χρίςτος ίκςενε τραγόδιμο. Ατό τραγόδαναν κε δάιναν ςυ πιγάδ τα κορίτζα. Μέςα-τιν Χρίςτος αγνόριςιν Τζυμπρανίτς Βάριας τυ νταύςς, τυ αί-δόνανιν πέςο τιμίζκο τ' αέρα.

Ιγνάτς, αντα πςςίρςαν τραγόδςαν τα κορίτζα, στάθιν να μαςατλέδ τυ τζαλ-γύτ, ταχάτ δεν ίτυνε τυμπύγχυ.

Τος μαςατλάεδιν κε φυκράτιντυν:

Οτ δυλέδις μαναχός
ςένα γο τι θέλυςι.
Φέντιας γράφιν ςυ κολχόζ,
τος τυ τράκτορ ςέλυςιν!

— Βάρια, μία κανά ςςένκυ!

Γρικίθιν «ςςένκυ» υντραμά:

Τ' άλο ςάδατο Μαρύςια
ςα φοτίςςα να δριςςκάτ.
Νίχτα έπιςιν λυχύςα,
Πόπςα φένκυς γινιςςκάτ!

Τ' άλυ πα δεν ίτυνε χαςιδετλίδκο;

Νίχτα ςςτζόπακςιν τον πάτο
Αν-' μαύρο τυ πυςςύ.
Δεν κςεχάν τυ ςιδταλίχ-μας:
Φερ-μας παλ χαρςςύ-χαρςςύ!

Τα υντραμάιδα δεν ίχανε μπίτιμα.

Φανιν . αλ κενύριυ φένκυς,
κρέμιτ γιάντο θιριςτέρ.
τις νυνίζ τα θιριςτέρια
αςα τράκτορια-μας ςτερ!
Ντρα, γαρίπ, να μι θελιάχκες
Πες' κυλάκικο τυ δίχτ.
Σον' φυκράς τυ κότ τυ πςέμα,
Πες' αρτέλ-μας έλα ζμιχτ!

Τα ςτερνά τα λόια ζόρλεν έςυςαν στον Χρίςτο, ταχάτ τα κορίτζα ίρτανε κάπυςυ ςμα. Χάλις ατό τιν όρα νταγιρ-λάιςαν πιχτά-πιχτά τα κοςίλκες. Τυ τράκτορ αντα κοςίλκες ντόκιν πέςυ πτζανλίχ κε δάιν λόντυ μεζζά. Απίςυτ γίςπριζιν πλατί τζαλεμένο ζαν, αντα τρία γράδες μπαςίμια...

— Ας χαθί πίςο! Κόπα κε ςκυτόθα! —ίπιν Ιγνάτς άντα μπιτράιςαν τυ γιυ-λάχ κε γίρζαν ςτα κάτο τυ λαν να κάθνε ςτυ πιρνέςςυ τυ φαί. Ζεςτό ίλιος ςικόθιν πςιλά. Ανεμος κόπιν τεκμίλ. Τυ τζόλ μίαζιν πιρυμένο φύρνο.

— Να μι δρέςς, ντράνα ςι... έκλυςιν ςυν Ιγνάτ Γυργόρς.

Δίτιν μία ςίκυςαν τα φτιάλια-τιν ςυν υρανό, πυ ίςπριζαν τοπς-τοπς μικρά φτινά ςίνεφα. Απάνο ςυ ςίρτ ένα ςίνεφο τυ ίτυνε, κόμα τιεν, μικρό κε φτινό γιαν τ' άλα, όςυ πέρανιν όρα—τόςυ μεγάλνιν, θαρίς κανίς μλόθιν απίςο κε φύςκυνεν-τυ. Χάλις πυχνιζμένο γρινζό παμπάτζ κρέμαν-ταν τα κόκκα-τ' τα γιαγάιδα...

— Πέμνιν άλαι να δρέςς,—δοκςαςία, γλίτυςαμ!—γέλαςιν Ιγνάτς.—Ντρανάς, ατίν «κοπέκ-ογλάρ,» άρταχ μπιτράιςαν τ' ένα τ' γράδα κε πςςίρςαν τ' άλο! Διαδολικά τέκνα!

Κολχόζνικι, ςαί-πα, δεν πατζαρίχκαν-ταν. Απίςο ςτυ τράκτορ πεδία κε κορί-τζα δκλιςςκαν τζαράνια, τιρνάιδαν. Τ' δλία τιν ίτυν τζάλκυ, λαφρό, ςςένκο κε τιμίζκο. Πιχτά γρικιςςκάτιντυν μέςα ςτα τζαράνια Τζυμπρανίτς Βάριας τυ νταύςς.

Μπριγαδίρ-τιν —κομςομόλετς Παβλύςςας—ίτυνε στα κάτο τυ λάν, τζαλγυντζζίδ αντα ςίμυςανε ςμα ςυ ταλικέ.

— Καλιμέρα! Κάπυςο όρα φλάγυςας! — ςα μακρά χύλικςιν Παβλύςςας χαρςςύ-τιν.

— Γάκα Ιγνάτ! Φέρατ-με, αν έςς τζαρά, κανά τζιγάρκα! Μπιτράιςεν ατός τ' λαχαρντίτ, άντα ίρτανε Γυργόρς κε Ιγνάτς ςμά ςυ ταλικέ.

— Καλοςίρτες, παλίκαρο! Τςιγάρκα ιρέδς; Ιγνάτς έδαλιν τυ τζαλγύτ απκάτο ςυ ταλικέ πέςυ στζάδ κε έδγαλιν τυ τζιςάτ.

Οςπυ έφταγαν τςιγάρκα Παβλύςςας κε Ιγνάτς,—Γυργόρς έλςιν τυ ντυδρά αντύ πςομί κε φτιόρυςιν πέςυ πνάτζ μαντςίρα.

— Κατςέτ, ας τρόγυμ! Ιγνάτ, Παβλύςςα, Χρίςτο!

— Ιόχ, ναζίτ! ίπεν Παβλύςςας, — Γο ζμπυδάζο! Τζιρός πυρί να βρέςς! Να πάγο να ςτέγνυ υλνύς-πα ςυ βάλεμο τα τζαράνια — στέρας τιρνέδυμ.τα Αν ςον στα το να χαραμύτ— ας χαραμύτ το λίγο! Δάβα!

Παβλύςςας γιύρυχτά έκλυςιν ίπεν τον Χρίςτο «Γο απςά έρκυμ» κε δάιν.

Τζαλγυτζίδ κάτςαν στο τραπέζ.

— Αντυ νύ πεδί! γρικίθιν άςυν Ιγνάτ.

— Αύτος πυρέφκετε καλά, ςυρμπατζίδκα... — ίπεν Γυργόρς κε ντράνςιν πάςυν Χρίςτο. Χρίςτος τι λάλςιν...

VI

. . . Άςυ τι ςαχίνεδαν τζαλγυτζίδ-μας κε κολχόζνικι,—ίντον!

. . . Βυρόντςεν μία—δέφτερο...

Πολά όρα τι πέραςιν,—τυ φυςκομένο τυ ςίνεφο μάβριςεν, δάρνεν, τρόμακςιν ςυν τόπυτ κε γάλια-γάλια, χάλις αλπαρό παπί, δάιν λον τον υρανό. Ιλιος έτζιν ένα γιυρύχ. Τυ ςίνεφο πέραςιν ς' μαρέα. Ενα γόρα ατό έςυςιν κε στάθιν ίςα πάνο ςα πτζανλίχια.

Τέκα ας ζμπύδαζαν γαναχτιζμέν τζαλγυτζίδ να πέριςςκαν τα έμπρυτ— άςυ ςίνεφο καντέιν δρυςςίς. Σίφτε αρέααρέα κριμίγαν απ' πάνο χοντρά αδυριγά τζαραντέις—. Στέρας τυ δρυςςί πέχτανιν. Τα τζαραντέις δεν χυρίςςκανταν τ' ένα ας άλυ. Ας' ατό οτ γιάλζαν ατά χαρςςύ ςυν ίλιο, μίαζιν, θαρίς κανίς τράδςιν ανάμεςα ςον πάτυ κε ςυν υρανό πιχτά μαργαριταρί κλόνες...

Το δλία ς' ένα-δία όρις στάθιν. Γιαςςλάρ κολχόζνικι τιμάχταν να δάιναν ς' Χαμπύρ τυ τομπυγιύχ να λύζνι τ' άλγα κε να λύςςκνε απλόγο-τιν. Μπριγαδίρς πέλςιν ντάμα-τιν ένα-δία κυρίτζα στα κολχόζνι τα λεδάντις. Ατίν κάτζαν πάςυ ταλικέ κε ντζυνάιςαν. Μέςα τιν ίτυνε Τζυμπρανίτς Βάρια.

— Ας δάινις ας έλυζις τ' άλγα ςίπα! ίπεν Γυργόρς τον Χρίςτο.—Σότα τ' εν δλία!

Χρίςτος ατό πα φιλάιν. Τος δεν έμαθιντο πότι βρέθιν ςμα ς' άλγα, πότι

κάτσιν πας άλγο κε έσυσεν τ' αγιαχτάσστ απίσο...

— Χρίστος, Χρίστυς έρκετε!

— Γάλια κολ, Παντιύσς!

— Χρίστο! Δέσι τ' άλγας απίσο!

— Κάτσι μέσα-μας!

Χρίστος κάτσιν πάσυ ταλικέ. Το ταλικέ δάιν γάλια.

— Ατόρα ας τραγοδύμ κανά καλό! ίπεν Βάρια.

— Καμία σί κε Χρίστος χαράμοσιττο; ταράχτιν Πόλια.

— Πετάτ' τυ« βραδνέσσυ».—έβγαλιν τυ νταύσστς Ντύνια.

— Σα γοργά τι τραγόδσα το «βραδνέσσυ»—! γιάλκσιν τα μάτζατς Βάρια.

—Πσσίρα, Πσσίρα! δεν νταιάνεπσιντυ Χρίστυς.

. . . Σικόν βραδίς πας υρανό
Το κόκινο τ' σιμέα...

Αιδόνσιν πες αέρα Βάριας το τιμίζκο τυ νταύσς.

Λαφρό τυμάνς γιάν τυ καπνό
Ιπλύτ πες' πυταμέα.

Μπιτράισεν τυ Χρίστος κε ντάματ αλ-πα, τίνα κάθανταν πάσυ ταλικέ.

Δεν φένιτ μπδίνα-πα κανίς.
Παντύ τιντζλίχ, αβόρα...
Το στράτα τέκαραν πυχνίζ.
Τ' αμάκσσα έρκνι σ' χόρα.

Γάλια-γάλια χτιπά τυ ταλικέ...

Σκυτ φένκος πίσο στα δεντρά,
Ιπλόν μακρέα στζάιδα,
Ας χόρα όκσο σα μακρά
Γρικίθαν υντραμάιδα.

— Εχ, τα υντραμάιδα-μας ιόχσαμ! αναστέναχσιν Ντύνια.

Τυ τραγόδ δάινιν συ μπίτιματ. Λαφρό αβοργύτσκυ άνεμος, το κζέιν ασυ βρυσσί στέρα, πέρισσκιν κε δάινιν τα λόγια ισακατβόρ συ πυταμέα, τυ φάνιν έμπρο κε στα λεβάδις, τα ίτανε λόν τ' πυταμέα, πέσο χαμέλυς.

Πεσυ γιαλί-μας βζίχτιν φος;...
Τι στέκυμ κόμα ντάμας;
Αντα γιρίζυ σπιτ αργός
Τζυρέβνιμι τακά-μας.

— Βάρια! τζάλυ, τζάλυ!

— Σον, σον! ίπεν Βάρια—... Καμία άλυ ας στέκιτ. Αρταχ να σόνυμ πα, τι πέμνιν.

Παντιύσς' σ χύλκσιν πας άλγα, τ' άλγα πίραν κε δάβαν τυ ταλικέ ισακατφόρ άμα φτιρό.

Ενα γόρα έσυσαν σα λεβάδες...

Τα πεδία δάβαν να λύζνι τ' άλγα. Λόντυ πυταμέα, γιανασσά σα λεβάδις τέκα οτ φένιτ-τυν στινύτσκο ζαρυτό στρατίτσα. Σα δία μαρέις σστζάδεβαν απάνο πσιλά κε πλατέα χαμπαλάχια. Στα πυταμί τα γιαγάιδα νιγλά κε πσιλά χαμίσσα έστικσαν δία χλυρά γυνέις κε κύπυσαν τυ σστζάδ-τιν πέσυ τιμίζκο τίντζκο νερό. Αντα πέρανιν απάνο-τιν άνεμος, ατα σαλέφκανταν, ζλίχκανταν χάλις κζιπαζμένα πρόβατα πες αβζάρ κε έσστιφταν πίσο σον άνεμο, θαρίς κανίνα έδυγαν καλμερία...

Ανέμος δεν νταγιανὲδιν να ςτέκιντον ένα τόπο: γιλιάζιν δάινιν λόντυ πυτάμ, ςιπάεδιν το νερό. Βαθὲα πέσο τιμὶζκο τυ νερό κυλόμπτςαν ςπρύτςκα παμπατζιρὰ ςίνεφα.

Πυ πὲρανιν άνεμυς, — το πυτάμ τεκαρὰν τζυμὰτιζιν, έμπρο αδλᾶχ, πάςυ κλόςμυτ, γιάλζιν χαρςςύ ςυν ίλιο, θαρίς κανίς φύχτες-φύχτες πέτακςιν απάνο τιμίζκα πςαρί πιτὰςςα...

VII

Ατο τυ ζαμάν Ιγνάτς ὲζμικςεν τον Γυργόρ ς' λαχαρντί.

— Τι λες ςι, Γυργόρ; ντράνςα κε ςτάθα τυκό-μας τυ δλία κε γιανασςά-μας τυ κάμνι,—ντόκαν ςυ νύμ Χρίςτυ τα λόγια: μις ςτάθαμ χαρςςύ-χαρςςύ τὶλαγα ςτέκνι κυρεςςτζὶδ: τις νικά! Ε; καλό-καλό χυδάτ έχνι, τίνα κζέδαν χαρςςύ-μας!

— Αντα ςτέκις νυνίζις—αλίθα, πυλά χαμένα ζαμὲτζα τράδςαμ κε τραδύμ κόμα, αμα ςα ςτέκιτ τυ ντυνιά τζιςτά κόζμυς ζίνιςςκαν κε δύλεδαν χόρια-χόρια...

... Ιόχςαμ, λέις, γάκας Τυντόρς πυςύρκα ζίνεςςκιν, γιά χυμςςὺμας Σαλμά Μιτροφὰνς! Κόμα ατόρα-πα δεν χάςιν τυ θάρυς-τ: Τυ ορταχκό — διαδυλκό! λέι. 'Ολυ ένα να νταγλέφκνε, θαρίς να πυρύν να κάμνι τίπυς. Ας τυ κςέριτ, τυντζιρό — φέτυς ντὲπ, (πέρς ίλιεν-τα αφτά) να μας λέγνι: «ντζζάνυμ, χοριάτ, ας ςπερ κάθα ίς-ςας χόρια-χόρια τιχαντάρ ιρέδ!

— Κυλάκος — τος δριςςκ τι να λέι. Ας εν Σαλμά Μιτροφάνς, ας εν γάκαμπα! Ελμπέτ, τος κιρτζνίζ τα δόντιατ, γιαν εν δγαλιμένος ας' αρτέλ, πυ χύςτιν κε πςςὶρςεν έκαμιν χάιδα! Ατός εν τίνα μι ορμόνεδιν, τίλογα ορμύνεδιν ςένα Σαλμά Μιτροφάνς. Ταπλός, τυ κολχόζ εν χαμένυ δλία! Μάνι-μάνι ολνύς πα να δγάλνι, τίλαγα έδγαλαν μένα κε τον Σαλμά. Γιάν-τα τιντς, τζαναδάρια, αν φινς πες τυ κολχόζ... 'Ολυ-τιν τυ ζίςμυ-πα ίτυν αλντάιμο κε εςςλετράιμο. Κυτυρύ πλύςςναν;...

— Χρίςτυς-πα τυκόμας, ατίτκα πολά ίπενμε... Το ςτερνό τ'ν όρα αλίθα γο-πα κάπυςυ νὺνςα παςυ γράπςμυ ς' αρτέλ. Ολί χυριάτμας, τυ κόμ τ' αχράν-πα — ὶννε ατί, αλαί ένα-δία νυμάτ πέμναν χόρια... Δεν λὲγυ ατό, Χρίςτο τα τέρια όλα-πα τυ ίννε πες αρτέλι. Ελμπέτ, ένα-λυγάς τι γιαραςςέδ να πιμέν μαναχότ. Βάρια-πα δυλέδ ατί,—Τζυμπρανίτς Θόμα κορ. Δίτιν πρατὺν, αςςτζέφτατς.

— Νε; Σαλιαμά κυρίτς!—

Ιγνάτς αναςτένακςιν.

'Εκιντι γιαςςλάρ! Ζμπύδακςαμ να ινεςςκύμιτς, Γυργόρ! Ατόρα να ίμνιτς γιαςς... ε;

— Αλίθα, άμα τι να καμς!..

VIII

— Τι λέι αδό γάκα Ιγνάτς; ςτζὰδεπςιν απίςυ ςυ ταλικέ Παδλύςςας.

— Α-α, καλά κε ίρτες, Παδλύςςα! Τί λέγυ τον Γυργόρ;

Ιγνάτς στάθιν ίπεν τυν Παβλύςςα τυ λαχίρντεμυ-τιν . . .

— Υςα τόρα ντράνανα ς' μαρέα — πέρς δεν δάινιν πυλά ςοςτά τα δλία-ςας. Νύνςα, νύνςα — να πιμένυ ς' υλνύς απίςυ-πα τ' εν ιςάπ, να ζμίχκυμ-πα — τις τυ κςέρι . . . Γέραςα αρταχ, δεν πορύ ςυςτά να δυλέβυ.

Λέγυ : ας φλάγυ λίγυ τι' άλο, μία, ςτερ . . .

— Τ' αλίθα ζερ πυρίς μλόνς-τυ, — φέτυς καλά δυλέβιτ ! ζμίχτιν ς' λαχαρντί Γυργὸρς.

— Κλόθυ λὲγυ ατό-πα, — Γυργὸρς πάλι εςς πεδί, γο ςα γέρατα πέμνα μαναχόμ αν τ' μανάκα. Ατόρα μυγανέβυ ...

— Κυτυρύ, γὰκα Ιγνάτ ! Μ ι ς πυρύμ να ςι κάμυμ γιαρντίμ. Αν τυ κάμς χαίλ, ςίμυρ ένα τνά κριμίζυμ τυ πιτζάν' ς. Υςπυ πινς τυ παςςὶς τ' τςιγάρκα, — κςςυρίζυμ πέρυμ-τυ. Τι λες ;

— Ιόχςαμ, θαρὶς να λέγυ «ιόχ» — χόριν Ιγνάτς.

— Ας έρκετ Χρίςτυς, λαχαρντέβυμ, μπέλτζιμ, πέριτ τζαλέβιτ τυκό-μας-πα; ρότςιν ς' μαρέα Γυργόρς.

— Γο θαρύ, αν τον Χρίςτο μις υγιυςςὲβυμ ! γέλαςιν Παβλύςςας.

IX

Λίγυ ςτερ κολχόζνικι γίρςαν αςυ τυμπυγιύχ.

Παβλύςςας ςόρεπςιν τυ μπριγάντατ. Υλ-πα έκαμαν τυ χαιλ να τζαλέβνι Ιγνάτ κε Γυργόρ τυ πιτζάν.

. . . Πὰςυ βραδμέρ τυ κόλχόζνι τυ ςιδερί τ' ἀλγυ πυρφύτςιν, ςυρμάτεκςιν πίςυτ τα κοςίλκες κε πςςίρςιν κρέμςιν υρτάχ-μας τυ πιτζανλίχ . . . Αμα έκλυςιν τυ τράκτορ δέφτερο, απίςυ όςιπςαν τα τζαράνια. Τα δικρά κε τα τιρναύτζα έμπιζαν πέςυ γιὰςςκα, μαθιμένα τα ςςέρια.

Χρίςτυς κε Βάρια βάλιςςκαν τζαρὰνια δίτιν.

Γυργόρς αςτζέφτιντς τίλαγα γέλαναν, χυραταλάιβαν κε τίλαγα ιςςταχλίδκα δύλεβαν.

— Καλό, καλό κυρίτς ! μαχτάιςιν απέςυτ τ' Βάρια Γυργόρς.

— Τζυνόριυ κόζμυς, τζυνόριυ δλία! — νύνςιν.

— Ατιν, αλίθα, δεν ὲχνι ςτο νύ-τιν το γίριζμο ςα παλέα τα ςτράτες ! Τι ντεπ να πιμένυ ς' ατίντς απίςο ; . . .

Τος ίδιν-τυ φανερά, το δεν πυρί κανά λυγάς δλία-πα να βαλ χαρςςύ ςυ κολεκτίβνι.

. . . Αρταχ αντα βράδνεν κε τυ πιτζανλὶχ ίτυνε τιμίζκα τζαλιμένο, — Ιγνάτς χύλικςιν τυν Χρίςτο ςμα ςο βζιγμένο τυ ταλικέ. Γυργόρς ντράνςιν χαρςςύ ςυν γιότ κε ένα λυγάς ντρυπιαχτκά, θαρίς θυβάτιν-τυν να μι τον αγρικύν κε γελύν-τυν ς' μαρέα, — ίπεν-τυν γάλια :

— Γράπςι-μας ζαγιαβλένιε . . .

Μ. Ν. ΙΣΤΟΡ

ΜΑΧΙΤΙΚΙ ΜΠΡΙΓΑΔΑ

Πιρνά ι μπριγάδα ςικὺτι
Στυ δυλία ςπυδάζι ακί.
Το τράκτορ ςτα χέριατ βριςςκάτε
Κε βαθέα αλετρίζι τυ γί.

Τιμάζι καλίτερο χόμα
Πυ ρίζες δεν φίνι παλιά.
Πυ ςπέρμα βάλι το κόμα,
Πυ κολχόζικι φιτρόνι ςπορά.

Ιλεχτριζμός τα ςίνεφα τράβςιν,
Σκιπάζι πλατέα τι γί.
Πυ έςτραπςιν ςτέρα κε βρόντςιν,
Κε κατέιν πας χοράφι βροχί.

Στέρα ζεςτ πας τι γι καντὲβιν
Γιατί ίλιος βγένι πςιλά,
Το χόμα ας ζεςτ ανέβεν
Πυ τα χοράφια υςέβυν ςοςτά.

Ιρτεν κερός—αριμάζι.
Το κομπὰιν απο πέςυ περνά.
Θερίζ, αλονίζ κε γιυμόνι
Τα ςακύλια απέςυ ςπορά.

Αιτς πιρνά ι μπριγάδα ςικὺτι
Στο δυλὶα ζμπυδάζι ατὶ.
Τυ τράκτορ ςτα χέριατ βριςςκάτε
Πυ ςπέρμα τιμάζι ςτι γι.

A. ΜΑΡΜΑΡΙΝΥ

ΚΑΡΔΙΕΣ ΑΤΣΑΛΙΝΕΣ ΚΡΟΤΥΝ!..

Το χιόνι έλιοςε!
Το ποτάμι ςτον κάμπο μυνκρίζι.
Το νερό κατεβένι κι' αφρίζι.
Δεν το δένι τυ πάγυ το χέρι.
Κςεχιλίζι, ςκεπάζι τι φτέρι,
πυ ςτυς όχτυς ςιμά-τυ φιτρόνι.
Τις ιτιάς κολιμπύνε ι κλόνι.
Τα λιθάρια νερό κυκυλόνι.
Ο ίλιος έδιοκςε:
μολιβένια, βαριά, βυρκομένα,
μάβρα ςίνεφα.
Τόρα ντιμένα
τα υράνια γαλάζιο—γελύνε.
Τα πυλιά ςτα κλαδιά κελαιδύνε.
Τα χορτάρια παντύ πραςινίζυν.
Τα λυλύδια τα δέντρα ςτολίζυν.
Ομορφιά, γέλιο, χάρι, ςκορπίζυν.

* * *

Καρδιές ατςάλινες κροτύν.
Κολόνες τράκτορ κςεκινύνε.
Τραγύδια νίκις τραγυδύν.
Τον τρίτο Μάρτι χερετύνε...
Μπροςτά ο κάμπος γελαςτός
χορίς φραγμύς τις περιμένι.
Απ' άκρι ς' άκρι ανιχτός.
Δεν ίν' ι γι κυρελιαζμένι.

Αριά τιχένυν ςτα χοριά
χοράφια, σπὶτια χοριζμένα.
Δε ζύνε πια ςαν τα θεριά
φτοχί, μεςέι ςκορπιζμένα.
Κυλάκι κόζμο ςτι γροθιά
δε ςφίνκυν. Χὰνυντε ι λίκι.
Στιν πάλι μέςα, ςτι φοτιά
κερδίςαμε κι' αφτί τι νίκι.
Στον κάμπο χτίςαμε σταθμύς,
ςιταροφάμπρικες—ςοφχόζια.
Αφτά τςακίςαν τυς εχτρύς,
τυς θανατόςαν τα κολχόζια.
Το χόμα ςκάβοντας βαθιά
ςτον πάτο τ' αβλακιύ, τυ λάκυ,
το τράκτορ κόβι, βγάζι πια
τις ρίζες όλες τυ κυλάκυ.
«Πιος-πιόνα»;—Πάι πια κι' αφτό,
λιμένο ίνε μιά για πάντα.
Στιν πόλι μέςα, ςτο χοριό
δικιά-μας ίνε ι κυμὰντα!
Καρδιές ατςάλινες κροτύν.
Κολόνες τράκτορ κςεκινύνε.
Τραγύδια νὶκις τραγυδύν.
Τον τρίτο Μάρτι χερετύνε...

* * *

Λάμπι τ' ατςάλι, ι βόλι πετύν.
Μπένυν βαθιά τα μαχέρια ςτο χόμα.
Χόρα δυλέφτρα, μπροςτά ς' οδιγύν!
Πάνο ςτα τράκτορ ςε βάζι το Κόμα.

Σπόρο καθάριο, γιομάτο, χρισό
ςπέρνουν μπριγάδες στο κάμπο τ' αδλάκια.
Στρόμα αφράτο, παχί, μαλακό
δίνουν στο ςτάρι τις γις τα λακάκια.

Κίνος ο ςπόρος, πυ πέφτι στι γι,
ςτάχια θα δόςι πικνά, μεςτομένα.
Σφρίγος ο ίλιος, δροςιά ι βροχί
ςτέλνουν ζοί σε χοράφια σπαρμένα.

Σφίκςτε μπριγάδες γερά τις γραμές!
'Οπιος πςιλά τι σοδιά-μας ςικόνι
—γίγαντες, τράκτορ, σταθμύς, μιχανές
χτίζι, το κράτος γοργά δυναμόνι.

'Ολι ςτι μάχι! Ριχτίτε μπροςτά!
Πίζμα κε άμιλα δίκςτε μπριγάδες.
Δόςτε στι χόρα περίςια σπαρτά.
Κάτο τεμπέλιδες, όκςο φαγάδες!

Πάνο τα τέμπα! Κάθε δυλιά
πρέπι να ίνε παντύ οριζμένι.
Ρίκςτε χοριάτες ςινίθια παλιά!
Τάκςι ςοςτί το κολχόζ περιμένι.

Στ' άλογα δόςτε περίςια τροφί!
Πςέμα, πος άχριςτα ίνε πια τόρα.
Λόγια με δόλο . . . Τα βγάζυν εχτρί.
Θέλυν κςανά να πλιγόςυν τι χόρα.

Φάρος το δρόμο φοτίζι λαμπρός.
Πέφτυνε κάςτρα, νικύμε το ζόρι.
'Τόρνι, χοράφια βαδίζυν εμπρός.
Νίκες μας δίνυν το Στάλιν ι όρι.

* * *

Τα όρνια σπαράζουν, κανόνια βροντύν!..
Μολίβι στυς κάμπυς τις Κίνας φιτέβυν...
Στο έμα τυ δόλυ κυλί κολιμπύν...
Ι φλόγες, ο χάρος γλεντύνε χορέβυν...

Ατσάλι, καμίνια, ψομί, μιχανές!
Απόρθιτος βράχος να γίνι ι χόρα!
Τσακάλια υρλιάζυν. Ακύτε φονές;
Να λίσυνε θέλυν τιν πίρινι μπόρα...

* * *

Το πρότο πλάνο εργατιά
τελιόνις φέτος νικιφόρα.
Ι φάμπρικες κε τα χοριά
κερδίζυν νίκες κάθε όρα.

Στο άλο πλάνο θ' αρχινύν
να ζμίγυνε χοριά κε πόλις.
Ι τάκσες όλες θα χαθύν
στο έδαφος τις χόρας όλις.

Θα μπι το ζίτιμα πλατιά:
«πιός-πιόνα» ς' όλι πια τι γί-μας.
Στι φλόγα μέσα, στι φοτιά
θε να χαθύνε ι εχτρί-μας.

Καρδιές ατσάλινες κροτύν.
Κολόνες τράκτορ κσεκινύνε.
Τραγύδια νίκις τραγυδύν.
Τον τρίτο Μάρτι χερετύνε...

Μαριύπολι Μάρτις 1932.

Γ. ΚΟΣΤΟΠΡΑΒ

ΕΝΑ ΓΙΥΡΥΧ ΧΤΙΠΑΝΙΝ Τ' ΜΟΛΟΤΙΛΚΑ...

... ϒρτανφόρ, ιςακατφόρ, ςα δία όρις πυλά νταγτάνζινμας τυ ταλικέ πας̧υ τζαρας̧ίζκυ τ' Σαρτανιότκο τ' ςτράτα, ςπὺ φάνιν έμπρο-μας τυ Τζερμαλίκ.

Μις πὲραςαμ το ςτερνό τυ ταραμά, κζέβαμ πάςυ ίςυμα κε λίγυ ςτὲρας, αντα ίρταμ ςμα ςτυ ανεμί μλάρ, ςτα φτίγια-μας έςυςιν πιχτό χτίπαμυ κε νταύςςα.

Στο τζυλάχκυ τ' μαρέα, πέςυ χαμέλυς φάνιν τ' μολοτίλκα.

Κολχόζνικ τυ αρτέλ «Λένιν» αλόνιζαν τα μαχςύλια-τιν. Αβλάχ, πάςυ ςίρτ, πεςάλνα ὶρκανταν αςυ τζόλ ςτυ μολοτίλκα πέντι φυρτυμενα αμάκςςα·

Γο κατέβα απάνυ ςτυ ταλικέ κε πίρα γιυρύχ ςτυ μολοτίλκα. Χάλις ατότ νόρα ςμά ςτυ μολοτίλκα γιανάςςιπςαν τέςιρα αμάκςςα. Πας τυ έμπρυ τ' αμάκς δία νυμάτ κατβάζνι τυ χυράφ ςμα ς' μολοτίλκας τυ ελεβάτορ.

Κυβαλύν κε αλονίζνι ζζίτνις.

Τέςιρα ινέκις αν-τα δικρά βάλνι τυ χυράφ πας-το ελεβάτορ. ϒς πυ γιαγαλατρέβνι τυ φτιυρυμένο τ' αμάκς κε γιαναςςέβ τ' άλυ, τ' μολοτίλκα κυρτά τυ κατβαζμένο τυ χυράφ.

Τυ δλία βράζ. ϒλυ τ' νόρα αχτυ μολοτίλκα ας-τα αςςιρόνις αν τ' άλγυ τραβύνε μακρί μαλακό άςςιρο, χόρια, ὲνα τόπυ, ςτιβάζνι υζμά. Ενα τζαράν αλονιζμένο τιμίζκο ζζίτνα κε δία γράδις γιυμάτα ςακύλια ςτέκνι ςμα ςτυ τεριζί.

Ας το μολοτίλκα ςμα γιαγαλέβ ις αριχτζάνς πυχνιζμένος άθαρπος, ατός βςυνκί αν-τυ μανίτζ' τ τυ πρὸςοπυ' τ κε πάγι ας-τυ ςαχά να πιν νερό. ϒς πυ βγάλ ατός νερό κε πιν, γο γιαναςςέβυ ςμα' τ.

— Καλιμέρα !

— Καλοςίρτις !

— Πυ εν μπριγαδίρ-ςας ;

— Ις-τιν, Γυρζζίς, δάιν αν τ' αμάκςςα ςτυ τζόλ, άλυς—αδό θα να εν. Βαριςέ, ςμα ςτα αςςιρόνις.

Αθορπος δεν φτιρά να λάχαρτὲβ αν τάμαμ κε ιρίζ ςτυ μολοτίλκα.

Γο πάγυ ας-τα αςςιρόνις ςμά.

Τέςιρα μακρὲα, πςιλά αςςιρόνις ςτέκνι ς' ένα γράδα. Α π ς ά να μπιτραέβνι να ζτβάζνι ένα τι' άλο. Τέςιρ αγὺρ απ δία νυμάτ ς κάθα μαρέα, δύγνι απ' κάτυ άςςιρο πας αςςιρόνα.

Ις άθορπος λίγυς δικρό κάτ λὲγι κε διχνίζ ατίντς, τίνα ζτιβάζνι άςςιρο.

Ας τατό, τίλαγα φυκρύνι τ' λαχαρτίτ κε ας τυ λαχίρτιμυτ-πα, γο μαθένυ-το, ότι ατός εν μπριγαδίρυς.

Αν τυν μπριγαδίρ ς. Κιριχιάς γιρίζυμ ςτυ μολοτίλκα δίμας μία.

— Πότε πςςίρςιτ να αλονίζιτ κε άρταχ κατέςυςιτ έςτικςιτ ατόςα αςςιρόνις;

— Πςςίρςαμ αςτο 4 Ιύλι — λέι ς. Κιριακιάς — άμα ςίφτε κυδάλναν ας τυ τζόλ τέςερα-πέντι αμάκςςα, τ' μέρα αλόνζαμ 30—40. Δεν κατέςυναμ ςτυ μολοτίλκα: ατο μιςό μέρα ςτέκιντυν. Στέρας πςςίρςαμ κυδάλςαμ αντα 9 αμάκςςα. Φέρυμ τυ μαχςύλ ςτα ςμα—καταςόνυμ αλονίζυμ πυλά αχ νόρμα.

— Τίλογυ νόρμα έςςιτ;

— Τυ ΜΤΣ δόκιν μας νόρμα—72 αμάκςςα: μις έκαμαμ ςτο 14 Ιύλι—83, ςτο 16 Ιύλι — 83 κε πςες ςτο 16 Ιύλι—104.

Σίμυρ θαρύ ας τυ πςιζνό απίςο δεν πιμένυμ, το δυλία-μας πάγι καλά.

Τυ δλία τυ πάγι καλά — φένιτ. Τα φτιυρυμένα τ' αμάκςςα ένα τνά πα τι φλάγνι αδό, ατά γιρίζνι ςτυ τζόλ. Τ' ένα εν πας τυ ςίρτ, τ' άλυ τζυνάιςιν πίςυ. Χαρςςύτιν πυχνίζ κε έρκιτ λόν ςτράτα ένα γρυζοδίκ.

— Σίμυρ μις μπιτραέδυμ τυ ιύλςκι το πλάνο τυ χλεμπροζαγτόφκα-μας. Στα τύτυ τ' μίνα να έδυγαμ 1800 π. ςζίτνα, ςίμυρ ςόνυμ-τα ος τα 2 000 πύτια.

— Πεδία! τίμαςιτ τα ςακύλια;

Τ' μαςςίνα έρκιτ!

Μπριγαδίρ τυ ρότιμυ εν αρτίχκυ: τα πεδία κςέρνι τ' δλίατιν, τα ςακύλια εν ίτμα.

Αμα μπριγαδίρς δεν νταιανέδ να μι πάγι ςμά-τιν. Μις πιρνύμ απίςο ςτυ τράκτορ. Γιαναςςά ςτυ τράκτορ, πας ένα πςιλό παλί κρέμιτ καρφυμένο ταχτά, μπυγιατραιμένυ τυ μιςό κότινυ, τυ μιςό μάδρο μπυγιά. Πας τυ κότινυ τ' μαρέα αςπρίζνι γραμένα αν τυ πορ παραςίμια: Ντόνια, Σςεμπανίτς, Αριχ II.

Ατό ίννι υντάρνικ, τίνα δυλέδυν μπολςςεδίκικα, τίνα πάγνι ας υλνύς έμπρο.

— Ντόνια κε Σςεμπανίτς—ίννι οδά ατά τα ινέκις, τα δυλέδνι ςτυ ελεδάτορ ςμα, Αρίχς εν τυκόμας μαςςινίςτς! — πας τυ κομ τυ ρότιμα λέμι Κιριακιάς.

Γιάν τυ κόμας τυν μαςςινίςτ πυλά να χατρέδς υςπυ δρίςςκς. Ατος λιν τυ ςςμο δύλεδιν πες κύζνια-μας, υς άνικς ίςακςιν ύλα μας τα αλέτρια, τα ςέιαλκις. Αντα θα κζένιςςκαμ ςτυ τζολ ύλα πα ίταν ίτμα, ένα τνα πα δεν πατζαρίχταμ. Φλυρίτκα ςςέρα έςς! Ας τατό ςτέρα ατός πίριν-ίςακςιν ατύτυ τ' μολοτίλκα.

Αρταχ εν δία δδυμάδις τυ αλονίζυμ —ένα τνα πα δεν πατζαρίχτιν τ' μολοτίλκα. Δόκιν μας λόγο: δεν πατζαρίχκιτ υς πυ μπιτραέδυμ το αλόνιζμα-πα.

Ενα μερα δεν κζέιν ςτυ δλία τρακτορίςτος, τίνα δυλέδ ςμα ςτυ μολοτίλκας τυ τράκτορ. Αρίχς τοτ' μέρα δύλεδιν εμ ςμα ςυ τράκτορ, εμ ςμα ςτυ μολοτίλκα. Παλ δεν αφίκιν τυ δλίαμας να ςτέκιτ. Ατύτα τα μέρις να δόκνι πρέμιις: έγραπςαν τυν ςτυ ςπίςοκ να περ κοςτιύμ...

Ατίτκυς εν μαςςινίςτς-μας!...

Αρίχς κλόςςκιντον λόρια στυ μολοτίλκα. Αντα γιανάςςιπςιν τ' μαςςίνα να περ ζαιρέ, τος ίρτιν ςμα-μας.

— Τίγαλα εν τα δυλίις! ρότιςατον γο.

— Τίπυςπα, καλά εν! Ενα εν αλαί πυςύρκυ: δυλέβυ καλά, αμά δεν φένιτε. Αν ίτανε δία-τρία μολοτίλκις, τότις ντράνανιτ-τυ, τις πυρί να πολυμίζ στα μπολςςεβίκικα τα τέμπα—γέλαςιν Αρίχς.
— Λίγυ απςά ας έςτιγναν τ' άλυ το μολοτίλκα μία...

«Ατύτυ εν-αςλί μπολςςεβίκικο πόρεμυ» —νύνςα γο κε μία τι'άλο ντράνςα λόριαμ.

'Ηλιυς τυρμάςςιβιν πςιλά.

Αβυριγό πιρνέςςο άνεμυς όρα ς' νόρα κλόςςκιντον ςμα στυ μολοτίλκα κε ςςυρυμίλζιν τ' ύζμα. Φύχτις,-φύχτις ςίκυνιντυ πςιλά κε νταγιτράιβιν-τυ πες αέρα.

Χαρςςύ στον ίλιυ, αχ τα μακρά, ατά μίαζαν πςιλότςκα γιαλιςτρά πιταλύδις...

Γιανατςάμ έβραζιν τυ δλία.

Δύλεβαν μαχιτικά κόζμυς.

Τρόμαζιν τυ τράκτορ.

Ενα γιυρύχ χτίπανιν τ' μολοτίλκα.

Πλιθένιςςκιν τυ ζαρέ.

'Ιρκανταν κε δάιναν αμάκςςα.

'Οξεβαν τ' αςςιρόνις.

Το αρτέλ «Λένιν» αλόνιζιν τα μαχςύλιατ...

ΚΟΚΙΝΟ ΟΜΠΟΖ

Ικυς μπρίτζκις—ςςίλια πύτια,
Αντο κόκινο ομπόζ
Τα μπαζάρια, τα ζαβότιά,
Πάιτα σίμυρ τυ κολχόζ.

Τακςικό ντυςςμάνος κνίςςκιτ,
Να το ςτέγνι δεν μπορί!
Το ςιτάρ χοντρὸ, τιμὶζκο
Γιαλιςτρό αμα φλυρί.

Δλία, δλία δίχος λόια,—
Να νικίςυμ μις το πλαν!
Κόμα τι' άλα Ντνεπροςτρόια
Το ρεςπύμπλικα-μας καμ.

Αβτοςτρόια, Βολγοντόνια
Έχι κόμα να μπιτρέβ,
Πὲςα τζόλια, κίκα τζόλια
Τα μπαζάρια να υςτρέβ!

Ικυς μπρίτζκες,—ςςίλια πύτια
Αντυ κόκινο ομπόζ
Τα μπαζάρια, τα ζαβότια,
Πάιτα σίμυρ τυ κολχόζ!

ΤΟΝ ΤΑΚΣΙΚΟ ΝΤΥΣΣΜΑΝΟ ΣΤΟ ΣΚΟΤΟΜΑ

ΤΟ ΣΥΤ ΠΣΣΙΡΙΘΙΝ...

χ. Σαρτανά. Πρότι Σεπτέβρι. 9 όρες βραδί. Πέςυ μέγα τυ ζαλ ςτυ Σαρτανιότκο τ' ςκολιό—υςα 500 νυμάτ κολχόζνικ. Πάςυ ςκινί κέγνι τρία λάμπες. Αςυ φός-τιν άλαι φέννι τα ςτόλια, τα ςτεκνι πάςυ ςκινί ςςτζυπαγμένα αντο κόκινο τ' μπαςμά κέ τα πρότα τα γράδες ςκαμνία. Πάςυ πρότυ τ' ςκαμνί μαναχότ' κάθετε χαμπατλαιμένος - κυλάκυς Ιγνάτς Μαβρόντι. Σα δία μαρέις φλάγνιτον μιλιτςιονέρι. Αντά φανερόθαν πάςυ ςκινί ςυτιάς, ζαςεντάτελι, προκυρόρς, ζαςςτζίτνικς κε ςεκρετάρς—τα λαχαρτέις πέςυ ζαλ κόπαν.

Το ςυτ πςςιρίθιν.

ΤΙΣ ΕΝ ΜΑΒΡΟΝΤΙΣ;

Συντιάς δύγι τον Μαβρόντι ένα-δία ροτίματα.

— Κςέρςτυ παςύ τι χαμπατλέδνιςι;

— Κςέρυτυ,—λέ Μαβρόντις.

— Σαέβς τον απλόγυς χαμπατλίς;

— Σαέβυ.

— Κάτςι.

Μαβρόντις κάθιτ κε πιλί τα μάτιατ ακάτο. Συντιάς πςςιρά δαβάζ τυ «ομπβινίτελνι τυ ζακλιυτζένιε».

Τα ίνε ατί γραμένα τα λόγια φυςιρά δίχνι-το τις ίνε Μαβρόντις.

Εμπρο ίχενε μέγα ςορμπατζλίχ, ςόρεβεν πρόβατα, ίχεν πιαζμένο τζυμπάνς. Στο ρεβολιύτςια ςτέρα έφταιν αγιτίροβατ χαρςςύ ςτυ Σοβ. βλαςτ. Τρία χρόνια ίτυνε έκςπερτνις. Στο 1930 τυ χρόνυ οτ δεν δόκιν τυ χλεμποζαγοτόφκα-τ, τυ ςυρμπατζλίχ' τ πύλςαν-τυ.

Αδερφότ — Στεφάνς Μαβρόντις — μπαντίτς, γιότ Μιχάλες — μπαντίτς, έφιγεν αχ' τυ ντόπρ κε μλύτε.

Απλόγυτ, Μαβρόντις, ίτυνε πέςυ Ιύλι πιαζμένυς αντα τφαλίτζα πες κολχόζνι τα ζάνια, αμα τυ δλίατ δεν κατέςυςιν να ντρανιςςκάτ. Αντα δόκιν Μαβρόντις τυ ςυτ ποτπίςκα δεν γιαγαλέβ αςτυ Σαρτανα, ςτέρα χαντράιβαν τον. Μαβρόντις δεν φανιρύτιν τυν...

Ατο τυ ζαμάν Μαβρόντις έκλεφτιν πες κολχόζια τα ζάνια πιτζάνια κε ζαιρέ.

ΠΑΣΥ ΤΙ ΜΑΒΡΟΝΤΙΣ ΚΑΤΕΙΝ ΣΤΟ ΣΥΤ

Στα 15 τυ Αβγύςτυ, υλμέρα, πρεντςεντάτελς ς/ς τυ χ. Σαρτάνά ς. Ματςύκας κε ςεκρετάρ τις παρτιατζέικας ς. Κοβύρας πράτιζαν τυ Σαρτανιότκο τυ τζολ κε ντόκαν χαρςςύ ςτον Μαβρόντι, τινα δάινιν ςτυ Σαρτανά αντύ μπρὶτζκα φυρτυμένυ πιτζάν, κλεφπςιμένο αχ το κολχόζικο τυ ζαν.

— Κολ απίςο - μας ςτυ ςελςοβέτ! ίπεν τον Μαβρόντι ς. Ματςύκας.

Μαβρόντις δεν ὲκαμιντο χαίλ. Αντά δάβαν ςματ, τος πίριν αςυ μπρίτζκα πὰνο τυ τζαλγύ κε τ' δικρό, πιάκιντα χαρςςύ ςτὸν Ματςύκα κε χύλκςιν:

—Γιαγαλάι, αν τ' εν πιλίγυ τα ντέριας όκςυ!

Ενα λυγάς, αντα πίριν Ματςύκας τυ τφὰτζ απάνο ςτυ λινὲικα-τιν, πόρςαν πίραν ας' ατόνα τυ δικρὸ κε τ' τζαλγύ. Αςα το ςτέρα Μαβρόντις παλ δεν φυχρίθιν τον πρεντςετάτελ, κε δεν έκαμιντυ χαίλ να πάγι ςτο χοριό. Αλαί αντά ίρτὰνε μιλιτςιονὲρι, πίραντυν κε δάβαν αντύ μπρίτζκατ ςτο ςελςοβέτ. Παςύ μπρίτζα, απκὰτυ ςυ πιτζάν, ίδρανε υςυ μισό τζαράν κριθάρ...

ΜΑΒΡΟΝΤΙΣ ΟΛΑ ΚΑΜΙ ΝΙΤΙΑΡ...

Ολ' ςςατ, πας Μαβρόντι τ' δλία δίχνι: Μαβρόντις ύριαζιν να έκραιν τον πρεντςετάτελ, έδριζιν τυ δλαςτ, ιλιέν: «υλυ ένα — ςις να χάνιςιτς, μις κόμα να ζυμ», ίπανε το ίτυνε παςυ μπρίτζκατ, απκάτο ςυ πιτζάν, κριθάρ... ίπαντο τί ςυρμπάτζλίχ ὶχεν Μαβρόντις έμπρο, τίλαγα ιςςλετράιδιν τ' γιαλτζίδ'τ.

Μαβρόντις ύλα πα κάμτα νιτιάρ...

— Κςὲρςτο το νόμος αςυ 7 τυ Αβγυςτο: — ρυτά προκυρόρς.

— Γο δεν κςέρυ γράμα—λει Μαβρόντις.—Συ πολίτικα δεν ταράχκυμ. Αν μι λέγνι — ςίμυρ εν ένα δλαςτ, άδρι άλο — ςι μένα εν ύλυ ένα...

ΤΟΝ ΤΑΚΣΙΚΟ ΝΤΥΣΣΑΝΟ —ΣΚΟΤΟΜΑ

Σμα ςυ μπίτιμα τυ ςυτ, προκυρόρς Ρυντένκος δόκιν τον ςυντιά τρία προτοκόλια. Κολχόζνικι αςτά αρτέλια έδγαλαν ποςτανοδλένιες πέςα πύια αράτεδαν τον τακςικὸ ντυςςμάνο τον Μαβρόντι ςτο ςκότομα. Σα 11 όρις νίχτα 2 Σεπτὲδρι τυ διεςτνάια ςέςια άςυ Ντονέτςι τυ ομπλαςτνόι ςυτ δικαςτίςανε τον Μαβρόντι ςτο ςκότομα.

Γ. ΚΟΣΤΟΠΡΑΒ

„ΤΑ ΔΙΑΒΟΛΚΑ ΤΑ ΠΕΔΙΑ“

I

Γιανασςά ς' αλγί τα χορίτες, πασυ παλί κρέμιντυν ένα ζζανκυμένυ μπύφερ ασυ βαγόν.

Μπριγαδίρος δάιν ςμα κε πςςίρςιν ντόκιν πασυ μπύφερ αν το ζιβλί. 'Ολπα, τίνα ίταν ασο μολοτίλκα αβλάχ, ςορέφταν ςμα στι μολοτίλκα.

Κάθε ίς στὰθιν ςτον τόπο-τ'.

Το δυλία πςςιρίθιν πάλι.

Αςτο μεςμερνέςςυ τυ φαί ςτερά γο κςὲβα πες μεςαρέα κε τζζυνάιςα στο ςελςοβέτ. Το ςελςοβὲτ ίτυνε όφτιρο. Σιμά ςτα μπαςαμάχια κάθιντον αλαί ιςπολνίτελς,—ατός ζγάλνιν αν το δάχλο-τ' πεςυ μιτί-τ' κε ντράνανιν μία-μία πας το μάβροκόκινο ταχτά, το ςτέκιντον ντυγμένυ πας τα δία πςιλά παλία, χαρςςύ ςτο ςελςοβέτ. Πας το ταχτά ίταν γραμένα παλέα ςβότκες πασυ ζαιόμ.

— «'Ιςςιν τζαρά ος' ατόρα τὶπυς κενὺριο να έγραφταν πας 'το ταχτά!» νύνςα γο κε πὲραςα ὂάβα στο ςελςοβέτ απέςο.

Πὲςο ςτο καντςελιὰρια, χαρςςύ ς' γυνέα κρὲμιντυν ςτενγαζὲτα «Κενύριο ζὶςμο». Καλὰ γραμένο, αν' τα ςυράτια, ατό ὶλεγεν πας το χλεμποζαγοτόφκα, ςτο τμάρεμο τα μαχςύλια, μιςχιλάιζιν ένα δία νυμάτ αχ'τζλένς τυ πραβλένιε, τίνα δεν πυρέφκανταν τίλογα πρεπ.

Αντα ςτέκνι μι κε διάβαζα τ' γαζέτα, ὲμπιν πέςο ένα γιὰςςκο πεδί, αν' το ζζανκαρί τ' μάικα. Ατὸς ίρτιν ςμὰμ κε ὂβαλιν το ςςέρ τ' πας' αμπλὰτυμ.

— Α-α, ςίντροφε Κοςτιύκ!—αγνόρςα-τυν γο,—τί κάμς αδό ςτο Τζερμαλίκ;

— Γο ὶρτα αν' το κομςομόλικι μπριγὰδα, το πέλςιν αδό το ΦΖΥ αςυ ζαβότ «Ιλίτζ». Μις ίμιτς 6 νυμάτ: τέςερα πεδία κε δία κορίτζα, γο ίμε μπριγαδίρος. Αντα δόκαν-μας αςυ μάθιμο ότπυςκ, μις γὶρεπςαμ να ὲρκυμιτς αδό ςτο άρτέλι «Λένιν», να κάμυμ γιαρτίμ ςτο τμάρεμο τα μαχςύλια. 'Ις-μας ίνε ςλέςαρς, ίς τόκαρς, δίο νυμάτ κςιλιτί, τα κορὶτζα—κυλτύρνιτςις. Ατύτα το γαζέτα κζὲν αν' τυ κὸμας τ' γιαρτίμ, ὲνα ςτενγαζὲτα τι' ὰλο έβγαλαμ—μπορίς να το ντρανάς πεςυ κολχόζνι τυ καντςελιάρια. Ατύτα τα μὲρες ένα τι' άλο γαζέτα να βγένι.

Μις—τα πεδία—-δύλεβαμ όλι τν' όρα πάςο ίςαγμο τυ ινβεντάρ: ός' ατό·α το πςομί-μας χαζάνεβαμ το... — γέλαςιν Κοςτιύκς —.

— Χράζετε ατό-πα να λέγο, τυ πόρναμ να έφταγαμ πολά αχτυ έκαμαμ νκυρὲ, αν δεν πατζαρίχκνιμιτς ας ζαδχόζ τυ χαμπαιάτ: πολά κάθνιμιτς δίχος δυλία, ότ' δεν ίχαμ γιά κςίλα γιά καρφία...

... Σμα ςτο ανιχτό γιαλί, απ' όκςο, ίρτιν ἐνα πεδί ας' Κοςτιύκ τιν μπριγάδα.

— Σίντροφε, Κοςτιύκ! ίπιν ατός.

—Πυ έδαλες το πιέςα; πςςίρςιν δραδέν, απςὰ να πςςιρύμ. Αρταχ ςυρέφκνι. Αιντε!

—- Πάγο, πάγο! Νυ, μις κόμα ντρανύμ τ' ἐνα ντ' άλομας! ἐκλυςιν ίπεν μἐνα κε δάιν ςτα πεδία Κοςτιύκς...

II

Γο κζέδα απίςυτ κε ντζζυνάιςα ςυ κολχόζικο τ' καντςελιάρια. Σμα ςυ καντςελιάρια, όκςο, ςτέκανταν κάπυς κολχόζνικι.

Αντα εςύςα ς' ατίντς, Κοςτιύκς κε αγιαχτάςς-τ' ςίμυςαν ςμα ςυ μπυτίνοκ, πυ φίλαγαντς ένα-δία νυμάτ τιάλο.

Απ' αδό ντρὰνςαν απίςυ-τιν κε τ' λαχαρδί πὲραςιν πας' ατίντς.

— Τα διαδυλκά τα πεδία ίτζ-πα ςτέκςμυ δεν έχυν!—ίπιν ις κολχόζνικος.

— Μπαςςχαριμὲνα πεδία, δυλέδνι καλά. Δεν πυρύμ νατς' δρίςςκυμ μαανά. Το μπυτίνοκ-μας-πα δεν τυ αφίκαν ζαχλά: οςπυ δεν ίταν, ςτέκιντον κυλδομὲνυ,—ζμίχτιν ς' λαχαρδί άλυς.

— Σα γυργά αδό ίννε; ρότςα γο.

— Αρταχ κανά 12 μὲρες. Πςέμα δεν εν,—γιαρτίμ πολά ἐκαμαν-μας τα πεδία. Σ' ατύτ' ν' όρα κατέςυςαν ἐςακςαν 12 κοςίλκες, ίςακςαν-τα τίλογα πρεπ, μέρα-νίχτα τζαλὲδνι.

— Τράγτα ζερνολοδίτελις υιντράιςαν ςα κοςίλκες-μας,—ςπύδακςιν να λε άλυς.

— Γιά τα τζάςτις τα έκαμαν ςυ λοκομομπίλ ςτο μλάρμας,-λίγα καπίκια κςςάζνι; ταράχτιν ς' μαρέα ένα κολχόζνικος.

— Καλάε ργατικά πεδία εν! έκαμαντο χαίλ όλ πα, τίνα ςτέκανταν ςμα-μας.

Μπολςςεδίκικα πυρέφκνε, ςίντροφι κομςομόλτςι! Δεν ντροπιάζνε τυ ζαδότ, το πέλςιν-τς αδό!

*

* *

Πέςο κολχόζικο τ' καντςελιάρια γο διάδαςα τυ άνκιπςιν ςιντροφος Κοςτιύκς τυ ςτενγαζέτα, ίδα τα διαγράμες.

. . . Αρταχ ίτυν κάπυςυ αργός, άντα πέραςα γο ςμα ςτο μπυτίνοκ. Τ' πόρτα ίτυν ανιχτό, αςα γιαλία κρεμίιν παςα χορτάρια κοκινιάρκο φος.

Πάςο ςτςένα ςτέκιντυν μυκύτςκυ λαμπίτςα αν το καπνιγμένο το ςςα, παςα γυνέις ςαλέφκανταν μάδρα μακρὲα ς τζάδια.

. . . Ιτυνε ρεπετίτςια.

γ. Τζερμαλὶκ.

Θ. ΣΑΜΑΡΑ

Ο ΤΡΑΚΤΟΡΙΣΤΑΣ ΑΛΕΚΟΣ

Το χοριό ίτανε σκεπαζμένο με το χιμονιάτικο κάτασπρο πάπλομά-τυ. Απτις καπνοδόχες έβγενε νκρίζος καπνός κε σκορπιζότανε στον αγέρα. Το κρίο ανάνκαζε τυς σπάνιυς διαβάτες να τρέχυνε κυκυλομένι μέσα στις κάπες-τυς. Σα να ίτανε όλα πεζμένα σε βαθί ίπνο. Τέτια εντίποσι έπερνε κανίς απτυς δρόμυς.

Μα μέσα στις αποθίκες, στα εργαστίρια ι ζοί έβραζε. Ι κολχόζνικι δυλέβανε πιρετόδικα. Ετιμάζανε τα σπόρα κε τα εργαλία για τιν ανιξιάτικι σπορά. Ι τόρνι γιρίζανε, τα σφιριά χτιπύσανε στα εργαστίρια τυ μιχανο-τρακτορικύ σταθμύ κι' ο κρότος-τυς διέκοφτε τι σιγαλιά, πυ βασίλεβε ολόγιρα.

* *
*

Το πεδιά σκολνύσανε. Βγένανε ορμιτικά απτι μεγαλόπορτα τυ σκολιύ όξσο στον καθαρό αγέρα. Σκίβανε πέρνανε χιόνι κε το ρίχνανε ο ένας στον άλο. Μα ι αβλί τυ σκολιύ ίτανε μικρί. Δεν ίχανε τόπο να πέξσυνε έτσι, όπος θέλανε.

Γι' αφτό ο Γιανάκις πρότινε στιν παρέα-τυ:

— Πεδιά! Ελάτε να κάνυμε χιονοπόλεμο στιν πλατία, να πέξσυμε λέφτερα κι' οργανομένα.

Τρέχανε λιπό με τα βιβλία στα χέρια. 'Ολι δεχτίκανε με χαρά τιν πρότασι τυ Γιανάκι κε μόνο ο Αλέκος δε θέλισε να πάι μαζί-τυς.

— Σίμερα έχο πολί δυλιά, — τυς ίπε. — Ο τρακτορίστας Μίτρος έδοσε λόγο να μυ δίξσι πος δυλέβι το καρμποράτορ κε κάμποσα άλα εξσαρτίματα.

— Τί έπαθε ο Αλέκος κι' όλο έχι να κάνι με το τράκτορ κε τον τρακτορίστα; Γιατί δεν πέρνι καμιά φορά μέρος στα πεχνίδια-μας; — ρότισε ο πιονέρος Αντρέας.

— Μα δεν το ξσέρις, πος θέλι να γίνι αρχιτρακτορίστας τυ ΜΤΣ, — απάντισε ιρονικά ο Μιχαλάκις.

Κε τα πεδιά τρέξσανε με γέλια στιν πλατία, όπυ γλίγορα άρχισε ζοιρός χιονοπόλεμος.

* *
*

Ι χιμονιάτικι μίνες περνύσανε. Ο μικρός Αλέκος πίγενε κάθε μέρα ίστερα απτα μαθίματα στο ΜΤΣ.

'Ιξσερε πια πολά πράματα, σχεδόν όλα τα εξσαρτίματα τυ τράκτορ.

'Εμαθε αρκετά καλά πος δυλέβι κε το τιμόνι.

'Ιρθε πια ο κερός τις σποράς. Μια μέρα ο διεφθιντίς τυ ΣΚΝ μπίκε στιν VI τάξσι κε ίπε στυς μαθιτές:

— Άβριο πρέπι να πάμε να βοιθίσομε το κολχόζ για να τελιόσι στον κερό τι σπορά. Αφτό ίνε το χρέος-μας.

Τα πεδιά δεχτίκανε μ' ενθουσιαζμό τιν πρότασι τυ διεφθιντί. Ο πιονερ-οδιγός άρχιζε να μιράζι τυς μαθιτές σε μπριγάδες. Ο Αλέκος εστανότανε διπλί χαρά. Εχτός πυ θα βοιθύσε τυς κολχόζνικυς, θα μπορύσε να δυλέπσι ακόμα μια φορά με το δάσκαλό-τυ, τον τρακτορίστα Μίτρο.

* *
*

Απτο προί τα πεδιά ίτανε στις θέσες-τυς. Ο κρότος τον τράκτορ αντιλαλύσε στον κάμπο.

Διάλιμα. Κολχόζνικι, τρακτορίστες κε μαθιτές ακύανε στο πρόγεμα τον κομσομόλο πιονερ-οδιγό, πυ διάβαζε φοναχτά τιν εφιμερίδα.

Ο τρακτορίστας Μίτρος πίγε να διορθόσι το γάντζο, πυ τραβύσε το μπύκερ. Μα κι πυ κατέβαζε το σφιρί, χτίπισε άθελα τόσο δινατά το αριστερό-τυ χέρι, όστε δε μπορύσε να το σαλέπσι. Ο Μίτρος δοκίμασε να ξανακάτσι στο τιμόνι, μα το χέρι-τυ δε δύλεβε. Αναγκάστικε λιπό να πάι στιν πολικλινικί τυ χοριύ.

Ι κολχόζικι μπριγάδα έπρεπε να σπίρι κίνι τι μέρα ακόμα διο εχτάρια κε δεν ίξερε τί να κάνι δίχος τρακτορίστα.

Τα μάτια τυ Αλέκυ γιαλίζανε, μα δεν έλεγε τίποτα. Λιπύντανε το Μίτρο, πυ χτίπισε το χέρι-τυ, δεν περίμενε τέτιο πράμα κε δεν ίξερε: άραγε θα μπορέσι ν' αντικαταστίσι το δάσκαλό-τυ;

Μα επιτέλυς τ' αποφάσισε. Πετάχτικε πάνο στο τράκτορ, μεταβίβασε το μοχλό κ' έπιασε γερά το τιμόνι.

Το τράκτορ ξεκίνισε με δίναμι. Ι κολχόζνικι μίνανε μ' ανιχτό στόμα.

Δεν πιστέβανε τα μάτια-τυς. Στιν αρχί θαρύσανε, ότι γλίγορα το τράκτορ θα σταθί, μ' αφτό πίγενε όλο μπροστά δίχος καπρίτσια κε τραβύσε το μπύκερ.

Όλι ξαναρχίσανε τι δυλιά-τυς. Ι πιονέρι κοροιδέβανε πριν τον Αλέκο, πυ ίθελε να γίνι τρακτορίστας. Μα νά έγινε. Σίμερα τ' απόδιξε σ' όλυς.

Σπίρανε πια κε τα διο εκτάρια κι' αφύ τελίοσε ι δυλιά, γιρίζανε πίσο στο χοριό κολχόζνικι κε μαθιτές ακολυθόντας το τράκτορ, πυ οδιγύσε ο Αλέκος. Τον καμαρόνανε.

* *
*

Το βράδι στο Σπίτι τυ κολχόζνικυ όλι λέγανε για το ιροικό κατόρθομα τυ Αλέκυ.

Τιν άλι μέρα στι σινεδρίασι τον πιονέρον, ο οδιγός-τυς μιλύσε για τιν πολιτεχνοπίισι τυ σκολιύ κε προσκαλύσε όλυς να μιμιθύνε το παράδιγμα τυ Αλέκυ.

ΕΝΑ ΜΙΡΑ...

. . . Κλεφτ κυβάλναν τα μαχςύλια . . .
— Πίρις ;
— Πίρα.
— Πόςα;
— Τρία.
— Τρία πύτζα ;
— Ιοχ, ςακύλια !
— Σί-πα ;
— Γό-πα.
— Φινομία !

* * *

Στο μπαζάρ . . .
— Μαθέο !
— Ιόρκα !
— Πύλςις ;
— Πύλςα.
— Πόςα ;
— Τρία.
— Σί-πα ;
— Γό-πα.
— Φερ' μαχόρκα !

— Ιπςι.

— Νάζις.

— Φινομία !

* * *

Πέςυ Δόπρα.

— Καλιμέρα !

— Σί-πα ;

— Γό-πα !

— Πίρις ;

— Πίρα ! . .

— Τιχαντάρ ςί δόκαν ςτέρα ;

— Ἐκςι χρονς—τυ κος τυ μίρα !

ΤΑΛΑΥΡ

Το αρτέλι «Κομιντέρν» (χ. Μικρὸ-Γιανιςόλι) ὶςςιν ις τα 40-50 ςςιρὶδα.

'Ενα μέρα τζλὲνι πραβλὲνια κε ένα-δὶα νυιιὰτ τιὰλ διχος κολχὸζνικο τυ ιμὶρ, μιράχταν-τα απ 4 ρὺβλια τυ κιλὸ.

Πυλὶ, τίνα δεν έφταγαν δλὶα κε τυ πράβλένιε, πίραν ςςιρὶδα, κολχόζνικι-υντάρνικι πέμναν ὰιτς.

— «Τ' εν φαιτά αςα ςςιρίδα,
Κάθα μὲρα να φαίζ-ς,
'Γο τυ έμαθα, τυ ίδα
Πέμιν μόνυ να τα πλις!

Ας ατά τιμόνυ πάντα
Ύς «Γυμπὲρνα» τυ χυτρά
Τί μαθένυμ χαταλὲδυμ;
'Το εν κάπυςυ μακρά!

Κλέφτ-πα κάμνι τι γιρέδνι . . .
Χάθιν τυ χυντρό τυ κνυρ!»
. . . Κι πςςιρίθιν ὲνα μὲρα
Πες αρτέλι τυ ταλαύρ:

— «Γάκα Βάνια, πύιυ πιάκις;»
— «Τυ μαβρύτςκο πιάκα 'γο!»
— «Σι, μαρέ, καλά αβλάιςες —
εμ χυντρό, εμ ςιρνικό!»

— «Τυ μανάδα τι τυ πιάνιτ;
Τό αφέντυ άρταχ εςς!»
Μία τιάλυ πας μανάδα
Γίντυνι χαδγά — κυρεςς!

Ις τραδά-τυ στον απλόγυ-τ,
Αλυς τι πιλί κε δριζ...
Τυ κυρμένυ τζαχ αμπράιςιν
Τζάπαλὲδ, χυλτέδ κε γλίζ!

«Κομιντὲρνςκι» τα ςςιρίδα
'Ιδρανε «ςςιρδί μεγάλς»!

* * *

PKI, ςι ςενα φλαγυμ:
Τζάλκα τίμακςι τυ φκαλς!

„ΖΕΡΝΟΥΛΟΒΙΤΕΛ"

* * *

Ζέστανιν τυ πύχνα.
Ηλιος σκυτ πςιλά.
Χρίςτυς πεσα ρύχα
Πέφτι κυνταλά.

Σ' χαλτιρμά απκάτυ
Νάςτα αμπαλόν.
— Σόντυ κυνταλέφκες,
Σίρι πες' αλόν!

Αντα τίτκο τ' μέρα
Σ'χόρα τ' εν κανίς.
Συ πυτάμ απέρα
Φένιτ, κατ πυχνίζ!

Σίμυρ τυ μπριγάδα
Πςςίρςιν αβορίζ...
— Φερ' αδό τυ ρύχυμ,
Σόντυ μπαρπαρίζς!

Χρίςτυς φόρςιν ρύχυ,
Κζέιν αςυ γιρί.
Τυ πυτάμ ςυν ίλιο
Γιάν τα τό τ' φλυρί.

Πέρασιν-τυ Χρὶςτυς
Πυταμί τ' κυπύρ.
Σόννιτυν ινέκις,
Σόννιτυν αγύρ.

— Ρέγαςις ; — Βαρϐάρα
Ρότςιν' γιυρυχτά. —
— — Πὰτςινμι τρυμάρα
Συν πιρνό τζιςτά!

* * *

...Δεν πιρνά αϐόρα
Σ' μολοτίλκα ςμα.
— «Εχ, να πεφτς ατόρα
'Ηκάτυ ς' χαλντιρμά!
Βζέγνιςι ςυ δλὶα,
Κάμι γιάντυ ϐοδ..!»
Βέιαλκας τ' κρυτίλκα
Χρίςτυς πςςίρςιν κλόθ...

Ενα όρα Χρίςτυς
'Εκλυςιν για ιὸχ, —
Πιάςτανε τα μὲςατ.
(Εν ζαμπύνς μπαρὸχ!)

Πέτακςιν τυ κλόςμο,
Μπυςςατρέϐ τυ ζναρτ...
Επέςεν — ιπλόθιν
Πας', τζαράν τυ ςταρ!

Τι καλό να πέφτις
Αιτς παςυ ζαρέ:
Το ζαρέ πες τζόπας
Μάνι-μάνι ρε!

Φύςκυςαν τα τζόπιςτ...
Σκόθιν. (Τις τυ κςερ:
Δία κιλογράμια
Κάθα ένα περ!)

Σκόθιν, γιάν-το φίλο
Πςςίρςεν παλ' τρομάζ...
Καλτιρνέςςυ ίλιος
Δεν τυν δόκιν χλάς.

Γάλια-γάλια Χρίςτυς
Δάιν ςυν μπριγαδίρ.
— Φόντις ζαμπυλνάιςις,
Γιρ αςπίτςας, γιρ!

* * *

Νάςτα πες' αδόρα
Πεφτ αμα μπαράςς.
Τυ κεφάλτς δεν φένιτ
Πίςυ ςυ γιαμπάςς.

Χρίςτυς έμπιν πέςυ.
— Φςαλ τυ πιντζιρέ!
Σίκυ, παρ τυ ρύχυμ,
Φτιόρυ τυ ζαρέ!

...Χάθιν τυ τρομάρα τ'
Τραγυδά, γελά...
Πάλι πέσα ρύχα
Πέφτι κυνταλά!

Σ' χαλτιρμά απκάτυ
Νάςτα δυλυνιάζ...
— Τί λές, Χρίςτυ, αλ' πα
Κάμνι γιαν-τι μας;...

Г. КОСТОПРАВ

„ΓΡΑΠΣΕ ΜΕΝΑ-ΠΑ ΟΡΝΤΕΡ"

Μέγα κε πλύςςκυ αρτέλι ίνε το αρτέλι «Λένιν» στο Τςερμαλίκ. Εκςίντα καλάθια μελίςςα μόνο εςς.

Τα μελίςςα δεν πιμένυν πίςο αχ' τυς κολχόζνικυς. Γίαν τ' κολχόζνικ τυ αρτέλι «Λένιν», τα μελίςςα-τιν δυλέβνι τίλογα πρεπ. Αμα ζαρ φτιρύν ατόρα κολχόζνικι να νονίζυν τα μελίςςα: ατίν μέρα— νίχτα δυλέβυν στο τζόλι, δεν κατβένυν ςτο χοριό.

— Ας ντρανά καλά το πραβλένιε— λέγυν κολχόζνικι. Χόρςαμ-το ας' τατό τιμόνο!

... Το πραβλένιε, αλίθα, δεν ζμυνά νε τα μελίςςα, νε το μέλι.

Κάθα δία-τρία μέρες υχλαέβνι το πάςεκα.

Το πολά Ντόνιας Γ. τζλένος το πραβλένιε, γιαν ίνε χοριζμένος ς' ατίτκα τα δυλίες.

— Καλιμέρα! Καλά ίςε;

— Καλά ίμε.

— Τα μελίςςα-πα καλά εν;

— Καλά εν. Δυλέβυν.

— Μέλι εν;

— Εν. 16 κιλά.

— Φερ, ας' τυ πάγο ςυ κλαντοβάγια.

... Δεν εν μακρά το κλαντοβάγια: ένα γόρα Ντόνιας αν' το μέλι έρκιτε.

— Καλιμέρα. Ζίγιακςε το μέλι;

Ζιγιάζνιτο. Τι θέλις πε, δεν εν 16 κιλά.

Πας' τύτο τ' τερεζὶ κζεν 12.

— Να το ίκςερα, τύν-ςας τερεζί πςέματα λέι:

τυκός για τυ-κότ! λέι Ντόνιας.

— Δεν τυ κςέρυ, τις-ςας λέι πςέμα: ςι ιόχςαμ ατός; νονίζ κλαντοβςςτζίκς, αναςτενά κε πςςιρά γράφτ όρτερ.

* * *

17 τυ Ιύλι, κιριακί. Κολχόζικο μπαζάρι. Ντόνιας πυλί μέλι.

— Πόςα το κιλό-τ'; ρυτύν κοχόζνικ.

— 7 κυμύςςα.

— Ιβύι! πος άετς ακριβά;

— Τι πςομί ίτυν; Περάζιτ-το δίχος μέλι-πα!

— Μπαρόχ άετς εν, αμα... τα μορά-μας ζαμπύνκα...

— 'Αντα δύγυμ ςα τρυντοτνίδα, — πέρς!

* * *

22 τυ Ιύλι. Υλμέρα πέσυ καντςελιάρια τυ αρτέλι «Λένιν».

— «Μέλι έχυμ. Στο κολχόζικο μπαζάρι πυλύμ-το. τ' κολχόζνικς τίνα ίχαν τρυτοτνίδα, δόκαμ απ' 300 γράμια, ζαρ μις, τζλένι τυ πραβλένιε, δεν θέλυμ μέλι; Αμα... ςον απλόγυμας-πα να βάλυμ 7 ρύβ. το κιλότ; 'Αλιαχ ακριβό εν. Απ' πέντε νκυμύςςα-πα ςον.

— Αλίθα λές! ίπαν άλι τζλένι τυ πραβλένιε τον καζνατζέι.

— Σίμυρ το μέλι απ' πέντι νκυμύςςα τυ κιλό τ'!

— Γράπςε-με όρτερ ς' ένα κιλό.

— Μένα στα δία.

— Μένα-πα...

* * *

Σκυτίνςιν. $9^1/_2$ όρες.

Πόλιτζκα, αντυ ςπρύτςκυ τυ φισταnίτς, πέταςιν ίρτιν πες κλατοβάγια άμα πεταλύδα. Πες τα ςςέρια τς αν-τυ μέγα τυ κτί.

— Ζίακςι-μι πέντι κίλα μέλ!

Τα ματίτιατς μπέζνι, γελά αχ τυ μελ γαλτίτςκα.

— Εικιτί γιαςςλάρ! λέγο.

— 'Υλυ τ' μέρα υςτυ βράδι πεςυ τζόλ κι νε γανάχτιμο, νε τίπος.

— Πυ δυλέβ αύτ υντάρνιτςα, ςτυ πύιυ μπριγάδα;

— Μπριγάδα;-χαμνογέλαςιν κλατοβςζτίκς.—Ατί δυλέβ ςτιν κοοπεράτςια...

— Α-α! . . .

Πόλια περ τυ μέλι κε χάνετ οκςυ πεςτυ κςυτνία.

— Τζάλκα, τζάλκα! Πιμένς αργός! —ςον ςι μας Πόλιτζκας το νταύςς.

— Πολά πίρες;

— Πέντι.

— Μένα ςτα τέςερα έγραπςιν-με...

— Ατύτ-πα, τίνα έρκετ, ςυ κοοπεράτςια εν;—ρότιςα.

— Ιόχ, ςα γιάςλις...

* * *

23 τυ Ιύλι. Πιρνός. Στο κλατοβάγια ςτέκνι κανά 10 κολχόζνικ—αγόρ κε γινέκες. Κλατοβςτζίκς ζιγιάζ ένα μέγα κτι, γιομάτο μέλι.

— Αλίθα εν, ότι κατέβαςαν το μέλι πέντι νκυμύςςα το κιλό-τ,—ροτύν τον ς' μαρέα.

— Υγό!

— Ζίγιακςε με ένα φύντι.

— Μένα-πα ένα!

— Μένα-πα...

—Ιτζ' να μι χλίζιτ-πα κυτυρύ, πυ ίςνιτς πςές; Σίμυρ μέλι δεν δύγυμ. Μπίτεπςιν!

. . . Μπίτεπςιν!

Αντζέπ καμία να μπιτέβ ςτο αρτέλι τυ «Λένιν» ατο το μαβροπροςοπία τυ λέγκιτε ρυςικά «ςαμοςναπζζένιε».

Γ. ΚΟΣΕ

ΕΝΑ ΝΙΧΤΑ...

Ιμε κόνιυχις ατόρα —
Α τις εν Γιυβὰνς Τζανά!
Δεν χτινίζυ, δεν παχνίζυ,
Πιρνό, βράδι δεν πυτίζυ, —
Ζύ-τυ γο «τςανά»!

Αντά πὰγυ ςτυ ντεζζύρςτβο
(Υςςανέβ-μι τυ κολχόζ!)
Πέφτυ κάτο — χυρχυρίζυ
'Υςπυ έρκιτ μέρας φος!

Ενα άλγυ αντά φυρτζίχτιν
Πας κυντύτςκυ τυ ςςκνί
'Γο φυβίθα, — άιτς φυβάτι
Τ' ζιαντζέρκυ τυ ςτζιλί.

Τυν μπυρνό, πιρνά — πιρνύτςκα
Τυν ζαβχόζ χυλίζυ ςμα.
Στάθα—λέγυ: τ' άλγυ πςόφςιν
Στυ πυςύρκυ τυ υζμά!

Πάντα πίςτεβαν-μι μένα,
Δεν ίπιν τίπυς-πα ατός.
Πὰλε πάγυ ςτυ ντεζζύρςτβο.
Υςςανέβ-μι τυ κολχόζ!

Ένα νίχτα (ς' τατό στέρα
Το κεμύμνι καθιτά!)
Ιδα όριμα υμάζκυ
Κε φυδίθα δινατά.

Ιδα: τ' άλγυ του φυρτζίχτιν —
Πάςυ δέρμα-τ μόνυ στυδ —
Ιρτιν ςμα-μ, κριμίιν απάνυ-μ,
Ζύλκςιν-με γιάν τυ μυλύδ.

Γνέφςα—ντράνςα στα μαρέιςυμ,
Πες κυνύςςνα ίτυν φος:
Κομςομόλικι μπριγάδα
Αχ τυ άλυ τυ κολχόζ.

Μένα, πράταναν — χατράιζαν...
'Αμα έμαθιν-τυ πςςί-μ:
Δεν περνύν τα χυρατάιδα...
Λίγυ τ' έσπαςιν χυλί-μ!

Τ' άλγα ίταν πιναζμένα
Πες κυνύςςνα «νόμερ ντδά»
Τα κυρίτις μαρτςαιγμένα,
'Ιταν ύλα-πα ςτιγνά.

Ντράνςαν, έγραπςαν τυ ακτ-τιν
(Αχ τ' ατίντς-πα τίπυς μλυτ!)
Το τιν μέρα-πα ιςύτςκα
Δάιν αλγάδυς στυ ναρςύτ.

...Ιτύν ςυτ... τα ςτράτις τόρα
Εν κοντύτςκα στον Τζανά:
Πέντι χρόνια κατινύτςκα
Πίριν 'τος αχ τυν ςυτιά!

ΠΕΡΑΣΙΝ ΚΕΡΟΣ...

Πες τ' αρτέλι «Λένιν» — χ. Τζερμαλίκ κ υ λ ά κ ο ς Τζενγάλς Στὰβρις—ζαβλός, τ' γινὲκα-τ ὲβαλεν-τιν να κὰμ δλὶα πες' το ςτολόβκα. Ολο τον κερὸ ατός κε γινέκα-τ ὲκλιφταν προτὺκτες αχ τυ κολχόζ. Τυ ραιόνι μπριγάδα ίβρειν πες Τζενγὰλ τ' χαραλντὶ 14 τόπς μυλυμένα λυγάς-λυγας προτὺκτες. Τον Τζενγάλ καρτακὸλςαν-τὸν αχ τυ κολχόζ κε δόκαν-τυν ςτο ςὺτ.

Μέρα ς' μέρα, μίνα ς' μίνα — πὲραςεν κερός...
Τζενγάλ Στάβρις (δοκςασία!) ίντυνι ζαβχόζ' ς!
— «Τόρα κςέρυ τί θα κάμυ — Στάβρις τ'εν
απλός!»
Κε τ' γινέκα-τ ςυ ςτολόβκα έμπαςιν ατός...

* *
*

— Γινεκίτςαμ! ίπιν Στάβρις —
'Ιμιτς δι' νυμάτ...
Αν μπιτέβ τύτο τυ χρὸνο
Τ' άλο πςςιριςςκάτ!

Τυ γιαςςλίχ-μας μάνι-μάνι
όςυν πάι πιρνά...
Αν γερνόμιτς ὲμπρυ μέρα
Τις να μας ντρανὰ;

'Ελα ας κάμυμ «ζαγοτόφκα»
'Αλμα, βύτρυ, στάρ...
Σι κυβάλ αχ τυ στολόβκα,
'Γο — αχ τυ αμπάρ!

* *
*

Το κυβάλιμο πςςιρίθιν...
Πέρανιν κερός...
Τζενγάλ Στάβρις από τ'ν όρα
Τ' ίτον «αρςςιζνός».

«Βαχτ αν έςς-ς — λαφρό τυ ζίςμυ:
πυ τι σπέρς φιτρόν»!
Τςενγάλ Στάβρις — κλέφτ κε ςςέριτ
'Οκςυ-πέςυ μλόν!

* *
*

Απύ βραδίς σινεφιάσιν.
Βυρυντά κε στράφτ.
Σκύτιν-πίςα. Τζενγάλ Στάβρις
όκςυ πςςίρςεν σκάφτ.

Μάβρυ χόμα... μάβρυ δλία...
Σκάφτ Τζενγάλ τυ μπέλ.
παραχόν ς' ν αβλί-τ αλέβρι.
Μλον κλεπςμένυ μελ.

Στυρυτὲρς. Πιλός. Βρυχάδες
Κρέμιτ ςςκρο τυμάν.
Στάβρις ίδρυςεν. Κυκότζα
Βγαλ πας το ταβάν

Σπίτ, κιρφὰ, χαρςςύ ς' ικόνα —
ιφτ Τζενγάλς κιρί...
— «Θε-μυ! πες-το τιζακόνα
μύλοςα τιρί!

Τυ κιρβάτ ςτζυπάζ καρτὸπλις
Κὰπυςυ τζαράν.
Αλμα, ςάλα κε μαντςίρα
Ἔχυ πες αράν!

Ὄκςο μύλυςα αλέβρι
'π' κάτυ ςυ χυβρά.
Ντρα καλὰ, να μι τα βρίςςκνι
Ὄςπυ εςς τζαρά!»

* * *

Μέρα ς' μέρα, μίνα ς' μίνα,
Πέραςιν κερός....
Το ραιόνι το μπριγάδα
Ιρτεν ςυ κολχὸζ.

Τράβςιν πίριν αςυ 'ν Στάβρι
το δανκότ τυ γλέπ,
Φανὲροςιν τον κυλάκο.
Κάθςεν-τον πυ πρέπ.

Γ. ΚΟΣΤΟΠΡΑΒ

„ΚΟΠΕΡΑΤΣΙΑ... ΠΑΣΑ ΤΡΟΣΣΑ“

Πρεντ τυ πραβλένια ςτο Τζερμαχλιότκυ τιν κοοπεράτσια Εκζάρχος πίριν ςυ Ραιμπάζα τις Μαριύπολις ςςέια κε οςπυ έςυςεν ςτο Τζερμαλὶκ πὺλςιν πεςυ μπαζάρ, ςυ ζαβὸτ κε ςυ ςτ Κὰλτζικ λυγὰς-λυγάς ςςὲα ςα 250 ρυβ. 42 καπ. Αντα τον ρότιςαν, τι ντεπ πὺλςι-τα—Εκζάρχος ίπεν: «όλυ ὲνα, τυ τοβάρ να ςτέκιτι πεςυ τκαν,—κολχὸζνικι δεν έχνι καπίκια νὰ το αγυρὰζνι.

Ενα όμορφο ι μέρα,
Πότι — λέγυ ςας το ςτέρα, —
Δάιν Εκζάρχος ςτο μπαζάρ
Απατί να φερ τοβάρ.

Πίριν ςςὲα ὲνα δία:
Τύφλις μπὸτικις, τςανκία,
Εν τςιμπέρκις κε λικέν,
Εκςι βίβαρκις-πα εν.

Τ' μπρίτςκατ γιόμυςιν το ςςὲα...
Τ' άλγο τ' τςίχκιτ, παι βαρέα.
— Νο-ό, μανίτςαμ, νο-ό, τυρύ —
Δεν δυλέβυμ κυτυρύ!

* * *

Μία τ' ιάλο: — Καλιμέρα!
— Τρρρ, τυρύ! Σι ίςι, Βὲρα;
Πόςα μίνις, πὸςα χρονς!
Τί καμ ςίντροφος Λεὸνς;

— Ζυμ τυ γὰλια, δοκςαςία.
Να αγόραζα τςανκία:
Τυ βζυγάρ — αν εν ςυςτό —
Κςςαζ κανά δια κατό:

—Θελς τςανκία—πὲτυ μένα!
Συ Ραιμπάζα παριμὲνα
Εχυ τὺφλις πα καλά:
Τα καπλὺκια-τιν πςιλά!

Αςα τύφλις — τράντα τρια,
Λίγυ μύφτζα ςα τζαννία.
Τι να πέρυ ας' ατά:
Αλαι τράντα έφτα!

Πίριν τύφλις κε τςανκία,
Βέρα ίπεν «φινυμία!»

* * *

— Νο-ό!.. τυ ςτράτα παλ
πυχνίζ,
Τ' μπρίτζκατ πάλι νταγτανιζ!.
— Ο, Εκζάρχο! Πύθι έρκις,
Πυ τα ίδρις τα τςιμπὲρκις;
Ιρταν ςυ ζαδόντ χαρςςύτ
Αιαχτάςςυτ κε χυμςςύτ.

Πύλςιν παλ καμπόςα ςςέια...
Κλοθ ςυ Κάλτζικ τυ ςτιρέα,
Τ'πύχνα ςςκρό γιάντο ςαχτάρ,
τ' μπρίτζκα εςς λαφρό γυμὰρ.

Αρταχ δράδνιν. Ιπςαν φόςςα...
Τυ «ποτρέμπ-μας» παςα τρόςςα
Πάι λον ςτράτα — τρικιτίκ —
Τρι-κι-τίκ ςυ Τζερμαλίκ!

Αςυ ςτάντςιά (αλίθα!)
Εκςι δίδαρκις πυλίθαν...
Τ' μπρίτζκα όφτιρο εν παλ,
Γιαν Εχζάρχο το κεφάλ!!!

ΠΑΣΑ ΦΤΙΑΛΙΑ-ΤΙΝ ΠΡΑΤΥΝ...

Βράδνιν. Σόχναςιν. Αδόρα.
Φένκυς κζέιν ςον υρανό.
— Αιντα πάγυμ ςυ μπυτίνκα,
Πόπςα δίχνι-μας κινό!
— Πρέπνα εν καλό καρτίνα, —
Γο απίςυμ αγρικύ, —
Κυτυρὸ τι πλύν μπιλέτια
Απ πινίντα καπικύ!
— Τὶ καρτίνα δίχνι ςίμυρ;
Πέτυ μας-πα αντο κςέρς.
— «Βλαςτ οτςόβ» το λέγκιτ ρύςκα, —
Ιπεν ένας πιονέρς.
Δάβαμ. Μέςα ςυ μπυτίνοκ
Στέκιτ κίνο-απαράτ.
Κόζμυς χλίζνι τον μεχάνικ:
—Ντένα-μία, να πςςιράτ;
Πςςίρςαν δίχνι τυ καρτίνα:
(Αναςτένακςαμ λαφρά!)
Τίγαλα αντά μαςςίνις
Τιμιζλαέβνι τα νερά...
Ενα γόρα κόπιν τ' λέντα,
Πρεπ μεχάνικς τι φτιρά!
Δίχ-μας: τίγαλα ςα ςκόλις
Μάθζαν έμπρυ τα μυρά,

Τίγαλα μαθίζνι τόρα . . .
Ιδαμ κάπυςυ ςιρὰ . . .
Μία τιάλο — παλ μαςςίνις,
Παλ πιγάιδα κε νερά!
Δε κυμςςύμ: Να μι θαγμάςςκις —
Αςυ κόμας τυ κινό.
Πιρναμί διχνίς κενύριυ,
Ας μπιτρέδ τυ ςιφτεζνό!
. . . Τυ ςτερνό θαγμάςταν ύλπα,
Πςςίρςαν έφιδαν καμπός:
Πυ αςλί-πα ίτυν πάτυς,
Τόρα ίτυν υρανός!
Πάςα φτιάλιατιν πρατύνι
Εμ ινέκις, εμ αγύρ.
Στέκνι ςπίτια παςα τζύρτις! . .
. . . Κόπιν ύλυμ τυ ςαμπύρ.
— Κυτυρύ τι λέγνι κόζμυς, —
Αναςτέναχςιν Φανάς' ς, —
Να μι κλέις τα ίδις ςίφτε,
Κλάπςι τα θα να ντρανάς!
Κζέβαμ όκςυ . . . Στριφινκία,
Νίχτα χλίτςκυ, φυςιρό!
. . . Σις ρυτάτ — πυ ίτυν τύτυ;
— Συ Γιανίςολ . . . ςυ Μικρό!

ΕΜΦΙΛΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ
ΚΕ ΚΟΚΙΝΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ

Γ. ΚΟΣΤΟΠΡΑΒ

ΣΙΜΥΡ...

Πέμναν απίςυ δεκατέςιρα χρὸνς...
Στράτις πυλά περαγμὲνα...
Μίρκςιν ντυκύςς, ςινιφιὰςιν κερὸς —
Τα τφάτια-μας εν' τμαγμὲνα!
Στέκιτι αφόβιτα
Κόκινο Στρατός!
Τυ κόκινο τυ άςτρυ
Δύι-μας φος!

* * *

Κςέρνι ντυςςμάν-μας τυ έχυμ χυβάτ...
Αφόβιτα κάμυμ δλία...
Απὶςυ-μας — ντρα — ντυνιανί εργάτ
Αχ τυ Κὶνα ύςυ Γερμανία!
Μπεν ςτα δεκαπὲντι
Κόκινο Στρατός!
Υςέβυμ μέρα ς' μὲρα,
Πιρνά κερός!

* * *

Σένα, εργάτι, πιλίγυμ νταύςς!
— Τι θέλυμ μις τόπατα κςένα,
Αμα αν μπάζνι-μας ςτυ ντυκύςς —
Τα τφάτια-μας εν' τμαγμὲνα!
Χρόνο ς' χρόνο όςιπςι,
Κόκινο Στρατός!
Νικά, νικά παντύ-πα
Τυ ςοςιαλιζμός!

23 το Φλεβάρι 1932.

ΕΜΠΡΥ ΚΕ ΑΤΟΡΑ

ΕΜΠΡΥ...

... Αργός ςτυρυτιρί πςςιριςςκάτιντυν το πρίζιϐ.

'Οςο ςμα σίμονιν τυ άτχυ τ' μέρα, τόςο χαςιϐετλίδ πράταναν νέκρυτ. Κυπάϊδα-κυπάιδα ςυρέφκανταν, ανκαλίχκανταν, τινιαχλάιϐαν τα ςτράτες. Πυ ίτανε νέκρυτ — απατί πςςιριςςκάτανταν τραγόδια.

— Στελιάν! Πςςίρα!

— Παντιύςς! Μία ςίκυτυ!

Στελιάνς πςςίρανιν, Παντιύςςας ςίκυνιντυ, αλ' πα τραγόδαναν απίςυτιν. Τα κιςκίνκα-τιν τα νταύςςα μακρά αςυ χορίο όκςο πέριςςκαν κε δάιναν το τραγόδτιν—αρςςιζνό τραγόδ, τυ ίτυνε υιντραιμένο δεκάδες χρόνια απίςο.

Πέραςαν χρόνια, ζμονίθαν τα λόγιατ, πέμνιν άλαι τυ νυχότ, τυ ςαχιντράιςιν ος ατόρα το γυργατιζνό αθαρπνύ τυ χυρλανιμό...

... Τάιρεμ τάιρεμ, τάιρε-ε-έ...

Νέκρυτ τραγόδαναν...

Πεςα κόχις κριφά έκλιγαν τα κυρίτζα...

Αναςτέναζαν αγύρ...

Φςόνκαναν τα δάκρις-τιν τα μάνες.

Το πρίζιϐ ίτυνε μέγα μπιλά, καιμό.

* * *

Νέκρυτ πέριςςκαν τ' καρδία-τιν...

Τυ «ταιρέμ» δεν κόφκιντυν νίχτα-πα.

Νταγιρλάιϐαν τα μπρίτςκες πεςα όφτιρα τα ςτράτες...

Δεν κατένζαν νέκρυτ τα θιλά τα μάτια αςυ ραχί.

Νίςςκανταν πυλά χαϐγάιδα, μεγάλα κυπανιγμύς.

Τςιρτςίρζιν τυ έμα αςα τιρπιμένα τα κεφάλια, πεςα ςπρύτςκα τα γυνέις βαθέα ςίνκεϐιν τυ κατράν...

— Ντζιν... αιδόναναν τα τςακυμένα τα γιαλία.

* * *

Αντα τίτκο τυ ιςςτάχ δάιναν γιαςςλάρ ςυ ςλύζζμπα ςτο βαςιλικό τυ ςτρατό...

Νίχτα τα μάνες παρακάλναν τον θεγό.

— Θέμο! Πος ίφερις ςυ φτιάλμας αύτυ τ' μπιλά! Αφςι το πεδί μας αςπίτ!

Αμα...

Δεν αγρίκανιν θεγός γινεκύ τυ παρακάλιμο, δεν ντράνανιν τα δάκρις. Στον υρανό απ' πάνο άλαι φυςιρά γιάλζαν κρία ςτυρυτιρνέςςα άςτρες...

ΑΤΟΡΑ...

Το πρίζιϐ πςςιρίθιν...

Πιρνός. 25 τυ Σεπτέϐρι.

Μαριύπολ.

Ζμπόρνι πυνκτ.

Σ' ναβλί κλόθνι 20 νυμάτ ντυπριζίδνικ. Ντάματιν κομαντίρς ασυ Ραι-Οςοδιαχίμ ςτυ πορτ.

— Ορίςτε πέςο, παλικάρια! λε κομεντάντς.

Τα ςςένκα τα παλικάρια ίνε τμαγμέν να μεταλάζνι τα ταπταύτζα κε τ' αλέτρια ςα τυφέκια.

Δεν φοδύνε κε δεν χαςιδετλέδνε τα πεδία. Γελύνε κε χυραταλέδνε.

* *
*

— Σ. κομεντάντ! Πο έςς τζαρά να φλάγυμ;—ροτά τον κομεντάντ ένα κυρίτς.

— Τις να φλάι;

— Μις. 12 νυμάτ.

— Πύθι ίρτετ;

— Στο ζερνοςοδχόζ «Σαρτανά».

Ντομπροδόλτςι.

— Κυρίτςα δεν πέρυμ ςτο Κόκινο Στρατό!

— Ιόχ, ίρτανε πεδία. Γο ιμε ςεκρετάρ κομςομόλςκι τ' γιατζέικα.

— Α-α!

* *
*

— Τις περ ζαιαδλένιες; ςις;

Στον ςεκρετάρ ςμα ςυρέφτιν ότζερετ. Ατο ίννε πεδία τα ινίθαν ςτο 1911-12-1913 χρ. τίνα ίρτανε άντα ζαιαδλένιες:

— «Ιρέδυ να κάμυ ςλυζζίτ πεςυ Κόκινυ Στρατό να ςαχιντρέδο τιν ΕΣΣΔ ας' ντυςςμάνς. Παρακαλύ να με πέριτ. Τα χράςςκνι τα χαρτία αντυ ζαιαδλένιε ντάμα δόγυτα.»

Σεκρετάρς γραφτ παςυ ζαιαδλένιε:

— Συ κομίςια ςτα 7 τυ Οχτόδρι!

— Σ. ςεκρετάρ! Δεν εςς τζαρά—ςίμερα για άδρι; Στέρας να μί δαζκιτζέδετ το πάρεμο!

— Ιόχ, ιόχ!

Μκύτςκο κονδέρτ. Πεςο κονδέρτ:
Στο πριζιδνάγια κομίςια.

ΖΑΙΑΒΛΕΝΙΕ.

Ας' πριζιδνίκ ς.

Ρυμπαν τ' γινέκα.

'Αντραμ, ς. Ρύμπανς. έχι λγότα, άμα γιρέδ να πάι ςτο Κόκινο Στρατό. Γο δεν πάγο χαρςςύ ςτυ κοτ τυ ιςςτάχ. Το Κόκινο τ' ςτρατό χράςςκιτε κόζμο, — αν εν λαρός, ας πάι ςτο ςλύζζμπα.

Γο δεν ςτέγνυ τον.

Ρύμπαν.

— Αρίχ! Σις έχετε οτςτρότζκα, γιαν ίςιτς χυριάτκο δάςκαλος! λέγι πρεντςετάτελς κομίςιι τον δάςκαλο Αρίχ άςυ Σαρτανιότικο τ' ςεμιλέτκα.

— Γο γιρέδυ να πάγυ ςτο Κόκικο τ' ςτρατό! Το οτςρότζκαμ δε χράςςκυμτο!

— Γράπςε ζαιαδλένιε!

Αριχς γραφτ ζαιαδλένιε...

...'Αιτς πάγνι ςυ πρίζιδ δικά μας ςοδιετικί γιαςςλάρ...

Γ. ΚΟΣΤΟΠΡΑΒ

ΛΑΜΠΟΣ

(„ΣΤΥ ΣΤΡΑΤΑ“)

Ροτάςμι, τί αςπρίζ μακρὰ
Χαρςςύ στο τζαπ, πεςα δεντρά;
Ατό εν Τζανταύρ τ' χυτρά!
. . . Σ' χυτρά αβλάχ πυχνίζ αμὰκς.
Τυ τζολ παντύ—χλυρό μιτάκς!
Τιμίζκυ, κρίυ κε βαθί
Κε γιαλιςτρό άμα ςπαθί
Περνά πυτάμ. Αςα μαρέις,
Ατί νιγλά, πςιλά ςιλβὲις
Τρυμάζνι ς' πυταμί τ' γιαγά,
Θαρίς τυ φίλυ-τιν ρεγά!
Τα άςτρις κρέμνι χαμιλά
Κε φένκυς τεκαράν γελὰ...
Φυςέρνιν κρίο υρανός
Πυ τ' εν κε τ' ίτον ο θεγός!

Αν εν τα μάτιας κυφτιρὰ,
Καμία αν βριςςκάς ς' χυτρά
Κε να ντρανάς ιςακατφόρ,—
Να φένιτ τάτας τυ μυρμὸρ.
Πεςα ςιλβέις, ςμα στο νερό,
Ναμί θαρίς να εν ςταβρό:
Χυντρό, παςςί, μπιλνί πλατί
Απάνυτ έβαλαν ατί!
Πςιλό κατέα καμ-τυν ςτζάδ
Κε ντρανιςςκάτ πέςυ πιγάδ,
Πεςυ χυτρά πιχτὰ ςκυτνά
Λαλί τζυμπὰνυς τλυπ-ζυρνά.

Περνύν «ζαμάνια κε τζιρύς»!
Πςςιράς νονίζ' ς — τζαχ χάνιτ νυς!
Γο κε παπάςςας — ὶμνιτς μκρὶ
Μις αντα πέμναμ αρφανί.
Κυρμὲνςα, μάναμ Ιδγενί
Τι πόρςιν να μας ὃριςςκ τζαρά
Κε μπαριςςτράιςιν-μας ς' χυτρά.
Τυ ζίςμο ίτυν ςτιβαρό:
Φαί — πςομί αν το νερό.
Μις τζάγιδαμ μιςκάρια, χνα,
Σικύμνιτς, έπιφταμ ςκυτνά.
Στερ, — πέραςιν πυλά κερύς —
Χορίςτα γο αν τον Λαμπός.
Γο δάβα απ' αδά μακρά,
Τος ίτυν ς' Τζανταύρ τ' χυτρά.

Πυλά ζαμάν τι πέμνιν ςτερ —
Ντυκύςς! Πες ένα ςτυρυτὲρ
Ατό το ανέμο-καλίς
Πίριν ας χόρα-μας πυλίς!
Τι χάθιν ςυ ντυκύςς Λαμπος' ς —
Τος γίρςιν ας ολνύς αργός,
Κε γίρςιν «ίτμος» μπολςςεδίκς!
Τζαχ ςιφτε ςόρεπςιν τ' γαρίπς.
Συρὲφταν κάπυςυ νυμάτ
Κε πςςίρςαν γράφαν ςτο οτριάτ...

Ε, «δ ντεδιατνάτςατομ γοντύ»
Τ' φοτία κὲιτιντον παντύ!
Παντύ, — πυ έκλυθις — ντυςςμάν!
Τυ ζίςμο ίτυν — ντοζ-ντυμάν...
Σα τζόλια πρὰτανεν Μαχνός,
Πυλίς, πυλίς χιρλάιςεν τός!
Σ' ατόνα γλίτυναν χυριάτ, —

Ντρανάς — καράτελνι οτριάτ:
Για Μάι-Μαέβςκις, για Σςκυρός
Ίτυ ίτυν τι' άλο φοβερός!
Το ζμόνιμο απςά τι περ:
Ατός-πα: «δος», αύτ-πα — «φερ»!!
Φερ κόζμυ, πράμα, ζαιρέ...
Ζαμάνια πέραςαμ, αμπρέ!

* *
*

Ατό ςυρύ πολά κερός
Χαμπάρ δεν ίχα ςυν Λαμπός.
Στερ — ςον ςα φτίαμ τυ χαμπάρ:
Ενα κερό ςμα ςτυ μπαζάρ
(Τίλαγα ίλιγανμε στερ,
Το ίτυνε παςυ βραδμέρ)
Χαρςςύ ς' τακάμας τ' παρτυζάν
Ντυςςμάνυς κζέιν χαμπαριςτάν.
Υςπυ καντέιν καλό ςκυτίν
Λιςςάρκα ντόχτανε ατίν.
Πυ ίβρανε τ' ατζέλ γιαςςλάρ,
Ατί παντύ παςυ χυρτάρ
Τυ έμα στάθιν γιάντο τζιχ...
Τακάμας πέμναν άλιαχ λιγ,
Κε νύνςιν κάθα ις ατότ'
Να ςαχιντράιβιν τον δαφτότ.
Λαμπός-ς δεν πόρςιν αντ' γερά
Να γιαγαλέβ πυλά μακρά.
Πες ένα τζαλιμένυ ζαν
Τος μλόθιν 'πκάτο ςυ τζαράν.

* *
*

... Πεσυ χαμίςς, πὲςα φρατέις
Περνύν τα μέρις-τ, τα ϐραδέις-τ.
Παντύ ντυςςμάν... κυρμένυς μλυτ
Σαχνέϐ ς' ατίντς να φανερὺτ.
Καμία αντα εςς τζαρά,
Σ' κανύς τυ ῥφτιρο χυτρά
Περάζτο ύςπυ κςεμερέϐ
Κε ζμπδαζ απςά να γιαγαλέϐ!

Λαμπὸς ςμα ς' χόρα το πρατί
Τζανκλίχτιν ς' Τζανταύρ τυ φτί
Αντ' ένα ϐρυςςιγό ϐραδί
Τυκότ τυ μὲγα τυ πεδί
Περ' ντάματ δόδεκα αλγὰδ
Κε νίχτα γιαναςςέϐ ς' χυτρὰτ.
Λαμπός-ς — παπάςςας — το τυ ςατ,
Πες κλύνια ὲπιςιν, κεμάτ...
Κυρμὲνυς, τος-πα ίςςιν πςςί!
Τι ίτον όκςυ: ςςυ-ϐρυςςί,

Σκυτνία — ϐγαλ ματίς τυ φος!
Στον ίπνυτ τ' ὶκςιντυ Λαμπός-ς:
Πέςυ μπαχτζά, ςμα ςτο πιγὰδ
Κατὲϐαν δὸδεκα αλγὰδ,
Τυρμάςςιπςαν χαρςςὺ ςτο τζαπ...
Πυλά να λέγυ τ' εν ιςάπ:
Πιρναμί ςίμοςεν πιρνός —
Σι άρταχ ίςνε αρφανός!!!

Περνύν ζαμάνια κε τζιρύς...
Πυ εν ατόρα Τζανταύρς:
Μακρά! τος μέγα ςυρμπατζίς
Πρατί ςτυ Σέρμπια γιαλτζίς!
Πότι τι' άν εν-πα, τος νυνίζ,
Το ιμπριζνό να τυ γιρίζ:
Ατί-πα, — για τι μας - πυλί
Βαςτύν ς' καρδία-τιν χυλί!
Καμία — τό-πα όρα εςς —
Μις παλ' να κζένυμ ςτο κυρέςς.
Ατότ' ναμί τρυμάζ τυ ςςερς!
Ας ίςε ίτμυς, ας τυ κςερς:
Το δλία πςςίρςιν-τυ Λαμπός' ς, —
Τυ μπίτιμυτ θα εν τυκός!!!

... Δεν ίτυν ςτα γοργά, πεδί,
Ατίτκυ όμυρφυ βραδί!
Τα άςτρις κρέμνι χαμιλά
Κε φένκυς τεκαράν γελά...
Τιμίζκυ, κρίυ κε βαθί
Κε γιαλιςτρό αμα ςπαθί,
Πιρνά ποτάμ. Αςα μαρέις
Ατί νιγλά, πςιλά ςιλβέις
Τρυμάζνι ς πυταμί τ' γιαγά,
Θαρίς. τυ φίλυ-τιν ρεγά!

Μαριύπολι XI-1931.

ΕΠΕΦΤΕ ΒΑΡΙΑ ΜΟΛΙΒΕΝΙΑ ΒΡΟΧΙ...

Τα τάγμα-μας, απτο 1-ο σίνταγμα τις Μαριύπολις, βρισκότανε πάνο στο βονό. Μπροστα-μας απλονότανε ο κάμπος. Ι άσπρι ίτανε κάπο πίσο απτον ορίζοντα. Περιμὲναμε διαταγί για να κάνουμε επίθεσι στο Κοσταντινογρὰντ. Επιτέλους ένα βράδι πίραμε αφτί τι διαταγί...

Εκίνι τι νίχτα δεν κιμιθίκαμε. Ετιμαζόμαστε πιρετόδικα για τιν επίθεσι. Μιλούσαμε χαμιλόφονα, δεν καπνίζαμε, πέρναμε φισέκια, καθαρίζαμε τα τυφέκια-μας. Μας φέρανε κάμποσες κάσες με κίτρινες γαλικές κάσκες κι ο καθένας διάλεγε από μια για τον εαφτό-τυ.

Αφτί ίτανε ι πρότι μάχι, πυ ὲπερνα μέρος. Δε μπορούσα να ισιχάσο. Τιν περίμενα ανιπόμονα.

Ι τελεφτέες προετιμασίες τελιόσανε κε ξεκινίσαμε προς τα κάτο...

'Ιτανε ακόμα σκοτινά... ισιχία. Μόνο κάποτε ὲσκιζε τον αέρα κανένα βόλι, πυ ρίξανε απρόσεχτα...

'Αρχισε πια να ξιμερόνι.

Ο ορίζοντας κοκίνιζε. Στο δρόμο αντα-μόναμε χορικύς, πυ βλέπανε με θαμαζμὸ τι «μεταμόρφοσί-μας σε γερμανύς». Μα κε μις, όταν ὲφεξε πια, κιτάζαμε με γέλια ο ὲνας τον άλο κε δε γνορίζαμε τον εαφτό-μας με τις γαλικές κάσκες...

Περνούσαμε από χοράφια με όριμι απσιλί κε κίτρινι σίκαλι. Στ' αριστερὰ έκοφτε τον κάμπο ι γραμί τυ σιδεροδρόμυ. Ο 3-ος ρομέικος κόκινος λόχος-μας έπρεπε να επιτεθὶ πάνο στι σιδεροδρομικί γραμί.

Βαστούσα γερά το τυφὲκι-μυ, πίγενα ανάμεσα απτι σίκαλι κε δε χοριζόμυνα απτι γραμί-μας. 'Αξαφνα ακύστικε ένας βόμβος πυ όλο σίμονε. Αφτό το σφίριγμα ὲσκισε τον αέρα κε μ' ανὰνκασε να σκίπσο ὰθελα. Κάπυ μακριά προς τα πίσο ακύστικε ὲνας μεταλικὸς κρὸτος... Ιστερα ακύστικε δέφτερος, τρίτος. Αρχίσανε να ρὶχνυνε πάνο-μας κανονιές. Ι άσπρι ιδανε τι γραμί-μας κε μας χτιπύσανε με οβίδες. Κάθε λίγο πότε δο, πότε κι φενότανε πάνο απτα κεφάλια-μας ένας ὰσπρος καπνός κ' ίστερα ὲπεφτε βαριά μολιβὲνια βροχί από σραπνὲλ...

Χαμιλόσαμε λιγάκι, χονόμαστε σαν πέρδικες μὲσα στι σίκαλι κε πιγένανε γλὶγορα μπροστά, ὸλο μπροστά δίχος να σταματίσυμε ύτε ένα δεφτερὸλεφτο... Σε λίγο ο εχτρός ανανκάστικε να πάψι τι φοτιά, μα όχι για πολὶ κερό...

Απτ' αριστερά φάνικε ανάμεσα στα χαμόδεντρα ι μάβρι σιλυέτα ενός θορακιζμένυ τρένυ τον άσπρον, πυ ίρθε σιμά στο λόχο-μας κι' άρχισε να μας χτιπάι με τα πολιβόλα...

Κςαπλόθικα στο χόμα, μέςα στι ςίκαλι. 'Εςκαφτα ένα λάκο για να πολεμό καλίτερα. Τα πολιβόλα κάνανε δινατό κρότο. Θαρύςες, ότι όλα βράζανε ολόγιρά-μυ. Δοκίμαςα να φονάκςο για να καταλάβο πυ βρίςκετε ι γραμί-μας. Καμιά απάντιςι! Αρχιςα τότε να ςέρνυμε κε να πιγένο προς τα δεκςιά. 'Αμα έκανα κάμποςα βίματα, ίδα ςιμά ς' ένα ανεμόμιλο, πυ βριςκότανε ολομόναχος στον κάμπο, το διικιτί τυ λόχυ-μας. Κίταζε ίςιχα με το κανοκιάλι... Ι γραμί-μας πίρε διαταγί να πάι προς τα δεκςιά κε δε μυ το ίπανε: 'Ιρθε πια το πιροβολικό-μας με διικιτί το ς. Τρυχάνοφ κι' άρχιςε να χτιπάι το θορακιζμένο τρένο τον άςπρον. Κάμποςες οβίδες πέςανε απάνο-τυ κε το ανανκάςανε να φίγι πίςο.

Κςακολυθίςαμε τιν επίθεςι, χτιπύςαμε τυς άςπρυς, πυ φέβγανε άταχτα κε μόνο ςα βράδιαςε ςταθίκαμε.

'Ολι τι νίχτα έβρεχε δινατά. Γενίκαμε μύςκεμα, μα δεν αφίςαμε τις θέςες-μας. Το προί κυραζμένι, άιπνι, βρεμένι κςεκινίςαμε για να κςακολυθίςυμε πάλι τιν επίθεςι.

Το εχτρικό ιπικό φάνικε μια φορά στον ορίζοντα κε ίθελε να μας κικλόςι. Ι γραμές-μας λίγο ταραχτίκανε. Μα τότε φάνικε ο διικιτίς τυ ςιντάγματός-μας ς. Απάτοφ πάνο ςε μάβρο άλογο.

Ι κόκινι στρατιότες αγαπύςανε πολί το διικιτί-τυς, πυ ίτανε πριν εργάτις στα εργοςτάςια τυ Ιλίτς. Μόλις ίρθε ο ς. Απάτοβ πίραμε θάρος κι' αρχίςαμε κάτο απτιν οδιγία-τυ να χτιπύμε με ομοβροντίες τυς άςπρυς. Ι μάβρι γραμί τυ εχτρικύ ιπικύ αμέςος πίρε το φεβγιό. Ορμίςαμε μπροστά με φονές «υρά», κρατόντας τα τυφέκια ςτα χέρια.

Ι άςπρι φέβγανε με πανικό. Ο δρόμος ίτανε πια για μας ανιχτός. Από μακριά φενότανε το Κοςταντινογράντ. 'Ιςτερα απο μια όρα πίραμε αφτίν τιν πόλι, δίχος μάχι.

ΤΟ ΠΕΡΑΓΜΕΝΟ
(ΠΙΙΜΑ)

Τα χρόνια έρκνε κε περνύν,
Γιυρόντ πυθέννι, γιάςς γερνύν,
Τζυνύριυ κόζμος—πυ ντρανὰς.
Τυ ζίςμο κλοθ, τυ ζίςμυ ϐραζ.
Το πὲραςιν τυ αλεκέτ
Πυλί δεν κςέρνιτο, ελμπέτ!
Σε μας-το ίτυν στιϐαρό,
Σε μας-το ίτυνε πικρό,
Σε μας-το ίτυν φοϐιρό,
Τ. περαγμὲνο τον κερό!

Γο κε Ζαχάρς πυλὰ ζαμάν
Αντ' νεμτς — «ϐαςιλικό ντυςςμάν»
Ντυκύςςεϐαμ. Τα ίδαμ μις —
Φοϐάς ατόρ' να τα νυνίζ'ς.
Πέςα πιλά, πὲς το νερὸ
Πυλὰ μις πὲραςαμ κερό...
Σςυμκά, ςυ τζολ, πεςτο αγιὰζ
Πυρίς λαφρά να το περάζ'ς;
Κε ςάιπςαμ-το ϐαχτ ατότ'
Το κζὲιν ϐαςλὲας μαναχότ!

Ζαχάρς — τι πέραςιν πυλά, —
Τος μία ίπεν-με κριφὰ:
— «Καρδίαμ άρταχ να μπιτέϐ,
Τ' χορὶο να ντρανά γιρέϐ.
Ας φέϐυμ ςπιτ, ναμί φυϐάς:
Σα ίδις άτχα δεν ντρανάς!»
Μις ϐρέθαμ δίμας-πα καρδὰρ,
Τζυνάιςαμ ςπιτ αν τυν Ζαχάρ.

Δι ακςιπὸλτ κε δι ςςκιζμέν,
Τζαναβαρίτκα πιναζμέν,
Μις ίρταμ ςπιτ αχτυ ντυκύςς...
Ντρανύμ: πες χόρα κλόςςκνι πλυςς:
Τκαντζίδ, υριὰτνικς... κε παπάς
Αντ' δὲκα-δόδεκα αλγάδς
Πες τα ςυχάχια χαταλέδ
Στο δόλοςτ φιμένς ςυρὲδ!

Να δίχκις δεν ίςςιν τζαρά.
Πες ένα όφτιρο χυτρά,
Πυ μλύτανταν πυλί γιαςςλάρ,
Μις δάδαμ τοτ' αν τυν Ζαχάρ...
...Ενα δραδί, ςκυτνό δραδί
Νιγλός, πςιλός αμα ςιλδί,
Τος ςὸρεπςεν υλνύς-πα ςματ
Κε λε: «Να μλύμιτς τ'εν ιςάπ.
Πεδία, κςέριτ τι, ιλάτ
Ας κάμυμ χυριατί οτριὰτ!
Ις φερ διντόδκα, άλυς-ςςτικ,
Αλυς - τςεντράλκα — ντρομποδίκ...
Δυςάτ χαμπάρ υλνύς τ' γιαςςλάρς!»
Αιτς ςόρεπςεν οτριάτ Ζαχάρς·
Κε ένα όμορφο δραδμὲρ
Μις τ' χόρα πίραμτο ςυ ςςερ!

Μις μέγα ίχαμε χαρά,
Αμα δεν δάιν ατό μακρά.
Αγρίκςαμ τζάλκα τυ χαμπάρ:
Ντυςςμάνυς κζέιν αςυ μπαζάρ.
Τζυνάιςιν πὰνυ-μας αςςτζὲρ
Κατόν πενίντα όφιτςέρ.
Να φλάγυμ—δεν ίχεν τζαρά:
Αντα διντόδκες κε δικρά
Χαρςςὺτιν κζέδαμ, — τί ντρανάς.
Τυ τζολ τζυμπάρκυ ας αλγάδς!

Ας χόρα κάπυσυ αδλάχ
Χαρςςύμας ντόκιν πυλεμιότ.
Θαρίς, δρυςςί αντυ πυρτζάχ
Καντέιν απάνυ-μας ατοτ'!

Δεν πέρασιν πυλά ςυρύ,
Μις ίρταμε χαρςςύ-χαρςςύ.
Ο, ντόχταμ τότες δινατά!
Τα τφάτια χτίπαναν πιχτὰ,
Ντυςςμὰνυς πςςίρςεν γιαναςςέδ,
Μάτια-ςχυτνά χυλτὲδ-χυλτέδ.
Ατότες μις πολί (χαμὲν!)
Πυρέφταμ χὰλις μιθιγμέν...

Αρὲα έχρυγαμε μις
Κὲ πςςίρςαμ ὲφιδαμ ις-ις,
Πες ταραμά ςμα ςυ πιγάδ
Αντα μας σίμυςαν αλγάδ.
-Δεν κςπάχτιν γιάντι-μας Ζαχάρς.
Κυρμένυς, ίτυν τυς καρδάρς.
Τυς χύλκςιν: «Σίμυρ τὶνα φεδ —
Να χαν το χόρα-μας γιρέδ,
Αν φέδυμ — ύλμας-πα χαμέν.
Πεδία, φέπςμυ ναμί εν!»

Μις γίρςαμ κάπυςυ νυμάτ.
Αντυ ςτερνόμας τυ χυδάτ
Παλ' πςςίρςαμ πὲλςαμ πας ντυςςμάνς...
Στο τζολ θαρίς καντέιν τυμὰνς.
Ντρανύμ: τυ γράδα-τιν αρέν
Τ' φοτία-μας πυ ςμα καντέν!

...Απ ένα° πὲμνιν-μας πατρόν
Ντυςςμάνυ-μας τυ εςκαντρόν
Αντα το πίραμ μις ςυ πλεν...
Πυλίς μις ίχαμε ντυγμὲν,
Πυλίς μις ίχαμ ςκυτυμέν,
Ντρανύμ, μετρύμ — Ζαχάρς-πα τ'εν!

Τ'εν Βάνιας, Κόλιας κε Λαζάρς...
Μις χάσαμ τοτ' πυλί γιασςλάρς,
Το τ' μέρα άπιρα μυρά
Πες χόρα πέμναν αρφανά!...

Τ' οτριάτ-πα πέμνιν αρφανό...
Το τυ βραδί υς τυν πιρνό
Χασιβετλάιβαμ τον Ζαχάρ...
Γυργόρς τοτ' σκόθίν πάσυ μπδάρ:
«Ναμί νυνίζιτ, αγρικάτ!
Ζαχάρς σκυτόθιν—εν οτριάτ!»
Κε στερ Γυργόρς πυλά ζαμάν
Μας πράτζιν-μας χαρςςύ ς ντυςςμάνς.

Τ' οτριάτ-μας όσιβιν καλά:
Πυλί γιαςςλάρ ασαμακρά
Εμ απιζί κε εμ αλγάδ
Τοτ ζμίγκανταν πες το οτριάτ.
Στο Κόκινο Στρατό τζαχ στέρ
Μις δάβαμ το τυ στυρυτέρ.
Χατέιδα ίδαμ μις πυλά.
Στερ δάιν τυ δλίαμας καλά.
Ενα κερό, κερο καλό
Ντυςςμάν φυρτζίχταν συ γιαλό!

Γιαςςλάρ, γιαςςλάρ! Αγρικισάτ:
Σις σίμυρ όλςας-πα γελάτ,
Σε-ςας κανίς δεν περ νυμπάτ.
Τραγόιδα ςςένκα τραγυδάτ.
Ντυςςμάνυ-μας χαντρέβ τζαρά
Ντυκύςς τζυνύριυ να πςςιρά,
Τος δεν πορί να πιθερέν...
Ας ίςιτς πάντα-πα τμαγμέν!

25/X 1932

Δ. ΤΕΛΕΝΤΖΙ

ΑΝΤΑ ΚΡΙΜΙΣΣΚΑΝΤΑΝ ΤΑ ΦΙΛΑ

* * *

Τιντζλίχ . . .

Σκυτνό ςτυρυτερνέςςυ νίχτα.

Αλαί άνεμος γνέφανιν κανά τνά κε λαλαςςάρκα έμπιζιν αν τα δέντρυ τα φίλα. Ατότες τα ςαρέα φίλα κόφκανταν αν το τίντζκυ τυ χαςςιρλάεμυ κριμίςς-καν-ταν πας τον πάτο, πέςα χυρτάρια.

Σμα ςτο μέγα τυ δεντρό, χάλις χαιαδί μαρτζαντάςς ςτέκιντυν ςτρατιότις.

Μία-μία αντα ίφτεςςκιν τυ τςιγάρκατ, ας το μικρό, πλιγμένο άντα ςίδερα, τυ γιαλίτς Πλατόνς χόρζιν πεςυ ςκυτίν αχ τυ ςιρνικί τυ φός ςτρατιότι τυ πρόςοπο κε ςπρύτςκυ γιαλιςτρό κοκάρντα πας το χυμπάνκυτ το ςςαπκίτςα.

Κε ςτέρας πάλι όλυ-πα θαρίς κε ςίνκεβιν πες-τυ ςκυτνία.

Ατότες Πλατόνς γιανκιντέν πςςίρανιν πράτανεν πες-το πόρεπ ας ένα κυςςὲ υς τ' άλο . . .

Φένιντυν τυ αγρικά μία-μία Μάρας τυ νταύςς. Αφτί, πρεπ-νας, δεν εν ας' ατὸνα μακρά. Τί νυνίζ, τί καμ ατόρα ατί;

Τυ ςυτ-τιν ίτυνε τζάλκυ κε κυντό: ςκότομα. Πλατόνς δε θελ να νυνίζ πας τα τό, το πέραςιν κε πας το αφτό τί τον φλάι,—άμα, ένα λυγάς τυ νύνιζμυτ δε πόρνιν να δὰινιν ας άφτα μακρά κε όλυ έκλυθιν λόρια.

Μάρα . . .

Αφτί, αν τίνα ίτυνε άιτς ςιδεμένο τυ ζίςμυτ, τίνα πυλέμζινε αν ντυςςμάνς αφόβιτα κε καμία δεν ίκςερεν τί εν μπυλτράιμο, αν' τίνα πυλά χατελίδκα τόπς δάινανε γιαναςςά-γιαναςςά,—ατόρα, τςακυμέν, ντυγμέν, χυριζμέν αχ τ' ατόνα φλάι το αβριζνό τ' μέρα . . .

. . . .

Ντόκιν ςτο νυτ Πλατόνς τίλαγα π - τα φορά αςχαλντί πιάςςκιντυν πας-τα προκλαμάτςιες (αντα μαθένιςςκιν πες το ινςτιτύτ), τίλαγα τιντάιβαν-τον κε πίραντον κε δάιναν ςτο ςςτάπ.

Αιτς δεν το έμαθιν, τις τυν τζάχιπςεν.

Αντα τον πὲριςςκαν κε δάιναν, πας ένα γιρί ίδεν γνοριζμὲνο, οςυ μιςό ςςκιζμὲνο προκλαμάτςια, γραμένυ γαλικά:

«Νάφτι κε ςτρατιότι! Σας ίφερινςας τυ μπυρζζυαζὶα να ςκυτόνετ τα ρύςκαςας τα αδρέφια» . . . Τ' άλο ίτυνε ςςκιζμένο, αμα ατός ίκςιριντυ τὶ τι' άλο γράματα ίςςεν . . .

Τα λόιατ έγραπςιν-τα απλόγυτ!

Πες το ςςταπ πολά ντόκαντον, πολά ρότανάντυν, αμα δεν πόρςαν να μαθὲννι τίπυς-πα κε πέλςαν-τον. . . .

. . . .

Ντόκιν στο νοτ Πλατόνς, τίλαγα ας τατό στέρ, ένα μέρα πας το Ντεριμπά-ςοβςκι τ' μιςαρέα ίρτεν χαρςςύτ Μάρα, τίλαγα λαχίρντεπςαν ατότες κε τίλαγα αχ τα τό στέρ. Μάρα, τίνα πέτακςιν το Ινςτιτύτ απίςυ ςον Πλατόν, πςςίρςιν δύλεπςιν αντ' μπολςςεβίκς . . .

Μαρία Πεταλίδι . . .

Ντόκιν στο νοτ Πλατόνς το παρκόμ, αντα τον πέλναν στο χοριό-τ κε στ' άλα τα χωρίατα να δέγκετ αντ παρτιζάνος, αντ κομουνιςτές, τίνα πέμναν για το άκιρθό τ' δύλεμα.

— Μαναχόμ θα πάγω, γιόχςαμ δύιτμι κανίνα τι' άλο ; ρότςιν, αντα πέριςςκεν χαρτία κε καπίκια.

— Σίντροφι Πεταλίδι-πα να πάι ντάμας, γιαν εν ατί-πα ς' αφτά τα μαρέις !

Ατο το μέρα, αντο βαρί το πάρεμα ανάςα-το τρένο πίριν κε δάιν τον Πλατόν κε τ' Μάρα στο βορά. Πλατόνς κε Μάρα ίρτανε ς Πλατόν το χορίο. Τίλαγα λίγα μέρις χορίζνιτς αχ τα το τ' μέρα, αντα πράταναν αντ Μάρα πέςτο όρυς, το στέκιντον αβλάχ αχ το χορίο !

— Πόςα μέρις εν το ίμιτς αδό, Πλατόν ;

— 3 μέρις. Σίμυρ άρταχ τα 4 το Νοέβρι.

— Αρταχ τρία μέρις κε δεν έκαμαμ τίπυς-πα !

— Ναμί χαςιβετλέβς, κόμα τίλαγα βλίς-πα κάμυμ. Πόπςα να ςυρέφκυμιτς πες ταραμά αντα πεδία.

Ατίν δάιναν αν το χυλάι κε Πλατόνς αντο ταιαχίτς έκρυιν κρέμζιν αππάνυ στα κλαδία φίλα.

— Μέρα αβόρνιν. Αιτα αςπίτ !

Ατίν κζέβαν απέςυ στο όρυς κε λον το στενό το στρατίτςα καντέβαν πες το ταραμά : απατί ίςα τ' χορίο ίτυνε ςμα.

Πλατόν το ςπίτ ίτυνε ς χορί τ' ν άκρα.

Αντα κζέβανε αχ το ταραμά κε φάνιν Πλατόν τ' ν αβλί, Μάρα (τίνα πιάνιςςκιν αντ' ένατς ςςερ Πλατόν το ςςερ κε αν τ' άλυτς κςερά τζυλί τζιτζάκια) έμαθιν-το τίλαγα τρόμακςιν το ςςερτ.

Πλατόν το τζιρὰι ίςπριςιν.

— Στα μία.

— Τί εν ; Μάρας τ' καρδία χτίπςιν κε ένα τνα στάθιν.

— Πες ν' αβλί-μας αλγάδ !

— Ναμί φανερύμιτς—καντέτ !

— Ιοχ, ςι πέμνι, ναμί φανερύς, γο χριάζετε να πάγω, αν τ' εν στον ντόπομ να πέρνι τον αδερφόμ. Τίπυς-πα τ' εν, κανά λυγάς αλντέβυμτς,—μόνο μία αλντάιςαμ-τς !

Πλατόνς αφίκιν τ' Μάρα πες ταραμά κε δάιν.

. . . .

Αντα έμπιν πέςυ Πλατόνς, ις κοντός οφιτςέρς αντα βλυίες πας τον πρόςοποτ αρατράιβεν-τον ας μάνατ κε ας Ελένα (αδερφίτ).

Οφιτςέρς έβγαλιν το ναγάν κε έκλυςιν-το χαρςςύ στον Πλατόν. Στρατιότι τιντάιςαν-τον.

— Επαρέτ'-τον! ίπεν οφιτςέρς.

Στρατιότι πιάκαν τα τφάτια-τιν χαρςςύτ κε έβγαλαν-τον όκςο.

— Βάι, το πεδίμ, τί ίρτες; μανχράιςιν μάνα-τ κε έντραμιν απίςυτ, αμα ςτρατιότις ςκύντιςιν κρέμςιν-τιν.

. . . «Αιτέτ-τον ςτυ ςςταπ, ατί λαχαρντέδυμ ντάματ τίλαγα πρεπ, κόμα χριάζετε να το μαθένυμ, πυ εν τυ κυρκυτζζίνατ-πα!»

Αντα θα να κζένιςςκαν ς ν' αβλί όκςυ, ςτέκιν-τον ις άθορπος. Αντα τον ίδεν Πλατόνς, ένα-τνα κςίλυςιν κε πέμνιν αχτο θαγμαζμότ. Ατό ίτυνε πομέςτζικ γιός, Ταμύρ Κόςτας, τίνα μαθένιςςκεν ντάματ ςτυ Ινςτιτύτ.

«Ατύτυς ίφεριντς»—νύνςιν. Αντα θα πέραναν απ' ςματ, ατός, Κόςτας, ανιατζελίδκα χαμνυγέλαςιν.

Κζέβαν αςτυ γιρί. Πλατόνς έμαθιντο, άλο τυ δεν ντρανά τ' χαραλντί-τ.

«Τόρα Μάρα ναμί πιάςςκιν-τυν κε...

Αμα αντα-τον πίραν κε δάβαν, πας ένα κυςςέ ίκςιν απίςυτ ντυπυρτέις κε τυ έκλυςιν ατό-πα, ένα κυρίτς ντλίχτιν ς' γύλατ.

«Εχ, Μάρα, Μάρα, δεν κςερς μπολςςεβίκικα να χυλαντρέβχες, ατόρα χάςις τυν δαφτύς-πα. Τυ χαμπάτ έχνι-το τα μικράς τα χρόνια!..»

. . . .

Στις 9 τυ Νοέβρι ίχανε δίκι (ςύτ). Αφτό δεν κύτεπςιν πολά. Πλατόνς δεν έβαλιν-τα φτι, τα ίλιγαν ατί, αλαί έςυςιν ςα φτιάτ:

«Στο ςκότομα πες τα 24 όρες»...

* *
*

... Αντα-τς πèριςςκαν κε δάιναν, άρταχ ιςιλετέν καλά χάρακςιν μέρα.

Αβοριγό ςτυρυτιρνέςςυ άνεμος έμπιζιν αντα πέςςα-τιν για τςάδεβιν τα μαλία-τιν.

Τα χαμίςςα πες το ταραμά τεκαράν χαςςιρλάιβαν, θαρις ανανκάςςκαν-ταν τυ γνέφςαν-τα γυργά κε ατόρα ςαλèφκανταν να τίμζαν τ'ένα ν'τάλο.

Λον ςτράτα ζμπύδαζαν κε δάιναν ινέα νυμάτ, θαρίς φυβάταν-ταν, ναμί χαμαλέβτς ίλιος.

Μάρα πιχτά πςςίρςεν μπρύμτςιν. Πλατόνς δάιν ςματς κε πιάκιν-τιν απκάτυ ςυ παςκάλα. Ατότις κόμα ατί ντράνςιν λόριατς κε ίδιν έμπρυτιν τυ δάιναν δί ςτρατιότ, ςτα μαρέις απ' ις κε απίςυτιν τρι νυμάτ, όλ-τιν πα πιάνιςςκαν τα τφάτια-τιν «πάς το ίτμυ».

Ατί ατόρα δεν τρόμαζιν, τίλαγα τρόμαζιν ςίφτε. Πλατόνς, αντίς νάζις, μόνο έφςικςιν τυ ςςερτς. Μάρα έμαθιντύ κε ένα λυγάς παραπυνιτά χαμνυγέλαςιν·

Αφίκαν τυ ςτράτα κε έκλυςαν τζαπριφτά λον τα ζάνια. Πας' Μάρας τα κάλτςις ςυρèφκανταν τζαγάνια κε άρταχ δινατά αντα χαντιζάν, ατί λίγανιν μίαμία κε τιμιζλάιβιν-τα.

Τζάλκα, γιάντο μάβρυ τ'γυνέα, φάνιν τυ όρυς. 'Εμπαν πες-τυ όρυς. Τιμίζκυ, όμορφο αέρα ντόκιν χαρςςύ-τιν

κε Μάρα κανά τρία φορέις βαθέα πίριν ανάςα-θαρίς ὶρεδιν όλυ τυ αέρα-πα να τυ τράβανιν απέςυ-τς.

'Ιτυνε τίντζκυ λόρια κε ας'-αφτό τυ τιντζλίχ νίςςκιντυν άγρυ, κε κατ άμα μιρμίντζ, έντριςςιν μπυρντέν λον τ'ράςςα, θαρίς άρταχ έβαλαντς πες το ταμπύτ ζντανί κε καρίθυζαν τυ χαπάχ.

Κζέβανε πας ένα υμπαδίτςα, λίγο αδλάχ αςυ πύιυ αλαί ςτέκανταν δία πςιλά παςςέα δεντρά. Πας το υμπαδίτςα, ςμα ς'ένα μέγα άςπρυ χαιὰ ίτανε τρία νυμάτ. Ις-τιν αντο μάβρο τυ μπυρνόζ πας αμπλάτιατ [illegible] τα μεγάλα τα ςτρυνκλά τ[illegible]α, κάθιντυν πας-το χαιά κε α[illegible]ενα νιγλό ταγιαχίτς έςκαφτιν τςυχυρίτζα. Πας τα γόνατα-τ ίτυνε ένα μέγα άςπρυ μαςὺρ.

Αλς—δινός-τιν — Πλατόνς αγνόρςιντς: ις ίτυνε αφτός οφιτςέρς, αντα φλορίτκα τα πογόνια, τίνα-τς ρότανιν κε έκρυιν, άλυς-τιν—προκυρόρς, τίνα ὶτυνε ςτο δίκι (ςυτ).

Μάρα, αντάτς ίδιν, τεκαράν ίςπριςιν κε κυντυςτάθιν, ςτερ μπυρντὲν, ένα-λυγάς χαμπατλίδκα ντράνςιν πας' τον Πλατόν, μία δεν τιν δριςςκ μαανά, αμα Πλατὸνς τίπυς-πα δεν τιν ίπεν.

Αντα έςυςαν ς'αφτό τον τόπο—ςτάθαν. Οφιτςὲρς κε προκυρόρς κατ ίπαν τ'ένα ν'τάλυ-τιν, ςτερ οφιτςέρς ίρτεν ςμά-τιν.

— Φυκριθέτ τυ πρίγοβορ!

— Οχι, ναμὶ βάλιτ τον δαφτόςας ςτο ζαμέτ,πυρύν να ςας χαμαλέδνι τακάμας κε να χαραμόνε τ'δλία-ςας.

Οφιτςέρς μάβριςιν ας' χυλί.

Αφορπος, τίνα θα νίςςκετ ςτα δία μινὺτια ςτερ αςάλιφτο κυδντά, χαχανίςςκεντυν πες-τα μάτιατ!

Οφιτςέρς ντόκιν ςτο νυτ, τίλαγα Πλατόνς αςυ ντόςμυ ςτερα μπαλὲφτιν κε αντα ινκςεν τα μάτια-τ, έφτςιν πες οφιτςέρ τον πρόςοπο ένα χαπέα μακαρτζαγμένυ έμα.

— Ντρανύμ-τυ, τί θα τραγυδάτ λίγυ ςτερ! ίπεν οφιτςέρς. Δαφτότ απέςυτ νύνςιν άλο:

— «Αν ίχα 500 ατίτκα παλκάρια γιαν-τα τόνα, όλυ τυ ντυνιά πέριςςκα ςυ ςςέρυμ!»

— Ναμί φοβάςιτς—ίπεν-τον Πλατόνς—μις δεν έκυμ τί να χάνυμε, ας κλετςις, αντα δριςςὰςιτς ςτα κάμας τα τόπατα!

Οφιτςέρς κατ ίπεν κριφά τον προκυρόρ κε γιαγαλάιςιν, γίρςιν:

— Εδγαλέτ τα ςςὲαςας!

Πλατόνς τζάλκα-τζάλκα γδίςτιν κε πέμνιν μόνο αν το δρατί. Τα φυριςίες-τ έςιρνιν-τα χαρςςύ ςτον οφιτςὲρ.

Μάρα γδίςςκιντυν αντο χυλάι κε αντα τα έδγαλιν, δίπλυςιν-τα κε έβαλιντα πες-τα χυρτάρια, ναμί πυχνὶχκνε. Αντα μπιτράεςιν τ'δλίατς, αν τυ ςάχκυτς τυ ςςερ ςόρεπςιν καμςί-τς τ'αςτίθα κε ντρυπιαχτκὰ κρέμαςιν τυ τιφάλτς.

— Πρατὲτ, ςταθίτ ςμα ς' αύτα τα δεντρά!

'Εκλύςαν, δάβαν...

Μάρας τα γόνατα λίγςαν.

Πλατόνς δάιν ςμα-τς.

— Αγαπιμένςα, πιάς τον δαφτός. Νταγιὰνεπςι λίγο τι'άλο, γο παρακαλύςι!

Αλο δεν ίρτεν ραςτ να τιν παρακαλί. Μάρα δάιν ίςα υς'το δεντρό, έκλυςιν κε στάθιν χαρςςύ ς' στρατιότις. Ενα χαπέτςα ςάρκα-πα δεν τρόμακςιν, αλαί τυ τζιράι-τς ίτυνε γιαν-τυ θάνατο.

... Κάθα ὶς-τιν-πα γίρεδιν ςίφτε να ςκότυναν ατόνα, ναμί ντρανύν τα μάτια-τ, τίλαγα κριμίςςκετ αγιαχτάςςυ-τ.

Πλατόνς ντρὰνςιν πας τ' ςτρατιότις, τίνα έςτικςεν οφιτςέρς ὲνα γρὰδα.

Ενα, δία... ιφτά νυμάτ!—μέτριςιν αφτός. Μάρα δεν χοπαράιδαν τα μάτιατς απ' πάνο ςτυν Πλατόν. Ατός ὲκλυςιν ντράνςιν χαρςςύτς. Κόμα ατόρα ατὸς ντινκάιςιν τα μαδριγιάρκα τζιζία, πκάςο ςτα μάτιατς.

Μάρα δεν νταγιάνεπςιν, έντραμιν— ίρτεν ςματ.—Τα πίραμ τα χαρτία αχ τυ Μοςκβά, τί τα έκαμις;—ρότςιν.

— Έκαπςατα.

Γίρςιν δάιν ςον τὸπυ-τς.

Ατί έντραμιν ςματ να ίλιεν άλο, ατί έντραμιν να τον λέι, αφτός ας μάνατς τον τόπο να τιν ανκαλίζ τυ ςτερνό, άμα ντρυπιάχτιν, Πλατόνς ναμί τιν λε: «Μπολςςεδίκι δεν φλιςςκύνι, πιρνά μι πυθένι!»

... Πιάκαν χαρςςύ-τς τα τφάτια.

Θαρίς κε έγιρνεν τυ δεντρό, θάνιντον κριμίςςκετ πάνυ-τ. Ναμί κριμίςςκιτ το δεντρόντεπ, Πλατόνςγιαςτάνεπςιν χαρςςύ.

Ατός δεν το έμαθιν αφτό τυ έκλυςιν τυ κεφάλ-τ. Φάναν ςτα μάτιατ μάνα-τ, Ελένα κε Αλέκςαντρος.

«Πρατ, μάθι, γο χαζανέδυ κε πιλίγυςι καπίκια»—ίρταν ςτα φτίατ αδερφότ τα λαχαρντέις...

Ντράνςιν πάλι πας Μάρα... χάλις ατό τ' νόρα, άγρα αιδόνκςιν λον τα δεντρὰ τφατί το φονί.

Κατέςυςιν ίδιν τίλαγα Μάρα ςίκοςιν λίγο απάνο τ'ένα τς τυ ανκὸ κε τεκαράν λὶγςιν το κεφάλτς έμπρο, άμα να χυρέφκιν-τον λυγάς. Στέρα, αντυ χυλάι λίγςιν τυ γόνατυτς, κε γίλιακςιν τυ γεραλαιμένυτς τ'ράςςα, λον τυ τραςςί δεντρύ τυ χαμπύχ. Αμα δεν κατέςυςιν όλυτς τυ κυρμί να ςον ακάτυ, Πλατόνς έντραμιν, χύνςιν πιάκιντιν. Τυ αγματυγμένυτς τυ ςςερ άιτς-πα δεν πέλςιν τυ αςτίθ-τς...

Τα μάτιατς ίτανε κόμα κατινά, πύγια μὰνι-μάνι γυμόθαν δάκρις. Υς να κάπνιςαν μία τι'άλο τα τφάτια, Πλατόνς κατέςυςιν ίδιν, τίλαγα πςςίρςαν θέλυςαν Μάρας τα μὰτια, πύια ςτερ τεκμίλ φςαλίχταν κε αντυ χυλάι έρικςαν κε ςτάθαν τα δάκρις πας' τα μάγλατς, χάλις κρίυ γιαλιςτρό τζιχ χαρςςύ ςτο ςτυρυτιρνὲςςυ τον ίλιο...

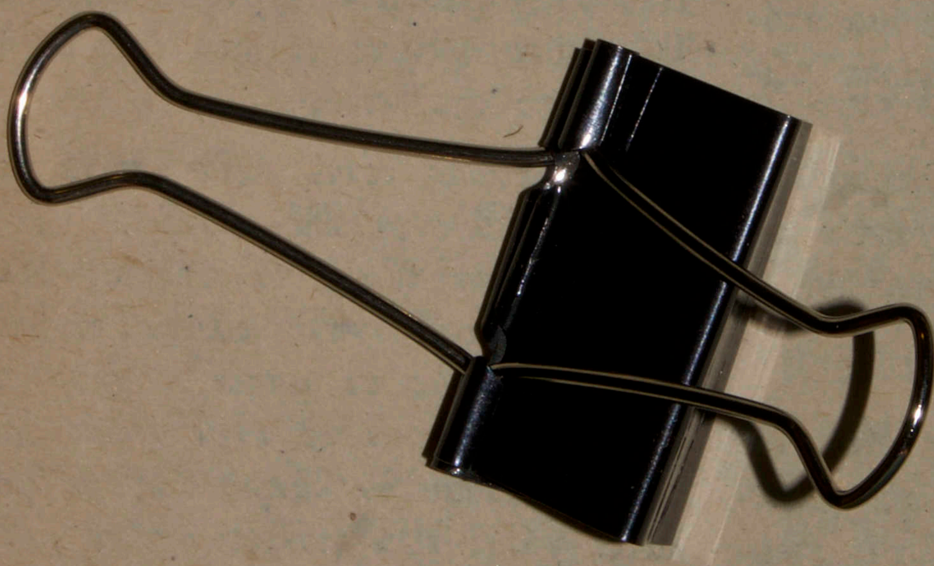
. . . .

Ινίθιν ίλιος.

Στρατιότι γίρςαν ακςαπίςα.

Τίντζκα κρεμίςςκὰνταν τα φίλα πας τα κυρμία.

Χάλις μάνις, τα δεντρά ςτζόπαζαν τον Πλατόν κε τ' Μάρα αντυ ςαρὶ τυ ςιντόν, θαρὶς φυδάταν-ταν, ναμί ρεγύννι...

ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΙ ΘΡΙΣΚΙΑ

ΦΕΡΠΙ Φ. — 9 ΤΥ ΓΕΝΑΡΙ
ΜΑΡΜΑΡΙΝΥ Α. — ΤΑ ΙΔΟΛΑ ΝΚΡΕΜΙΣΑΝΕ...
ΚΟΣΤΟΠΡΑΒ Γ. — ΤΟ ΠΕΤΙΝΑΡΙ
ΚΟΣΤΟΠΡΑΒ Γ. — «ΙΠΕΝ ΤΑ ΙΣΑ»...
ΙΣΤΟΡ Μ. Ν. — ΕΤΣΙ ΜΑΣ ΚΣΕΓΕΛΥΣΑΝΕ

9 ΤΥ ΓΕΝΑΡΙ

Μιςόγιμνι, χλομί, βασανιζμὲνι
Σερνόνταν ςιγανά ςκεδό βεβεομὲνι,
Μ' ικόνες, κςεφτέρια
κε ςταβρά
Με μπροςτολάτι τον παπά.
Ι «δύλι τυ Θεύ» κε τις ςκλαβιάς,
Ακύγανε πυ έλεγε ο παπάς,
«Πος πὰντα πρὲπι με καλό».
Γιατί το θέλι ο Θεός
'Ετςι κε δο ο βαςιλιάς.

* *
*

Κε πυ πιγέναν όλ' αφτί,
Αμέριμνι κε ςιοπιλί;
— Στο βαςιλιά.
— Στο βαςιλιά;
— Γιατὶ;
— Να τυς καλιτερὲπςι τι ζοί.

* *
*

— Κι' ο βαςιλιάς;
— Ο βαςιλιάς τυς ρότιςε: Τί θὲλυν...
Κι' ακύςτικε μια φονί...
«Ελέφτερι ζοί!».
Μα μίπος έτςι αποχτιέτε ι ζοὶ;
Κ' έπιτα!
— 'Επιτα...
Ακύςτικε τραγύδι τυφεκιόν...
Φονές, βονκιτό, ανάθεμα!
Στο χαφιέ Γαπόν.

Κε τι χιονοςκέπαςτι πλατία
Τιν κρίπςανε κορμιά,
'Αντρες, γινέκες
κε πεδιά.
Κ' έβλεπες να λιόνι,
Ζμιγμένο μ' έμα,
χιόνι
—Κε ο Γαπόν τί έγινε;
Σκοτόθικε κι' αφτός;
— Πιός;
Ο παπάς πυ ίτανε μαζί-μας;
Πυ μας οδιγύςε;
Αφτός πυ μας γελύςε;
Μας έφερε ςτυ τςάρυ το κονάκι.
Σαν ίδε όμος το κοντάκι,
Μας άφιςε μέςα ςτι φοτιά
Κι' ο ίδιος έφιγε κριφά.
—Κι' από τότε καταλάβαμε
Πος με παπάδες κε ςταυρά,
Δεν αποχτιέτε —
Λεφτεριά.

Δ. ΜΑΡΜΑΡΙΝΥ

ΤΑ ΙΔΟΛΑ ΝΚΡΕΜΙΣΑΝΕ!...

Χαθίκανε, περάςανε
τα μυχλιαζμένα χρόνια,
πυ ζίςαν κε γεράςανε
μ' ανκέλυς, με δεμόνια
ι προτινές γενιὲς.

* *
*

Τα ίδολα νκρεμίςανε!..
Εζβίςαν τα καντίλια.
Τα φτιάρια τα γεμίςανε
ςταβρὺς κε πετραχίλια
ι νέες ι γενιές.

* *
*

Εκί όπυ ποτίζανε
το δυλεφτί φαρμάκια,
μιαλά όπυ ςκοτίζανε
τα μάβρα τα κοράκια
με μίρα, μ' αγιαζμό.

* *
*

Τόρα ς' αφτά τα χτίρια
τι μόρφοςι ςκορπίζυν,
ςκολιά κι' αναγνοςτίρια
το δρόμο μας φοτίζυν
ςτο ςοςιαλιζμό!:.

Γ. ΚΟΣΤΟΠΡΑΒ

ΤΟ ΠΕΤΙΝΑΡΙ

Ι

... Ίτανε ζεστό φτινοπορινό μεσιμέρι.

— Παπαδιά, υ-υ! Παπαδιά, υ-υ! Δε βγένετε, καλέ, να με περάσετε λίγο απτα σκιλιά-σας! — φόναζε στυ παπά τιν αβλὸπορτα ι χίρα Κσένι, πυ ίρτε να παρακαλέσι τον παπά να πάρι το γιό-τις το Φέντια στο σκολιό, απ' όπυ τονε βγάλανε πριν από τρις μέρες, γιατί πιάστικε στο κσίλο με τυ παπά το γιο.

Πίσο απτι σιδερένια αβλόπορτα, αντίκρι στιν Κσένι γάβγιζε ένα χοντρό μαλιαρὸ σκιλί. Από μέσα, με γεμάτο μπυγέλο, βγὶκε, πέρασε κε πίγε στι γυρονόμαντρα μια πσιλί ρὺσα κοπέλα — ι δύλα τυ παπά. Ίστερα από λίγο φάνικε κ' ι παπαδιά.

— Τρεζόρ, Τρεζόρ!

Ποιντί σιυντά! — φόνακσε το σκιλί. Ο Τρεζόρ κύνισε τιν υρά-τυ, κ' ὲφιγε κε πίγε σιμά στα σκαλοπάτια, πίρε στο στόμα-τυ τιν αρχινεμένι λιτυργιά κ' έκατσε λίγο παράμερα.

— Ντάρια! Προβοντί γεγιό! — ίπε ι παπαδιά στι δύλα-τις ρύσικα.

Ι Ντάρια με το άδιο μπυγέλο άνικσε το πορτί κ' έβαλε τιν Κσένι μέσα στιν αβλί.

— Άι, άι! — κὸντεπσε να φονάκσι ι Κσένι, ὸταν ίδε στον πάτο τυ μπυγέλυ . . . μυσκεμὲνα, φυσκομένα κόλιβα! — Τυς πεθαμένυς-μας τυς μνιμονέβυνε τυ παπά τα γυρύνια! — σκὲφτικε. Κε τι λιτυργιά...

— Θὲλο να διο τον πάτερ Βασίλι... άρχισε ι Κσένι, όταν τι ρότισε ι παπαδιά, για τι δυλιά ίρτε.

— Βγάλανε το πεδί-μυ απτο σκολιό, Ο έφορος λέι, αν δὲχετε ο πάτερ Βασίλις να τον πάρι πάλι στο σκολιό, — τον πὲρνυμε.

— Αχ, ὲτο τοτ ντρατζύν, τζτο ποντράλσα ς Νικόλενκοι! — ίπε ι παπαδιά.

Άφισε τιν Κσὲνι πάνο στα σκαλοπάτια κε πέρασε μέσα, απ' όπυ ίστερα από λίγο ακύστικε ι φονί-τις:

— Οτέτς Βασίλι, βίντι να μινύτκυ!

Όσπυ νά βγι ο παπά Βασίλις ι Κσὲνι κίτακσε πος γλεντύσανε τα πεδιά-τυ. Μέσα στο μπαχτζεδάκι, πυ έπιασε ὲνα κομάτι απτι μεγὰλι αβλί, ερεθίσανε διο πετινάρια κε κιτάζανε πος μαλόνυνε. Ολόγιρά-τυς πετύσανε τα φτερά, απτα κατατσιμπιμένα χαρχάλια-τυς πιτσιλύσε το έμα.

— Αγά, αγά, το δικό-μυ σίμερα νικάι! — φόναζε κε χτιπόσε τις παλάμες-τυ ο Κόλιας, πυ μάλοσε με τις Κσένις το γιο. Το «δικό-τυ» το πετινάρι ίτανε κίνο, πυ έγινε ετία ν' αρχίσι ο καβγάς-τυς.

Ι Κσένι γνόρισε τον πετινό-τις...

II

...Πριν από κάμποσυς μίνες, μέσα στ' αλόνια, σιμά στις Κσένις τιν αβλί στάθικε ένα κάρο. Στιν αβλί φάνικε ο παπάς με το σταβρό στο χέρι, από πίσο-τυ ερχόντανε ο πσάλτις με το μπακράτσι κι' ο φίλακας τις εκλισίας με το άδιο σακί. Από πίσο-τυς ίρτανε διο παπαδοπέδια.

'Οσπυ να φοτίσι ο παπάς τις ικόνες, τιν Κσένι κε τα ορφανά-τις, όκσο τα πεδιά τυ παπά «βάλανε στο μάτι» ένα πετινάρι απτα νέα πυλιά.

— Κίτακσε τί όμορφο πετινάρι! 'Ελα, ας το πιάσυμε! — ίπε ο Κόλιας. 'Αρχισε το πιάσιμο. Το πετινάρι έφευγε με σκοτινιαζμένα μάτια. Από πίσο-τυ πετύσανε πέτρες, δικράνια απτ' αλόνι, όσπυ ίβρε το καιμένο μια χαραμάδα κε κρίφτικε κάτο απτο προστέγαζμα τ' αμπαριύ. Ο Κόλιας χάθικε ίστερα απ' αφτό κι' αν λέροσε το πυκάμισό-τυ με τις κυτσυλιές — το πετινάρι τόβγαλε. Με μεγάλι χαρά τα παπαδοπέδια κυβαλίσανε το πετινάρι στο σπίτι- τυς.

— Το πετιναράκι-μυ-υ!... έκλαπσε ο Φέντιας, όταν ίδε το πετινάρι στα χέρια-τυς. — Δόστε-μυ το πετιναράκι -μυ!...

— Σόπα, μιν κλες, ζεβζέκι! 'Ινε ντροπί! Τί άλα πετινάρια δεν έχυμε; — φόνακσε απάνο-τυ ι Κσένι.

— Καλά, δεν πιράζι, εγό θα τυ δίκσο! Να μι βρεθύμε σ' έναν τόπο! — έλεγε ο Φέντιας...

Ο φίλακας πίρε τυ παπά το μιστό — διο μπυγέλα σιτάρι, — ο παπάς πέρασε σ' άλι αβλί κε το κάρο πίγε κατόπι-τυ...

'Ετσι πέρασε στυ παπά τιν αβλί τις Κσένις το πετινάρι...

III

Τυ παπά Βασίλι τ' αφτί δεν ίδροσε απτις Κσένις τα παρακάλια.

— Πὸς μπορύμε νάχυμε τέτιο πεδί μέσα στο σκολιό!

Αφτός σίμερα χτίπισε το γιό-μυ, άβριο θα ριχτί πάνο στο δάσκαλο, τιν άλι μέρα θα δίρι κε μένα. Αφτός χαλνάι όλυς. Κσέρις τι λέι το βανκέλιο:

«Βγάλε το σκολικιάρικο πρόβατο όκσο απτι μάντρα!» Βέβεα, αφτός ίνε μικρός, ο νύς-τυ δεν κόφτι, γι' αφτό πολί δεν πονό για κίνο πυ μύκανε...

Νά τòρα να τον έδινες πυθενά να δυλέπςι: στον κςένο κόζμο ο νύς-τυ ερχετε γλίγορα στον τόπο-τυ. Αφύ ίςε χίρα, ζις φτοχικά — κε ςε βοιθάι με κίνο πυ θα κερδίζι, κε λιγοστέβι στι φαμίλια-ςυ ένα παραπανìςιο στόμα.

Ο παπάς στάθικε λίγο κε τελίοςε τιν κυβέντα-τυ:

— Στο χτίμα-μυ χριάζυμε ένα πεδί για τα μυςκάρια. Μπορό να τον πάρο...

Αφτά τα λόγια ςφίκςανε τις Κςένις τιν καρδιά.

— 'Οχι, πάτερ Βαςίλι! — ίπε. — Εκίνα πυ έχις ίνε λίγα κε πολεμάς να βγάλις όφελος κι' αππον κςèνο πόνο! Δε ςυ δίνο το πεδί-μυ. Κάπος θα περάςυμε κε δίχος εςάς. Αντίο! Εφχαριςτò για τον καλό λόγο-ςυ.

Ι Κςένι κςεκίνιςε να πάι κε ςιμά στιν αβλόπορτα γίριςε κε τυ ίπε:

— Δεν πιράζι, θα φτάςι κε για ςας ι μάβρι μέρα!

Ο Τρεζόρ ςικòθικε αππον τόπο-τυ κ' έτρεκςε πίςο αππιν Κςένι — κόντεπςε να τιν κοματιάςι, — μόλις πρόφταςε να ςφαλίκςι το πορτί.

Ο παπά Βαςίλις στεκότανε στα ςκαλοπάτια κε χάιδεβε τ' άςπρα γένια-τυ, πυ κρεμόντανε αππο πιγόνι-τυ ςα χτενιζμένο λινάρι.

Ι Κςένι ιπε τιν αλίθια. Δεν περάςανε πολά χρόνια κ' έφταςε τυ παπά ι «μάβρι μέρα».

Τιν έφερε ο Οχτόβρις...

„ΙΠΕΝ ΤΑ ΙΣΑ..."
(ΑΠΤΟ ΛΑΙΚΟ)

Ενα χρὸνυ χριςτύ-πάςκα,
(ςτα, φυχρίθ, να μι γελάς!)
Πες γιυμάτυ τυ κλιςία
'Ιλιεν «πρόποβετ» παπάς.

* * *

Τ' λαχαρδί-τ ατό τνι μέρα
'Ιτυν παραπονιτό,
'Ιλιεν: τίλαγα Μαρία
Σαχιντράιδιν τυν Χριςτό.

* * *

Τίλαγα—κυρμένυς Ιόςιφς
Αν τυ μὲγα-τ τυ ςαμπύρ
Απεζά ατόςυ ςτράτα
Πράτζιν πίςυ-τ τυ γαιδύρ.

* * *

Τὶλαγα—ανανκαζμένυς,
Αμιτάλαχτος, νιςτκός,
Πες ςςλυμένα τα ανκύνια
Νίχτα ρέγανιν Χριςτός!

* * *

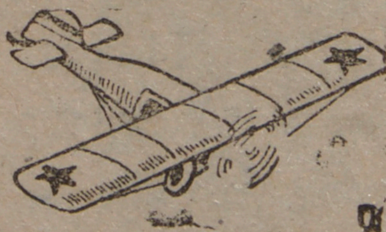
Εςς παπά-μας μακρί γλόςα
Αγυλίδκυ, γιάν τυ φίδ...
Τα γινέκις πςςίρςαν κλέγνι,—
να φορτίχκνι κυρμινίδ!

* * *

Στάιν παπάς—δρανά χαρςςύ-τιν
Τι μπιτράιςιν τ' λαχαρδί-τ...
Ζὲρ,—λε—τίντζκα, λίγυς δάκρις
Να φυκράζι-τς τι πυρίτ;

* * *

Χάλις γό-πα 'το τυ δ'λία
Να τυ κςέρυ τι πυρύ:
Μπέλτιμ, ύλυ-πα εν πςέμα;
Ναμι κλέτ-πα κυτυρύ!

Μ. Ν. ΙΣΤΟΡ

ΕΤΣΙ ΜΑΣ ΚΣΕΓΕΛΥΣΑΝΕ

Ο Αλέκςις, ο Νίκος κε τ' άλα πεδιά, που πέζανε πάντα μαζί-μυ, γραφτίκανε στα 1912 στο ςκολιό. Θέλιςα να πάο κε γο. Ο πατέρας-μυ πίγε στι δαςκάλα, μ' έγραπςε κε το βράδι μυ ίπε, ότι αππιν άλι βδομάδα αργίζυνε τα μαθίματα. Δεν ίκςερα τὶ να κάνο απτι μεγάλι χαρά-μυ.

Επιτέλυς το ςκολιό άνικςε. Σικόθικα προί-προὶ, έφαγα κε πέραςα στιν αριστερί πλάτι-μυ τιν κενύργια τςάντα, πυ μ' έραπςε ι μάνα-μυ. 'Εβαλα μέςα τιν πλάκα-μυ, το πετροκόντιλο κ' ένα καλό κομάτι πςομὶ.

Πριν πὰο ι μιτέρα-μυ με κςέταςε αν κςὲρο τίποτα. Με ρότιςε :

— Πὸςα κάνυνε πέντε κε τρία ;

— Οχτό !—ίπα.

— Γιά πές-μυ το επίθετό-ςυ.

— Ιςτόρ !

— Τ' όνομά-ςυ ;

— Μιχάλις !

'Οτι με ρότιςε το ίκςερα. Γλίγορα έτρεκςα κε βγίκα όκςο.

'Ιτανε καλί φτινοπορινί μέρα. Ο ουρανός δεν ίχε καθόλυ ςίνεφα. Ο ίλιος ίτανε ακόμα ζεςτός. Θαρύςες, ότι κ' ι μέρα χέρετε μαζί-μυ, πυ πάο στο ςκολιὸ.

Στο δρόμο μακριά φενόντανε τα πεδιά. Πιγένανε μαζί. Δεν πέραςε πολίς κερός κε τα πρόφταςα ςιμά στο ςκολιό.

Σε λίγο χτίπιςε το κ υ δ ύ ν ι. 'Ολι μπίκανε στις τάκςες. Ο Αλέκςις, ο Νίκος κε γο πίγαμε στιν παράδοςι, πυ μας δίκςανε ι μαθιτές τις τετάρτις τάκςις.

* * *

Γλίγορα ίρθε κ' ι δαςκάλα. Κάθιςε ςιμά στο τραπέζι κι' άρχιςε το μάθιμα. Μας ρότιςε :

— Αφτό πός το λένε, — κ' έδικςε με το δάχτιλό-τις το ταβάνι.

Φονάκςαμε «ταβὰνι» ! «'Οχὶ»—ίπε, «ποτολόκ» ! Το ίδιο πάθαμε κε με το «πολ». 'Ιςτερα με ρότιςε ρὺςικα : «πόςα δάχτιλα έχι το χέρι-ςυ ;» Δεν κατάλαβα τίποτα κε κίταζα τι δαςκάλα μ' ανιχτό στὸμα. Εκὶνι ςίκοςε τότε το χέρι-τις κε χόριςε τα δάχτιλά-τις. Κατάλαβα τί θέλι κε φόνακςα «πέντε» ! — 'Οχι —ίπε, «πιάτ»! «Πατ»—ίπα κε γο. Ι γλόςα-μυ δε γίριζε να πο ςοςτά τις ρύςικες λέκςες κε γι' αφτό θὶμοςε κε πάτιςε τις φονές : «Οςιόλ» ! «Ντυράκ»! —νά πιά ίτανε τα λόγια-τις.

Κατάλαβα, πος με βρίζι, με περιπέζι κε ςκέφτικα : α μάθενα γράματα στι μιτρικί-μυ γλόςα, θα ίμονα πρότος μαθιτίς.

'Ιρθε τυ καλοκέρι. Ο χρόνος πέρασε, μα ακόμα δεν κσέραμε τι γράφυνε τα ρύσικα διδλία. 'Οχι μόνο γο, μα όλα τα πεδιά.

* * *

Το φτινόπορο τυ 1913 ίμυνα πια στι δέφτερι τάκσι. Στο τρίτο μάθιμα ερχότανε πάντα ένας διάκος κε μας μάθενε προσεφχές. Ο διάκος ίτανε αψιλός. 'Ιχε μακριά πλεξούδα, πυ κρεμότανε από πίσο-τυ. 'Οταν προτομπίκε στιν τάκσι, μας ρότισε τι προσεφχές κσέρυμε. Εγό τυ ίπα το «ις το όνομα τυ πατρός». Μόνο αφτί τιν προσεφχί ίκσερα. Ο διάκος μας μίρασε προσεφχιτάρια κε μας ίπε να μάθυμε το «πάτερ ιμόν».

Τελιόσαμε τα μαθίματα κε γίρισα στο σπίτι. 'Αφισα τιν τσάντα-μυ, έφαγα κε δγίκα όκσο να πέκσο. Με ίδε το πεδί τυ γιτονά-μας, ο Κόστας, πυ ίτανε 14 χρονό.

— 'Ιρθες πια απτο σκολιό; — με ρότισε.

— Νε ! — τυ ίπα.

— Τί μαθίματα σας δόσανε σίμερα;

— Αριθμιτικί, να διαδάσυμε, να γράπσυμε κι' ο διάκος ίπε να μάθυμε το «πάτερ ιμόν».

— Καλά. Ας ίνε. Εγό το κσέρο. Τόρα στο μαθένο. Κι' άρχισε : «'Οτζε νασς ίζζε γεσί να νιεμπεσέχ, κύρι χραδ, υ σολόμι ζαχοδάδ».

Αφτί τιν προσεφχί τιν ίπα κάμποσες φορές από πίσο-τυ, όσπυ τιν έμαθα καλά.

Τιν άλι μέρα πίγα στο σκολιό. 'Ιρθε τυ διάκυ το μάθιμα. Δεν κίταζα μέσα στο προσεφχιτάριο. Μίπος ίκσερα πυ πρέπι να κιτάκσο ! Ο διάκος ίπε :

— 'Οπιος κσέρι καλίτερα το «πάτερ ιμόν», ας σικόσι το χέρι-τυ.

Κάμποσα πεδιά σικόσανε το χέρι-τυς, το σίκοσα κε γο. Πρότα ρότισε εμένα. Σικόθικα λιπόν κε ίπα φοναχτά τιν προσεφχί, πυ μ' έμαθε ο Κόστας : «ότζε νασς ίζζε γεσί να νιεμπεσέχ, κύρι χραδ, υ σολόμι ζαχοδάδ . . . ».

Τα πεδιά κσεκαρδιστίκανε στα γέλια. Ο διάκος δρέθικε αμέσος σιμά-μυ, μ' έπιασε απτ' αφτιά, μ' έδαλε στα γόνατα, μ' έδοσε κάμποσυς μπάτσυς κι' όταν με χτιπύσε έλεγε : «Θα κσαναπίς τέτιες προσεφχές» ;

Δεν ίκσερα γιατί με χτιπάι, πονύσα κ' έκλεγα. 'Ιστερα ρότισε με θιμό κι' άλα πεδιά. Κανένα δεν το ίκσερε.

'Αμα τελίοσε το μάθιμα, ο διάκος μας «ορμίνεπσε» :

— Μεγάλο κρίμα πίρατε σίμερα. Α δε μαθένετε προσεφχές κε δε φοδάστε το θεό, στον άλον κόζμο θα πάτε στιν κόλασι. Εκί, ι διαδόλι θα σας δράζυνε μέσα στιν πίσα κε στο κατράνι. 'Οπιος πιστέδι το θεό, μαθένι προσεφχές κε πιγένι στιν εκλισία, αφτόνα ι άνκελι θα τον πάνε στον παράδισο.

'Ετςι μας έλεγε κε μις πιςτέβαμε τα πςέματά-τυ. Τιν άλι μέρα όλι-μας κςέραμε το «πάτερ ιμόν»...

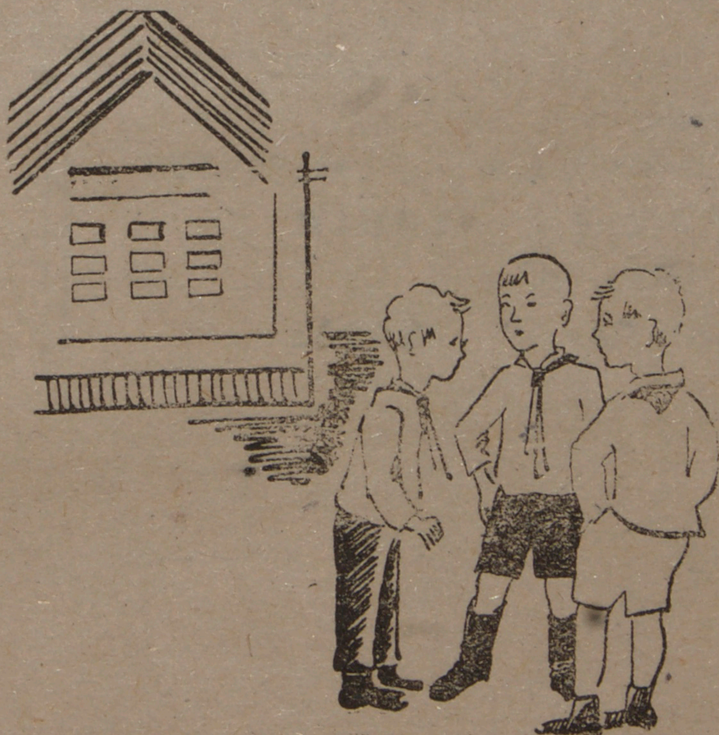
Τελιόςαμε το ςκολιό κε δε μάθαμε τίποτα. Κςέραμε μόνο προςεφχές, να φοβύμαςτε τον παπά, το διάκο, το δάςκαλο. Διαβάζαμε ρύςικα κε δεν καταλαβέναμε τί γράφυνε τα βιβλία.

* * *

'Ετςι ο τςάρος, ι μπυρζυαζία, ι κυλάκι κ' ι παπάδες κςεγελύςανε τα πεδιά τον εργατόν κε χορικόν.

Ι Οχτοβριανί επανάςταςι κςεςκέπαςε τα πςέματά-τυς. Ι εργαζόμενες μάζες πίρανε τιν εκςυςία στα χέρια-τυς. Πετάκςανε απτο ςκολιό τυς παπάδες κε κίνυς πυ πολεμύςανε να χάςυνε τις γλόςες τον εθνικό μιονοτίτον.

Χτίςανε το δυλεφτάδικο ςκολιό, πυ μαθένι τα πεδιά τον εργαζομένονε ςτι μιτρικί-τυς γλόςα, τα μαθένι να δυλέβυνε μαχιτικά για το χτίςιμο τυ ςοςιαλιζμύ.

ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΑ ΔΙΕΘΝΙΣΤΙΚΑ ΤΡΑΓΥΔΙΑ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙ:		— Ι ΔΙΕΘΝΙΣ
„	**ΜΙΚΡΥ**	— Ι ΚΟΜΙΝΤΕΡΝΑ
„	„	— ΙΘΕΛΑΝ ΝΑ ΜΑΣ ΧΤΙΠΙΣΥΝ
„	**ΣΑΡΑΒΑ**	— ΠΑΜΕ ΜΠΡΟΣ

I ΔΙΕΘΝΙΣ

Εμπρός τις γις ι κολαζμένι
τις πίνας σκλάβι εμπρός, εμπρός.
Το δίκιο απ' τον κρατίρα βγένι
σα βροντί σαν κεραβνός.

Φτάνυν πια τις σκλαβιάς τα χρόνια.
'Ολ' εμίς ι ταπινί τις γις,
πυ ζύσαμε στιν καταφρόνια
θα γίνυμε το παν εμίς.

Στον αγόνα ενομένι
κι' ας μι λίπσι κανίς.
Ο, νά τι μας προζμένι
—στον κόζμο ι Διεθνίς.
Θεός, αρχόντι, βασιλιάδες
με πλάνα λόγια μας γελύν.
Τυ κόζμυ όλυ ι ραγιάδες
μοναχὶ-τυς θα σοθὺν.

Για να σπάσυν πλέον τα δεζμά-μας,
για να πάπσι πλέον ι σκλαβιά
να ιδύνε πρέπι τι γροθιὰ-μας
κε τις πσιχίς-μας τι φοτιά.

Στον αγόνα ενομένι κ.τ.λ.
Εμπρός, μονάχι-μας ελπίδα
ίν' ι σφιγμένι-μας γροθιά.
Κάτο ι πολέμι κ' ι πατρίδα!
Ζίτο, ζίτο ι εργατιά!

Κι' αν θελίσυν να δοκιμάσυν
τις πσιχίς-μας τυς κεραβνύς,
να ιδύνε τότε θα προφτάσυν,
πος ίν' ι σφὲρες-μας γι' αφτὺς.

Στον αγόνα ενομένι κ. τ. λ.

Ι ΚΟΜΙΝΤΕΡΝΑ

(ΑΠΤΟ ΡΥΣΙΚΟ)

1.

Στο πόδι εργάτες! Πικνές τις γραμές-ςας.
Τον πόλεμο θέλι ν' αρχίς' ο εχτρός-μας.
Το όπλο ςτο χέρι κρατάτε ςφιχτά.
Μ' αφτό θα νικίςι παντύ ι εργατιά! (2 φορές).

2.

Σιντρόφι, πυ μες' ςτα μπυντρύμια περνάτε
Τα χρόνια κε όλο κλιςτί καρτεράτε.
Σιμόνι ι όρα θ' αρχίς' ι φοτιά
Κε τότε ςτον κόζμο θα πάπς' ι ςκλαβιά! (2 φορές).

3.

Πιςτί ςτον αγόνα, φοτιά Κομιντέρνας.
Στα ςτίθια-τυ μέςα κρατά ο καθένας.
Κινό ίν' το έργο—κινός ο ςκοπός.
Κιρίαρχος θάνε ο Σοςιαλιζμός! (2 φορές).

4.

Τυ Λενινιζμύ μας φοτίζι ι λάμπςι.
Σιντρίμια τις άλιςες ρίχνι ςτιν πλάςι.
Διο τάκςες χτιπιέντε ςε μάχι ςτερνί.
Ο κόζμος θ' αλάκςι έχι φτάς' ι ςτιγμί (2 φορές).

5.
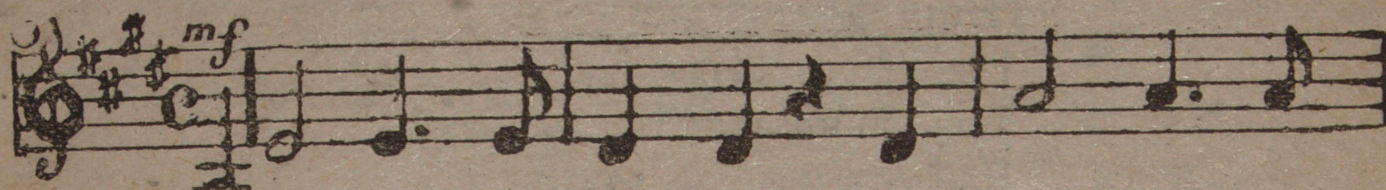
Στο πόδι εργάτες! Πικνές τις γραμές-ςας.
Τον πόλεμο θέλι ν' αρχίς' ο εχτρός-μας.
Το όπλο ςτο χέρι κρατάτε ςφιχτά.
Μ' αφτό θα νικίςι παντύ ι εργατιά! (2 φορές)

Ι ΚΟΜΙΝΤΕΡΝΑ
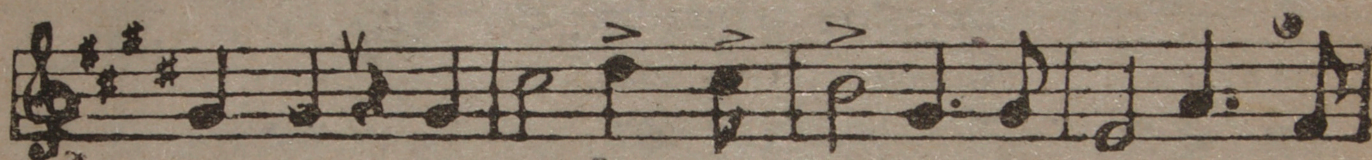
ΠΑΡΑΦΡΑΣΙ ΑΠ' ΤΟ ΡΥΣΙΚΟ

Ι ΜΥΣ. ΤΥ ΕΙΣΛΕΡ
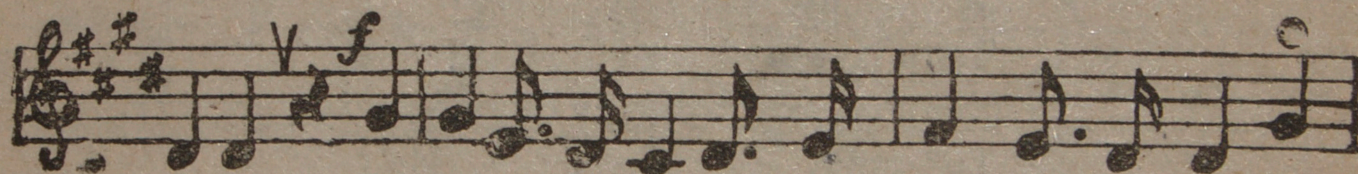
(ΕΜΒΑΤΙΡΙΟ)

Στο πό - δι ερ - γά - τες! Πι - κνές τις γρα-

μές - ςας τον πό - λε - μο θέ - λι ν' αρ-χίς' ο εχ-

τρός-μας το ό-πλο ςτο χέ-ρι κρα - τά - τε ςφι-χτά. Μ'α-

φτό θα νι - κί - ςι παν - τύ ι ερ - γα - τιά! Μ'α-

φτό θα νι - κί - ςι παν - τύ ι ερ - γα - τιά!
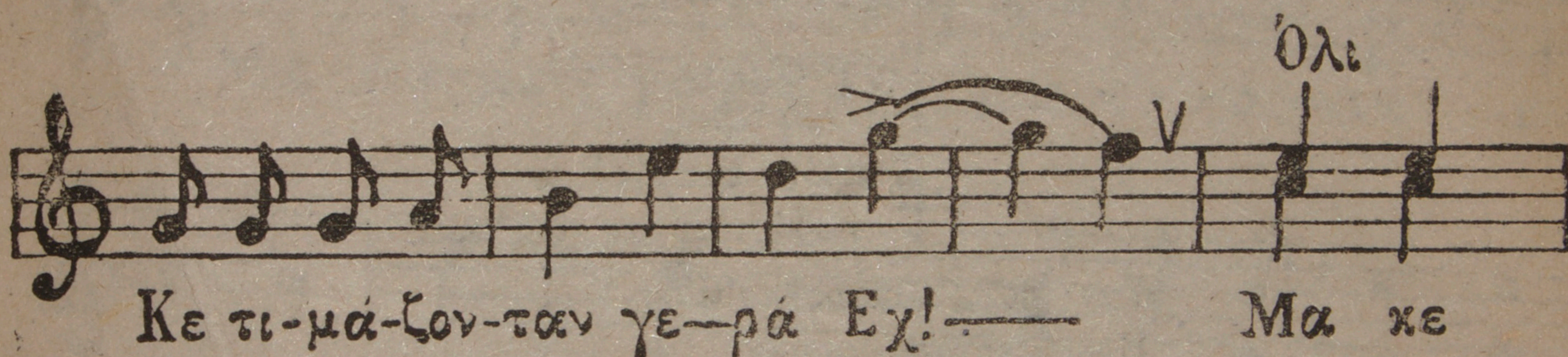
ΙΘΕΛΑΝ ΝΑ ΜΑΣ ΧΤΙΠΙΣΥΝ
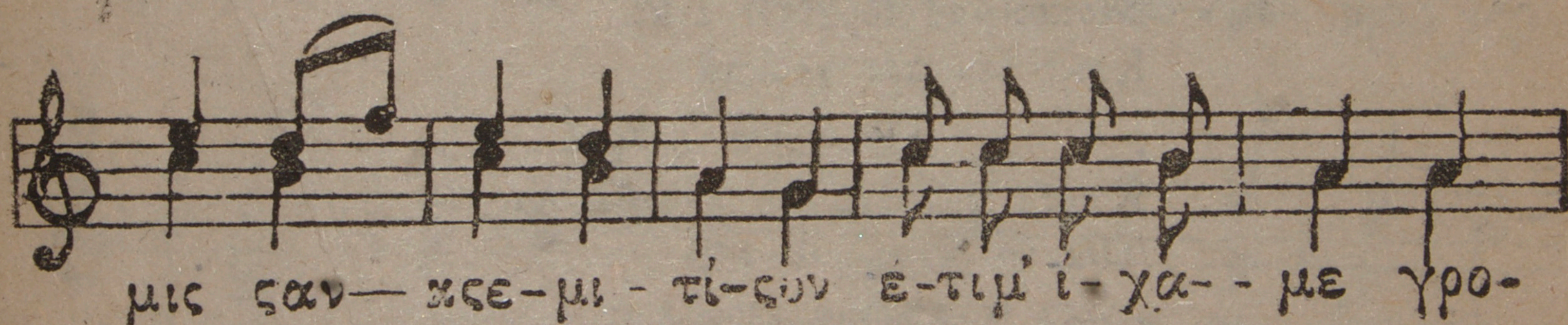
Ίθελαν να μας χτιπίσυν
Κε τιμάζονταν γερά . . . Εχ!
Μα κε μις σαν κσεμιτίσυν
Έτιμ' ίχαμε γροθιά! } 2 φ.
Ι κινέζι ι στρατάρχες
Τρομερί πολεμιστές . . . Εχ!
Κρίβοντε από τις ράχες
Πίσο τις εργατικές. } 2 φ.
Τυς μπολσεβικύς να χάσυν
Σκόπεβαν σε μια στιγμί . . . Εχ!
Κ' ίπαν για να δοκιμάσυν,
Μα τυς πίρε ι οργί. } 2 φ.
Ίθελαν να μας χτιπίσυν
Κε τιμάζονταν γερά . . . Εχ!
Μα κε μις σαν κσεμιτίσυν
Έτιμ' ίχαμε γροθιά! } 2 φ.
Σαν αρχίσαμε τι μάχι
Τυς επίτε πια καπνός . . . Εχ!
Κε τυς Δζάνι Σιύε Λάνι
Τυς επίρ' ο διάολος. } 2 φ.
Στι στιγμί μας γράφυν νότες
Κε ιρίνι μας ζιτύν . . . . Εχ!
Γιατ' ι εργάτες κ'ι αγρότες
Κσέρυν για να πολεμύν. } 2 φ.
Για τυς Δζάνι Σιύε Λάνες
Έχυμε γερί γροθιά . . . Εχ!
Για τυς χορικύς κ' εργάτες
Μπολσεβίκικ' ανκαλιά. } 2 φ.
Ίθελαν να μας χτιπίσυν
Κε τιμάζονταν γερά . . . Εχ!
Μα τυ κάκυ — σαν τολμίσυν
Έτιμ'ίταν ι γροθιά! } 2 φ.
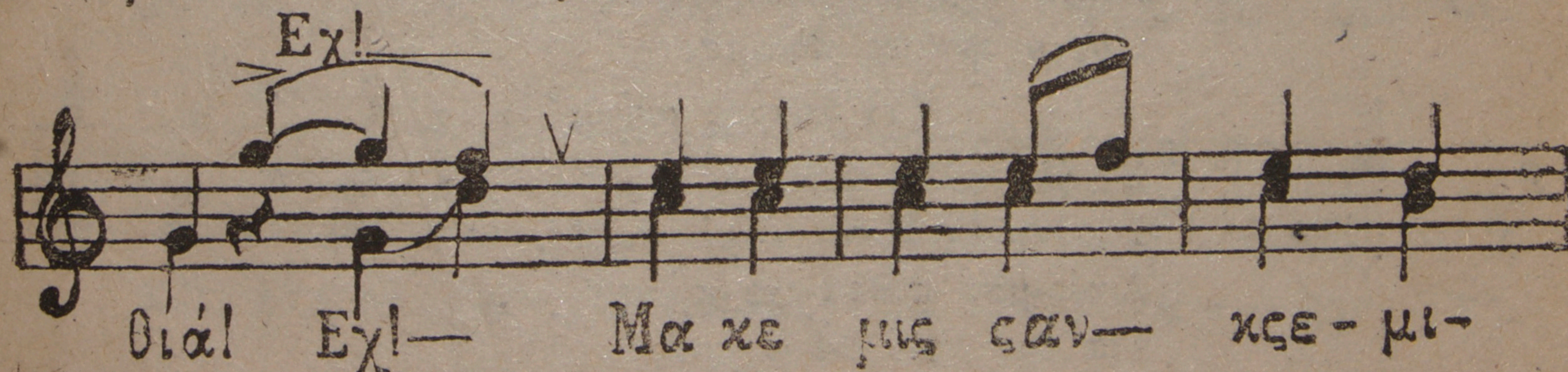
ΙΘΕΛΑΝ ΝΑ ΜΑΣ ΧΤΙΠΙΣΥΝ

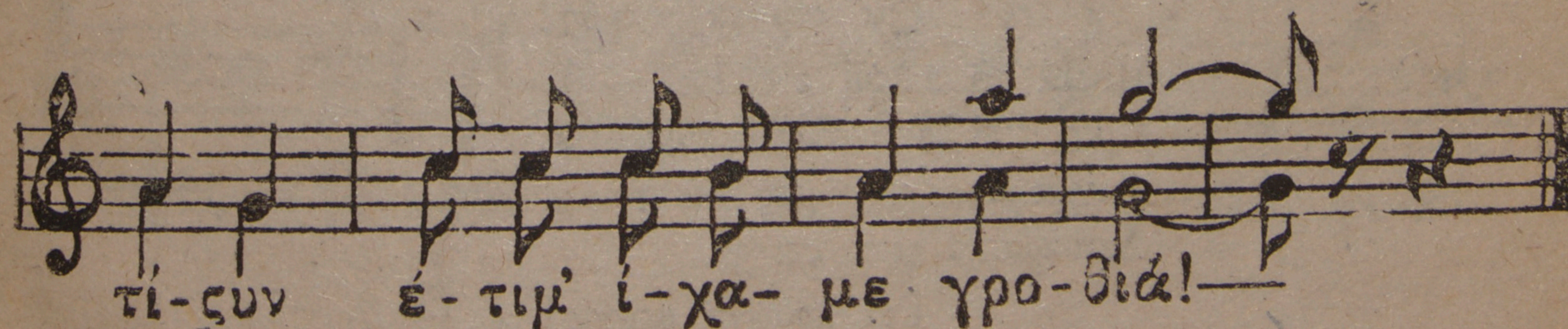
ΤΑ ΛΟΓΙΑ : Δ. ΜΠΕΤΝΙ — Ι ΜΥΣ. ΔΑΒΙΤΕΝΚΟ

ΠΑΜΕ ΜΠΡΟΣ
(ΑΠΤΟ ΥΚΡΑΝΙΚΟ)

Μις πάμε μπρος. Για μας σόνια
Σιμέα κόκινι ίν' ψιλά.
Ι πάλι-μας κερδίζι χρόνια,
Κομόνας φος, πυ θα νικά.
Για κομόνα μπρος!
Για λεφτεριά,
Εμπρός, εμπρός!
Ι επανάσταςι με μας νικά.

Σαν ίροες εμπρός καθένας
Πεδιά εργατο-χορικά.
Σκοπός-μας τόρα ίνε ένας,
Κανίς δεν πài χοριστὰ.
Για κομόνα μπρος! κ. τ. λ.

Κανίς τεμπὲλις στις γραμές-μας.
'Ολι να πάμε μια σιρά.
Δόκσα θ' αφίσι ο κερός-μας
Πος ο εργάτις πολεμά.
Για κομόνα μπρος! κ. τ. λ.

Σ' όλι τι γι παντὺ ο εργάτις
Στο Λένιν, Στάλιν ίν' πιστός.
Δικός-μας πάντα ίνε φίλος,
Για τον αστό ίνε οχτρός.
Για κομόνα μπρος! κ. τ. λ.

Πεδιά τυ κòπυ, ενομένι
Εμίς τις λεφτεριάς φρυρί
Ταχιά θα φτιàσυμε, θα γίνι
Διμοκρατία μια στι γι.
Για κομόνα μπρος! κ. τ. λ.

ΠΑΜΕ ΜΠΡΟΣ

ΠΑΡΑΦΡΑΣΙ ΑΠ' ΤΟ ΥΚΡΑΝΙΚΟ

Ι ΜΥΣ. ΤΥ ΣΤΥΠΝΙΤΣΚΙ

Ένας

f Μις πά-με μπρος. Για μας ε- -ό-νια ςι-

Διο

μέ-α κό-κι- -νι πςι-λά ι πα-λά-μι- μας κερ-

δί-ζι χρό-νια. κο- -μύ-νας φος, πυ θα νι-

Όλι

κά. Για κο-μύ-να μπρος! Για λεφ-τε- -ριά εμ-

πρός εμ-πρός ι ε-πα-νάς-τα-ςι με μας νι-κά.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Σελίδες

Стат. форм. 82x110. $7^1/_2$ печ. листов. Тираж 1500 — 317832 знаков.

Місклiт від 24/І-33 р. № 1188. Маріупіль, держдрукарня. Зам. № 472.

Тιμή 1 ρ.

Ціна 1 р.

ГРЕЦЬКОЮ МОВОЮ

ЛІТЕРАТУРНО - ХУДОЖНІЙ АЛЬМАНАХ

„Іскри, що предвещають полум'я"

НА ГРЕЧЕСКОМ ЯЗЫКЕ

ЛИТЕРАТУРНО - ХУДОЖЕСТВЕН. АЛЬМАНАХ

„Искры предвещающие пламя"

ΥΚΡΑΝΙΚΟ ΚΡΑΤΙΚΟ ΕΚΔΟΤΙΚΟ ΤΟΝ ΕΘΝΙΚΟΝ ΜΙΟΝΟΤΙΤΟΝ

„УКРДЕРЖНАМЕНВИДАВ"

ХАРКІВ — КИЇВ — МАРІУПІЛЬ